

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

7420
063
1986

TERCEME-I ZAFER-NAME'NİN
154b/7-182b VARAKLARININ DİL ÖZELLİKLERİ,
TRANSKRİPSİYONU VE İNDEKSİ

TÜRK DİLİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof.Dr.MEHMED AKALIN

HAZIRLAYAN
TANJU ORAL
7104

İSTANBUL - 1986

ÖNSÖZ

Yüksek Lisans tezi olarak üzerinde çalıştığımız eser, Şerāfe'd-dīn °Alī Yezāī'nin Farsça Fetih-nāme-i Sāhib-Kırānī adlı eserinin Topkapı Sarayı Kütüphānesi Bağdat Köşkü Bölümü 281 numarada Terceme-i Zafer-nāme adıyla kayıtlı Çağatayca tercümesidir.

Zafer-nāme'nin Çağatayca'ya yapılmış iki tercümesi bilinmektedir. Birinci tercüme Nuruosmaniye Kütüphanesi 3268 numarada kayıtlıdır. Köçkinçi Han'ın emriyle Muhammed °Alī bin Derviş °Alī Buhārī tarafından Çağatayca'ya aktarılmıştır. Üzerinde çalıştığımız ikinci tercümenin ise mütercimi belli değildir.

Topkapı Sarayı Kütüphānesi'ndeki çeviriyi seçmemizin başlıca iki sebebi vardır:

- a) Nuruosmaniye tercümesinin umumî olarak bilinmesine rağmen Topkapı tercümesinin fazla tanınmamış olması.
- b) Metnin harekeli olması.

Topkapı tercümesi üzerinde geniş çaplı bir araştırma yapılmamıştır. Yapılan çalışmalar da 1979-1980 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Eski Türk Dili Ana Bilim Dalı tarafından on ~~dokuz~~ kişiye yaptırılan mezuniyet tezlerinden ibaret kalmıştır. Bu tezlerde eserin baştan 154b/7'ye kadar olan kısmının transkripsiyonu ve indeksi yapılmıştır. Biz,

II.

tamamı 582 varak olan eserin 154b/7-182b varakları üzerinde çalıştık.

Yaptığımız çalışmada önce esere konu olan Timur hakkında kısaca bilgi verdik.Daha sonra Şerâfe'd-din Ali Yezdî'nin hayatı,şahsiyeti,eserleri ve özellikle Zafer-nâmesi üzerinde durduk.Eserin aslı ve iki tercümesi arasında kısa bir mukayese yaptık.Tezin ikinci bölümünde metnimizin dil özelliklerini incelemeye çalıştık.Daha önce Çağatayca'nın grameri yapıldığı için özellikle problem olan hususların metnimizde nasıl geçtiğine baktık.Belli başlı imlâ,ses ve şekil özelliklerini belirttik.Üçüncü bölümde transkripsiyonlu metni,son bölümde de metnin indeksini verdik.

Eserin transkripsiyonunda memleketimizde takip edilmekte olan usûle uyduk.

Bütün bu çalışmalarım sırasında bana yardım eden sayın hocam Prof.Dr.Mehmed Akalın'a teşekkürü bir borç bilirim.

27/1/1986

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No:
Önsöz	I.
İçindekiler	2
Timür tarihi	4
Şerāfe'd-dīn °Alī Yezdī, hayatı, şahsiyeti ve eserleri	10
Zafer-nāme ve aslı ile iki çevirinin mukayesesi	11
Dil özellikleri:	18
Lımlâ özellikleri :	19
a)Ünlülär	19
b)Ünsüzler	21
II.Ses özellikleri:	23
A.Ünlüler	
a)e/i meselesi	23
b)Kalınlık-incelik uyumu	23
c)Düzlük-yuvarlaklık uyumu	24
B.Ünsüzler	26
a)b ünsüzü	26
b)p ünsüzü	27
c)t ünsüzü	27
ç)k/k ünsüzü	28
d)ğ/g ünsüzü	28
e)r ünsüzü	29
f)Haploloji	29
g)Yer değiştirme	29
III.Şekil bilgisi	30
A.isim	
a)Çokluk eki	30
b)İyelik ekleri	30

	Sayfa No:
c)Hal ekleri	30
B.Sayılar	31
a)Asıl sayılar	31
b)Sıra sayılar	32
c)Topluluk sayıları	32
ç)Üleştirme sayıları	32
d)Belgisiz sayılar	32
C.Zamirler	33
a)Şahıs zamirleri	33
b)İşaret zamirleri	33
c)Soru zamirleri	34
ç)Belgisiz zamirler	34
d)İlgi zamirleri	35
Ç.Zarflar	35
a)Yer zarfları	35
b)Zaman zarfları	36
ç)Tarz zarfları	36
D.Edatlar	37
a)Çekim edatları	37
b)Bağlama edatları	37
c)Kuvvetlendirme edatları	38
ç)Soru edatları	38
d)Nitap edatları	38
e)Ünlem edatları	38

E.Kipler	Sayfa No: 39
F.Yardımcı fiiller	41
G.Cümle yapısı	42
Bibliyografya	43
Transkripsiyonlu metin	45
İndeks	79

Timur Tarihi

Türklerin Aksak Timur, İranlıların Timurleng adlarıyla tanıdıkları, ayrıca Sahib-Kiran ve başka ünvanların sahibi ve kendi ismiyle anılan imparatorluğun kurucusu olan Timur 1336 yılında Keş şehrinde dünyaya geldi. Babası Çagatay milletin önemli aşiretlerinden Barulas'ın başbuğlarından Emir Turagay'dır. Keş, Gülab ve Taşkent çevresine hakim olan kabilenin emirlerindendir. Timur'un dünyaya geldiği çağda Hanlık sarsıntı geçiriyordu. Başta Çagatay sülalesinden biri olsa da yönetimi Barulas kabilesi ve başka nüfuzlu kabileler elinde bulunduruyordu. Timur, bu devrede ileri görüşlü ve kuvvetli bir siyaset adamı olarak yetişmiştir.

1358'de Bayan Kud Han'ın ölümü ve Emir Kazgan'ın öldürülmesi üzerine karışan Hanlık'ın başına Timur Şah getirildi. Bir yıl sonra Han uğursuz sayılarak tahttan indirilince idareyi Emir Hacı Barulas ile Emir Bayan Sulduz ele geçirdi. Doğu Türkistan'da hüküm süren Tuğluk Timur Han durumdan yararlanarak Maveräünnehir'e girdi. Başta Emir Hacı Barulas olmak üzere diğer emirler bölgeyi terkettilerse de vilayetin harab olmaması için Timur memleketinde kaldı. Bağlılığını arzettiği Tuğluk Timur Keş'in hakimiyetini kendisine verdi. Daha sonra oğlu İlyas Hoca'yı Maveräünnehir'e Han yapıp Timur'u da onun maiyyetine verdi. Emirlerden Bikicek'in halka zulmetmesine sinirlenen Timur, kayınbirader'i Emir Hüseyin'in yanına gitti. Kayınbiraderi ile beraber 1360'da Ha-

rezm'e gitti. Bu olay Timur'un gezmekle geçen hayatının ilk seferidir. Timur buradan sonra Türkmenler arasına gitti. Önce onlarla savaştı. Daha sonra Timur'u tanıyan Türkmenler ona yardım ettiler. Daha sonra Timur sırayla Buhara'ya ve Hazer taraflarından başlayarak Horasan da dahil olmak üzere birçok yeri dolaştı. Maiyyetindekilerin sayısı da 1000 kişiye ulaşmıştı. Afganistan'ın Hilmand vilayetindeki dostu Tümen-Dav ile buluştuğu sırada, Mukran bölgesindeki düşmanlarına karşı savaşan Sistan hükümdarı Kutbüddin'in isteği üzerine Emir Hüseyin ile birleşerek gittiği savaşta Aksak olarak tanınmasına sebep olan yarayı aldı. 1364'de babasının ölümüyle Han olan İlyas Hoca Han üzerine Emir Hüseyin ile birleşerek 6000 kişilik kuvvetle baskın yapan Timur onu yendi. Sonra Semerkand'a girdi. 1365'de İlyas Hoca ile yaptıkları savaş kaybedince Belh'e çekildi. Maveräünnehir'de yağmadan kurtulan tek şehir Semerkand'a gitti. Savaşta bir oyunu yüzünden 10.000 askerini kaybeden Emir Hüseyin ile arası açıldı. 1365 sonlarında hanımının da ölmesiyle Emir Hüseyinle bir akrabalığı kalmadı. Bir ara Timur'un üzerine de yürüyen Emir Hüseyin onun Şarkî Çagatay askerleriyle anlaşmasını tehlikeli bularak Timur'a anlaşma teklifi etti. Bu anlaşma 1368'de gerçekleşti. Hanlık teşkilatında Celayir, Doglat, Barûlas ve Argunaut kabulelerini temsil eden dört vezir sistemine karşı çıkan Kamerü'd-din Doglat 1369'da hakimiyeti ele geçirmişti. Ancak isyan üzerine geri çekildi. Timur'un tekrar Emir Hüseyinle

arası açıldı. Onunla yaptığı savaşın sonucunda Emir öldürüldü. Bu olaydan sonra Suyurgatmış han, Timur da ulug bey olarak ilan edildi. Devlet idaresi ve askerlik işleri tanzim edildi. 1371'da Hanlık'a ait Harezmi'ye ele geçiren Hüseyin Sufi ile savaştı. Savaşta Hüseyin öldü. Yerine Yusuf Sufi geçti. Yusuf'un yeğeni ile Timur'un oğlu Cihangir Mirza evlendirdince barış gerçekleştirildi. 1376'da Kamerü'd-din ile karşılaşan Timur onu yendi. Kat şehrinin aldı. Adilşah Celayir ve arkadaşlarının Semerkand'ı kuşatıp Buhara'da karışıklıklar çıkarması üzerine oğlu Cihangir'i oraya gönderdi. Kamerü'd-din'in de Endican'ı yağmaladığını haber alınca Celayirlilerin merkezi Hokand'a yönelerek onları dağıttı. Kamerü'd-din'i yendi. Çagataı ülkesine sığınan Toktamış'ı teşkilatlandırarak Urus Han'ın üzerine gönderdi. O başarılı olamayınca kendisi Üst-Yurt bölgesinde Urus Han'ı mağlup etti. Toktamış'ı Gök-Ordu hanı ilan etti. 1379'da ayaklanan Yusuf Sufi meselesini halletmek için Harezmi'ye yönelerek orayı ele geçirdi. 1380 yılında oğlu Miran Şah'ı Herasan'a gönderen Timur kendisi de Herat'a yöneldi. Gıyase'd-din Pir Ali I.'i esir aldı. Gıyase'd-din II. hükümdardı. Teslim olunca kendisine değer verildi. 1382'de Herat'taki ikinci isyanı Miran Şah bastırarak buradaki Kent hanedanlığına son verildi. 1381'de Herat zaptedildi. Sonra Timur Sebs-var (Keş), Sistan, Esferayin ve Esterabad'a yürüdü. Sülalesi büyük nüfuz sahibi olan Amir Vali'yi yendi. Ülkesini ele geçirdi. Sonra 1382-1383'de Celayirlilerin hüküm sürdüğü Irak-ı Acem'e giderek ülkeye

hakim oldu. Luristan bölgesindeki hac kervanının yağmalanması üzerine Timur üç yıllık seferine çıktı. Irak-ı Acem'e girdi. 1386'da Tâbriz'e girdi. Nahcivan üzerinden Gürcistan'a geçti. Kars zaptedildi. Tiflis'e yürüdü. Gürcistan'ı çiğneyerek Karabağ ve Aşağı Küre bölgesine çekildi. Azerbaycan topraklarını ele geçirmek isteyen Toktamış Han ile Azerbaycan ile muharebe yapıldı. Miran Şah Toktamış'ı yenerek birçok esir aldı. Timur esirleri bırakarak Toktamış'a nasihat ettiler. Ermenistan'ın fethine girişti. Türkmen emirlerinin en büyüklerinden Nasirü'd-din Kara Mehmed'in kendisine itaat etmemesine kızınca Doğu Bayezıt'a gelerek burayı zaptetti (1387). Sonra Erzurum'a yürüdü. Van'a kadar gelip burayı da alarak İran'a döndü. Hemedan ve İsfahan'a doğru ilerledi. Fars eyaletinde hüküm sürmekte olan Muzafferîler'e geldiğini haber gönderdiyse de kendisini karşılamaya gelen olmadı. Bu esnada Toktamış'ın Maverâünnehir'e girdiğini haber alınca Semerkand'a döndü. 1388'de Suyurgatmış öldü. Yerine oğlu Sultan Mahmud han ilan edildi. Timur ileri bir hareket için Harezm üzerine dördüncü bir sefer yaptıktan sonra 1389'da Altın-Ordu üzerine sefere çıktı. Hokand'da Toktamış ordusuyla kargılaştı. 1390'da arkasını teminat altına almak için Şarkî Türkistan çatalenine Kamerü'd-din'i takip ettirerek hazırlıklar yaptı. 1391'de harekete geçti. Toktamış'ın barış tekliflerini geri çevirdi. Kunduzca'da karşılaşarak onu bozguna uğrattı. Saray ve Astırhan'ı tahrib etti. Taşkent'e girdi. Burada beş senelik se-

ferinin hazırlıklarını tamamladı.1392'den 1397'ye kadarsüren bu seferde Timur önce Hazer Denizi'nin güneyindeki Mazenderan'a yürüdü.Sonra Fars'a yürüdü.Şiraz ve Kirman'ı ele geçirdi.Bağdat önüne geldi.Kuvvetlerinin bir kısmını burada bırakarak kuzeye yöneldi.Mardin ve Urfa'yı ele geçirdi.Kara Koyunlu hükümdarı Kara Yusuf'un bulunduğu Muş ovasından Aladağ'a,sonra Azrak kalesine yürüdü.Bu kaleyi Emir Atlamış'a vererek Gürcistan'a hareket etti.Toktamış'ın Derbend'e ulaştığı haberini alınca 1395'deDerbend'i geçerek Kafkasya'da Terek Irmağı boyuna geldi.Timur Derbend'e gelmeden ordasını geri çekmiş olan Toktamış bu defa Terek ırmağı boyunda Timur'u karşıladı.Timur'un yanında bulunan üç Cüci şehzadesinin Toktamış'ın yanına geçmesiyle Çagatay-Cüci ulusları savaşı halini alan muharebeyi Timur kazandı.Toktamış'ı gazla takip etmeyerek Ukrayna ve Kiev hristiyanları üzerine yürüdü.Moskova yakınlarına kadar ilerledi.Kış yüzünden Kafkasya'ya çekildi.1396'da Hemedan,Keş ve Semerkand'a geçti.Hind seferine karar vererek hazırlıklarını tamamladı ve 1398'de yola çıktı.Dehl'i zaptetti.Birçok yağmalar yaparak ganimetlerle seferden döndü.1399'da da Ön-Asya seferine çıktı.Önce Gürcistan'ı istila eden Timur sonra Ardahan,Kars üzerinden Bingöl'e geldi.Bu arada Osmanlılar ile Timurluların arası çeşitli sebeplerle iyice açılmıştı.Timur 1400'de Sivas,Malatya ve Antep'e fethedip Şam'a girdi.Suriye seferiyle meşgulken Yıldırım Bayızıt da Sivas ve Erkinçan'ı tekrar almıştı.En nihayet

yetinde ikisinin ordusu Çubuk ovasında karşılaştı. Timur galip geldi. Bu olaydan sonra kışı Anadolu'da geçiren Timur 1403'de Gürcistan'a girdi. Burasıyla Ermenistan'ı tahrib ederek Semerkand'a döndü. Kısa bir süre içinde de Çin seferine çıktı. 1405'de Otrar'a ulaştı. Pir Muhammed'i veliaht tayin etti. Toktamış'ı da eski makamına getireceğine sözvererek Otrar'da bir hafta daha kaldıktan sonra 1405'de vefat etti.

Bütün ömrü savaşlar içinde geçen ve dünya tarihinde önemli bir rol oynayan Timur'u tarihe olan tutkusu sayesinde tanıyabiliyoruz. Gerek kendisinin yazdırdığı gerekse onun ölümünden sonra kendisini sevenlerin yazdırdığı eserlerle onu olduğu kadar devrin dilini de tanıyabiliyoruz. Bir bölümünü incilidiğimiz eser de aslı Farsça olmasına rağmen Çağatayca'ya tercüme edilmiş Zafer-mâme'dir.

Timur'un önem verdiği konulardan birinin de tarihçilik olduğunu söyledik. Timur savaşlarında yanında günlük olayları kağıda almak olan kimseler bulunduruyorda. Bunların yazmış oldukları sade vakanâmeler daha sonra üslûpçuların elinde şekillenirdi. Böylelikle Timur kendi devrine ait muntazam kronikler düzenlettirmiştir. Bunların birçoğu Uygur alfabesiyle yazılmıştır. "Hem manzum hem mensur ayrı nüshaları bulunan, hattâ İranlı müellifler tarafından Farsça'ya da tercüme edilen bu eserlerden hiç biri bugün meydanda yoktur"^X diyerek Fuat Köprülü bunlara işaret eder.

X-İslâm Ansiklopedisi, Çağatay Edebiyatı Mad.-Fuat Köprülü

Şerafeddin Ali Yezdî Zafernâme'sini yazmak için bunlardan, Farsça ve Türkçe birtakım kaynaklardan yararlandığını, Türkçe mesmî vekayinamenin manzum olduğunu belirtmektedir.

Timur'u devrinde yazılmış olan tarihlerin başında Dizamü'd-din Şami'nin Zafer-nâme'si gelir. Yezdî de eserinde bunu ana kaynak olarak almıştır. Ve aynı olaylar silsilesini takip etmiştir. Nizamü'd-din Şami'nin eseri Yezdî'nin eserine göre daha kısadır. Ayrıca bir üslûp eddişesi taşındığından dili ağırdır. Bu da onun fazla tutulmamasına sebep olmuştur.

ŞERAFE'D-DİN 'ALİ YEZDÎ: Hayatı, şahsiyeti, eserleri:

Hayatı: Şair, tarihçi (Yezdî ?- Yezdî 1454). Şerâfe'd-din Ali Yezdî'nin çocukluğu ve tahsili hakkında bir şey bilmiyoruz. Yezdî uzun bir müddet Şah-Ruh (1405-1447) ve Fars valisi olan oğlu Mirza Abdu'l-Fath İbrahim Sultan (1415/16-1435)'in maiyetinde bulundu. Şah-Ruh tarafından Ulug Bey'in 832'de esir ettiği genç Moğol hanı Yunus Han'a hoca tayin edildi. Böylelikle Yezdî'de bir kaç yıl kaldı. Mirza Sultan Muhammed 1442/43'de Irak-ı Acem'e vali olunca onu da Kumm'a davet etmiştir. Yezdî bu davete uymuştur. Ancak 1446/47'de Mirza Sultan Muhammed'in ayaklanmasına adı karışmış ve Şah-Ruh tarafından idama mahkum edilmiştir. Bu karardan Ulug Bey'in kendisini Semerkand'a götüren oğlu Mirza Abdü'l-latif sayesinde kurtulmuştur.

Şah-Ruh'un ölümünden sonra Horasan'a hakim olan Sultan Muhammed, onun Yezd'e dönmesini sağladı(1449/50). Yezdî ömrünün son yıllarında Taft köyüne yerleşmiş, buradaki kendi adına Şerefiyye medresesini yaptırmıştır.1454 yılında ölen Yezdî bu medreseye defnedilmiştir.

Devlet-şah'ın kendisinden "âlimlerin ve fâzılların medâr-ı iftiharı" diye sözettiği Şerafe'd-din Ali Yezdî, çeşitli ilimlerde kendisini yetiştirmiştir.Yine Devlet-şah onun dervişlikten ve fakirlikten nasibini aldığını,ahlâk sahibi ve içi dışı temiz bir adam olduğunu,bir çok ârif ve muhakiklerle düşüp kalkarak onlardan faydalandığını tezkiresinde beyan eder.Yezdî'nin özellikle muammada üstad olması üzerinde kaynaklar sözbirliği ederler.Yine ömrü boyunca bulunduğu her yerin büyüklerin ve fazılların uğrak yeri olduğunu kaynaklar zikrederler.Birkaç gazeli,rübaileri ve mesnevileri olan Yezdî'nin Zafernâme'de belâgat ve fesahatın hakkını layıkıyla verdiğinde birleşilir.Yezdî'nin Çagatayca küçük manzumeler,rübailer ve mülemmalar yazdığını Fuat Köprülü kaydeder^x.Eserin Farsça aslında da bazı Türkçe kelimeler kullanıldığını görmekteyiz:otağ,içkiyan,ulug big v.b.

Eserleri:I.Zafer-nâme(1424)

II.Busûrî'nin Kaside-i Bürde'sine dair şerhi

III.Kunh al-murâd fi ilm al-vafk va'î-a'dâd.İlm-i havasla ilgili olan bu eserinin sadece adı bilinmektedir.

X-İslâm Ansiklopedisi,Çagatay maddesi,Fuat Köprülü

IV.Hulal-i mutarrâz-Muaama ilmi ile ilgili bir eserdir,

V.Tuhfat al-fakîr ve hadiyât al-hakîr.Arap ve İran şairlerinden meydana gelmiş bir antolojidir,

VI.Müneşe'at.

Zafer-nâme:Şah-Ruh zamanında Herat tek edebî merkez olarak kalmamıştır.Oğlu Şehzâde İbrahim Sultan da 1415-1435 yıllarında Fars valisi iken yanında değerli üslûpçular bulundurmıştır.Şerâfe'd-din Ali Yezdî de bunlardan biridir.İbrahim dedesi Timur gibi tarihe meraklı idi.Yazılı ve sözlü nakillere dayanarak Timur tarihine ati pekçok malzeme toplamıştır.Bütün bunları Yezdî'ye vererek bir tarip yazmasını istemiştir.Yezdî eserine asıl kaynak olarak Nizame'd-din Şami'nin Zafer-nâme'sini almıştır.Bu eserle konular hemen hemen aynıdır.Sadece ayrıntılarda farklılıklar vardır.Uygurlar tarafından yazılan manzum tarih de kaynaklar arasındadır.Ayrıca Yezdî Timur devrinde yaşamış olan yaşlıların da anlattıklarından istifade etmiştir.Bu kaynak bolluğuyla eser oldukça ayrıntılı bir biçimde yazılmıştır.Eser dört yılda tamamlanmış olup Yezdî'nin son dönem ürünlerindendir.Yezdî'nin eserinin çok okunup tutulmasında başlıca etken dilin serbest kullanılmasından ileri gelir.Eserin başına Moğol Türk hanlarının,Cengiz Han'ın ve ahvadının şecerelerini ihtiva eden bir önsöz eklenmiştir.Bu Çagatay hanları ve ilk Türk tarihi hakkında bilgiler bulunan mukaddime çok önemlidir.Metnin içinde özel isimlerin farklı şekillerde

geçtiği gözlenmektedir. Bu belki de kaynakların çokluğundan veya Uygur imlasının Araf imlasına geçirilirken farklı okuyuşlardan ileri gelmektedir. Meselâ: Sa'nak—Şa'nak v.b.

Pekçok nüshaları olan eser Petis de la Croix tarafından "Histoire de Timur Bec" adı altında Paris'de Fransızca'ya tercüme edildi (1722). J. Derby bu tercümeden yararlanarak eseri "The history of Timur" ismiyle İngilizce'ye tercüme etti. Mevlevî Muhammed İlahdâd ~~Zafer-nâme~~'yi iki cilt olarak Calcutta'da yayınladı (1887-1888). Eser Tahran'da da basılmıştır. Eserin Hafız Mehmed b Ahmed el-Acemî tarafından Türkçeye çevrildiği söylenmektedir. Ancak biz bu eseri göremedik.

İstanbul kütüphanelerinde Zafer-nâmenin Çagatayca'ya tercüme edilmiş iki ayrı çevirisi bulunmaktadır:

I. Zafer-nâme. Topkapı Sarayı Kütüphânesi Bağdat Köşkü Bölümü, No: 281.

II. Zafer-nâme. Nuruosmaniye Kütüphânesi, No: 2796/3268.

Topkapı ~~tercümenin~~ sonunda eserin 957/1550 senesinde eserin Yarek b. Kongrat veya Şah Yarik Ali Beg emri ile tercüme edildiği kayıtlıdır. Tercüme edenin adı ise yoktur. Adının sondaki silinip tahrip olmuş kısımlarda olduğu tahmin edilebilir. Ünlülerin umumiyetle yazılmayıp harekelerle gösterilmesine bakarak Osmanlı sahasında kaleme alındığını tahmin ediyoruz.

Nuruosmaniye Kütüphanesi'ndeki çevirinin de yazılış tarihi belli değildir. 16. yüzyılda yazıldığı tahmin edilmekte-

dir."Muhammed Âlî bin Derviş Âlî Buhārî'ğa işārat boldı kim Türkî tili bile Zafar-nāmanı ivrülgey"(2b/1-2) de eserin Muhammed Ali b. Derviş Ali Buhari'ye Türkçeye tercüme etmesi emredilmiştir.Eserin sonunda da emredenin Köçkuncü Han olduğu belirtilir.

ESERİN ASLI-VE İKİ TERCÜMESİ ARASINDAKİ FARKLAR:

Eserin aslı ve iki çevârisi arasındaki farkları göstermek için aynı konuyu anlatan birer parça nakletmeyi uygun gördük.

Nuruosmaniye çevirisi:69b-70a

Emîr-zāde Cihāngîr'nin vefāt bolğan zikri

Bes Hazret-i Sāhib-Kırān otakından kaytıp Seyhūn'dın ötüp
Semerkand'a yakın yittiler Semerkand'daki büzürkler ve dāniş-
mendler barça oturu çıkıp kara tonlar kiyip Hazret'ka sağa kilip
Beyt Barısı kara ton kiyip kildiler

Du^{cā} tillerin barça açıldılar

Hazret'i körgende barça didiler Beyt

Dirîğ ol şehen-şāh bā-dīn u dād

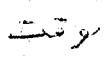
Ki boldı yigitlikde gül dik be-bād

Ve hurūş ve figān bile kildilek Hazret kim alarnı andak kördi
bildi ki tüşi cīn bolup turur ve öz işini felek kılıp turur

Nazm Çū ol haldın boldı āna emîr

Çıkıp cānıdın nālelāhīmūn nefîr

İki közidin boldı yaş āşikār

Çü seyli ki kilgey

Beş olturdu mātemdğ barı siyāh

Kiyip tonlar oldum kebūd u siyāh

oldu.

Genç yaşta gül gibi soldu,yık oldu

Kemerden zuhal yıldızını ve ağıt sesini geçirdi

Ne yazık ki böylesine saadetli bir padişah gitti
ve zaman sona erdi.

Bu haber gelekte zikir çekenlerin kulağına ulaştı.Hazret-i
Sahib-Kıran bu hali görünce içine doğmuş gibi bildi.Beyt:

Şah oğlunun ölümünden,haberdar olunca dünya onun
gözünde karardı.

İki yanağı yaşla doldu.Vücudu mateme büründü,fe-
lek bile kendisine kızar oldu.

Bütün memleket Hazret-i Sahib-Kıran'ın gelmesiyle sevinç
bahçesi ve saray iken o can eriten olayın korkusuyla matem
ve ağıt yerine döndü.Beyt

Bütün ordu matem tuttu.Hepsinin elbisesi siyah
ve lacivert idi

Asillerin elebaşısı bile başına toprak attı

Hepsinin gözü kanla doldu,yüreği parçalandı

Bütün halk ağlayıp inlediler

Sanki kızgın ateşte yanıp kebab oldular

Hazret-i Sahip-Kıran bu olaydan sonra "çocuklarımız bizim
ciğerlerimizdir" hükmünce son derece mahzun oldu.Ama yük-
sek düşüncesi gereğince yok olan her varlığa yapılması ge-
reken şeyler olduğunu düşündü.

İki çeviri de asıl metne sadık kalmışlardır. Konu başlıkları aynıdır. İki mütercimin kelime hazineleri arasında farklılıklar görülmektedir. Nuruosmaniye nüshası asıl metindeki özel isimlere daha sadık görünmektedir. Meselâ Cihangir Mirza'nın vefatının anlatılması içinde de şu şemildedir:

Nuruosmaniye-"Emîr-zāde Cihāngîr'niñ vefāt bolğan zikri"
 Topkapı-"Cihāngîr Mirza'nıñ vefāt tabğan zikri"
 Asıl nüsha"Emir-zade Cihangir'in vefatının zikri"

Topkapı çevirisinin mütercimi Farsça çün, çü edatları aynen kullanırken Nuruosmaniye çevirisinin mütercimi bunları "bes"e çevirmiştir.

İki çeviride de manzum parçaların tamamı tercüme edilmemiştir.

Topkapı nüshası daha anlaşılır bir özellik göstermektedir. Daha ayrıntılıdır.

ZAFER-NĀME'NİN DİL ÖZELLİKLERİ

Yaptığımız bu çalışma, Çağatayca'nın bir gramerini yapmak değil daha önceden yapılan çalışmalara bir katkıda bulunmaktadır. Takdir edilir ki 30 varaklık bir metinden Çağatayca'nın bütün dil özelliklerini ortaya çıkarmak mümkün değildir. Arap alfabesinin Türkçe'nin yazımındaki yetersizliği sebebiyle metnimizin okunmasında daha önceki okunuşlar da dükkate alınarak bir birliğe gidilmeye çalışılmıştır.

I-İMLÂ ÖZELLİKLERİ:

a-Ünlülerin yazılışı: Çağatayca'da da diğer Türk şivelerinde olduğu gibi a, e, ı, i, o, ö, u, ü ünlüleri geçmektedir. Bunların yanında metnimizde özel bir imlâyla gösterilmeyen dokuzuncu bir kapalı e(é) ünlüsünden bahsedilebilir.

a ünlüsünün yazılışı: (ı), (◌◌) veya (ı̇) şeklinde yazılır.

a-:anıñ -158a/11 انیند
:açıp -178a/1 اجپ
-a-:taraf-158a/2 طرف
:takı -158a/7 تقی
-a :kaşığa -158a/5 قاشیغه

e ünlüsünün yazılışı: Başta (ı̇), ortada ve sonda(◌◌) olarak yazılır. Datif ekinde (گا) olarak yazılmaktadır.

e- :erdi -155b/10 اردی
-e- :yeñi -155b/14 یکنی
-e :Temuge-174b/10 تموگه
:üstige-157a/3 اوستیگا

ı, i ünlülerinin yazılışı: Başta (ı) veya (ای), ortada ve sonda

da (ى) veya (ـ) olarak yazılmakta.

i- :idi 156b/10

:iki 155a/4

-i- :kaçıp 157a/14

:Tıktamış 159b/12

-i :oğlu 157a/7

ایدی
ایکی
قایپ
توقتمیش
اوغلی

o ünlüsünün yazılışı:Başta (ا),ortada (و)ile yazılmakta.

o- :oğlan 161a/13

-o- :bozup 168a/9

اوغلان
بوزوب

ö ünlüsünün yazılışı:Başta (ا), (و) şeklinde yazılmaktadır.

ö- :ötüp 158b/10

:özige 158b/11

اوتوب
اوزیگه

u ünlüsünün yazılışı:Başka (ا), (و);ortada (ۇ), (ؤ);sonda (ۇ)

olarak yazılmaktadır.

u- :ulug 158b/9

:ulus 158a/9

-u- :Urus 158b/5

kumaşdın 157b/5

-u :burgu 178b/15

الغ
اولوسى
اوروشى
قماشدين
بورغۇ

ü ünlüsünün yazılışı:Başta (ا),ortada(و),(ؤ) seklunde yazılmaktadır .

ü- :üç 161a/4

:üçün 157b/9

-ü- :üçüncü 166a/13

اۈچ
اۈچۈن
اۈچۈنچى

Metnimizde Arapça,Farsça kelimeler kendi aslî imlâ-
larına uygun olarak yazılmışlardır.

Bağlama edatı olan u/ü'nün yazılışı Daha ziyade kelimenin son işaretinin üzerine yazılan bir (ـ) ile gösterilir. Ancak çoğu zaman da bu ötre yazıldığı halde bir de aynı görevde (و), (ۆ) yazılır: helāl u harām 156a/6

iḥzāz u ve ikrām-ı temām 157b/1

Farsça kelimelerdeki vav-ı maḥḥulelerin önündeki işa-
retin üstüne bir ötre (ـ) konulduğu görülür:

huvār(h^vār) -167b/1

havāṣṣ(h^vāṣṣ) -155a/7

b-Ünsüzlerin yazılışı: ç, ñ, p, s ve t ünsüzlerinin yazılışı üzerinde durduk.

ç ünsüzünün yazılışı: Türkçe kelime başlarında (چ), kelime içinde de (چ) ve (چ) karışık olarak kullanılmıştır. Ancak (چ)in daha çok kullanıldığını görüyoruz.

ç- :çalıban 177a/1

:çapturup 160b/1

-ç- :açıp 178a/1

:kicel 179a/14

kiçe 165b/7

ñ ünsüzünün yazılışı: Metnimizde ñ ve ñg karışık olarak yazılmıştır.

-ñ :yañgı 170a/13, 170b/6

:yalañaç 158b/10, 159a/5

:maña 159b/13

-ñ :miñ 170a/2

Hiñg Oğlan 163b/3

maña 160a/3

miñ 167b/11

چنگ اوغلان

p ünsüzünün yazılışı: Türkçe kelimelerde b ile p ayırda edil-
memektedir. Ekler b ile yazılmıştır. Ancak köklerde p kulla-
nılmıştır. Bütün p gerindiumları istisnasız b ile dir.

yapıştılar 177./14-15 يايشتي لار
kelip 156b/10 كليب

s ünsüzünün yazılışı: Türkçe kelimelerde umumiyetle (س) kullanılmıştır. Ancak bazı kelimelerde belki de Uygur imlâsından kalma bir özellik olarak (س) ve (ص) karışık olarak kullanılmaktadır:

su -178b/4 سو

su -164b/4 صو

t ünsüzünün yazılışı: t ünsüzünün de bazı kelimelerde (ت) ve (ط) karışık olarak yazıldığı görülmektedir:

taşlar -171b/8-9 تاشلار

taş -177b/5 طاش

taşkarı -156b/9 تاشقاری

taşkarı -168b/1 طقاری

Yazılış özelliklerinde bir de aynı anlama gelen bir kelimenin değişik variantlarının kullanıldığı söyleyebiliriz: Şa^cnak 157b/13 شەناق

Suğnak 160b/12 سۇناق

Su^cnak 164b/4 سەناق

Bunu Yezdî'nin eserine kaynak olan Uygurca tarihî metni mütercimimizin de görmüş olduğuna ve her seferinde garklı okumasına bağlayabiliriz.

II.SES ÖZELLİKLERİ:

A.ÜNLÜLER:

1) e> i meselesi:Metnimizde e/i meselesi karışık bir durum arz etmektedir.Aynı kelime hem (i)li hem de (e)li kullanılabil-mektedir.İlk hece (e)sinin umumî olarak (i)leşme temayülü-ne metnimizde tam uyulmamıştır.Meselâ beg big olmamıştır.yet- yit- olmamıştır.İlk hece (i)leri (ای) olarak yazılmış-lardır.Örnekler:

ilig < elig 169b/14

ilt- < elt- :ilt- ve elt- olarak metinde ikişer kere kullanılmışlardır.elt- :161a/10,164a/1;ilt-176b/15, 167b/12

tig- < teg- :Her iki şekil de ikişer kere kullanıl-mıştır.tig-:167b/2,166a/11 ;teg-:171b/4,165b/2

yi- < ye- :158a/3

timür/temür:Metnimizde sadece bir yerde ki özel isim olan Temür Melik(163a/14)'de (e)li şekli görülür.De-mir anlamıyla olsun,özel isim olsun hep (i)li şekil yazıl-mıştır.

2)Kalınlık-incelik uyumu:Türkçe kelimelerde esas itibarıyla kalınlık-incelik uyumu muhafaza edilmiştir.Kalın vokalli ke-limelere kalın,ince vokalli kelimelere de ince sıradaki ek-ler getirilir.

Örnek: at-ğaç 179b/3

tepren-gey 161a/7

çık-kalı 180a/7

Arapça ve Farsça kelimelerde de umumiyetle kalın

vokalli ekler kullanılır.

Örnekler: deyyār-ğa 161a/6
 mu^cālece-ğa 171b/4
 haber-gīr-lık-ka 161b/6

3)Düzlük-yuvarlaklık uyumu:

Düzlük-yuvarlaklık uyumuna tabi olan bağlama ve ek vokalleri

II.çokluk şahıs emir eki : -iñuz/-uñuz

Örnekler : tabşur-uñuz 159b/13

: kıl-iñuz 159b/14

İsimden isim yapma eki : -inci/-ünci

Örnekler : üç-ünci 166a/13

: beş-inci 157a/3

İsimden isim yapma eki : -lığ/-luğ ; -lık/-luk

Örnekler : baş-lığ 164a/9

: tür-lüğ 167b/6

: aş-luk 161b/13

: bī-pervā-lık 155b/8

Fillden isim yapma eki : -ış/-uş

Örnekler : bar-ış 166a/1

ur-uş 159b/14

Gerindium eki

: -ıp/-up : Karışık bir durumu vardır. Aynı kelime iki şekilde bulunuyor.

Örnekler : kıl-ıp 155a/9

kıl-up 155b/12

Düzlük-yuvarlaklık uyumuna tabi olmayan bağlama ve ek ünlüleri

Yalnız düz ünlülü şekilleri kullanılanlar:

III.teklik şahı iyelik eki :-(s)ı

Örnekler :kıl-ğu-sı 169a/12
:cān-ı 163b/4

Yükleme hali :-nı , -n

Örnekler :öz-i-n 181b/14
:ulus-nı 165a/13

Ayrılma hali :-dın/-din

Örnekler :yokarı-dın 180a/4
:pür-eşk-din 155a/4

II.teklik şahıs emir eki :-ğıl/-gil ; -kıl/-kil

Örnekler :çık-kıl 170a/2
:keltür-gil 182b/10

Aitlik eki :-ğı/-gi ; -ki

Örnekler :memālikleri-de-ki 168a/1-2
:cevānibda-ğı 170b/10

Öğrenilen geçmiş zaman eki :'-miş

Örnek :i-miş 160b/11

İsimden isim yapma eki : -sız/-siz

Örnekler :külāh-sız
:sen-siz 170a/10

Yalnız yuvarlak ünlülü şekilleri kullanılanlar:

III.teklik ve çokluk şahıs emir eki:-sun, sunlar/-sünler

Örnekler :barma-sun 181a/6
:körgez-sünler 181b/13
:kel-sünler 160b/2

Bildirme eki

:Metnimizde durur'un ekleşmiş
şekillerini de görmekteyiz.

:-dur/-dür

Örnekler :sīne-dür 175b/7

:erkān-durlar 173a/2

I.çokluk şahıs görülen geçmiş zaman eki:Metnimizde sadece bir
yerde yuvarlak şekilli olarak
geçmektedir.

Örnek :yetiş-tü?k 159a/2

Fiilden fiil yapma eki :-dur/-dür ;fur/-tür

Örnek :kel-tür- 157b/2

:-ğuz/-güz

Örnek :yet-güz- 159a/13,162a/7

:-ğur/-gür

Örnek :yet-gür- 165b/3,156b/7

Kuvvetlendirme ve ihtimal eki:-dur

Örnek :kılmay-dur 182b/9

Partisip eki :-ğu/-gü

Örnekler :bol-ğu-ları 173a/10

:kıl-ğu-sı 169a/12

B.ÜNSÜZLER:

b ünsüzü:

b-:Çağatayca'da kelime başında (b) umumî olarak sabit kal-
mıştır.Örnekler:bar- 157a/12

bir- 167a/15

ber- 173a/13

ben şahıs zamirinin (b-)si (m-') olmuştur.

menin̄ 159b/12

min 169b/2

-b- :Eski Türkçedeki bazı (-b-)ler Çağatayca'da (v) olmuştur.

tive < tebe 161a/3

-b- :Bazı kelimelerin sonundaki (-b) Çağatayca'da düşmüştür.

su < sub 176b/10

p ünsüzü:Sadece şu kelimede (-p-) (-f-) olmuştur:

topurgak > tɒfrak 159a/6

t ünsüzü:

t-Kelime başında umumî olarak muhafaza edilmiştir:

ta₁kı 157a/6

tüz- 174b/1

tüş- 168a/2

Bazı kelimelerde karışık olarak kullanılmaktadır.

turur 156a/1

durur 174a/14,178b/3

Bazı kelimelerde de (d) olmuştur.

dik 154b/13

di- < ti- 169b/2,164a/15

-t- : Ek başlarında umumî olarak ünlü ve sadalı ünsüzden sonra (d)li ekler kullanılır.Ancak aynı konsona hem (d)li hem de (t)li şekli gelebilmektedir.

Örnekler : kıl-di 155a/10

tüş-ti 159a/3

tüş-di 168a/12

k /k ünsüzü:

k- /k- :Bütün Türkçesinde g olan kelimeler Çağatayca'da (k-/k-) olarak muhafaza edilmiştir.

kiçe 165b/7

küev 177b/7

kil- 175b/1

~~k-~~ > ~~h-~~ :Ünsüzlerin yanında metnimizde sadece bir kelimede bu değişmeyi görüyoruz:

ya~~h~~şı 156a/9,160a/12

-k :Kelimesonunda andek'den bir kalın sıraya geçme hadisesi vardır: andag 178 a/10

andek 168b/9

ğ/g ünsüzü:

-ğ- > -v- :Ünlüler arasında bazı kelimelerde (-ğ-)lerin (-v-) olduğunu görüyoruz:

kavun < kağun 170a/13

savuk < soğık 161a/1

-ağ/-egü eki de -ev halini almıştır

küev < küdegü 171b/7

birev < biregü 174a/13

-g- :Hece başlarındaki -ğ-/-g- lerden işlek olmayanlar daha önceki devirlerden kaybolmuş ve bunlar metnimizde devam etmektedir.

kerek < kergek 163a/1

tofrak < topurgak 159a/6

Çok işlek olan eklerin başındakiler ise devam etmektedir.

kel-gen-de 165b/1

yet-geç 164b/3

yaş-ğa 155a/12

Şu kilede art damak geniz sesi daha Harezmi devresinde

-ğ- olmuştur: yalğuz 164a/1

-ğ : Kelime ve ek sonunda umummiyetle korunmuştur:

tirig 162a/8

uluğ 158a/9

atlığ 162a/2

r ünsüzü: Bir iki kelimede r düşmüş ve düşmemiş şekilli olarak karışık bir halde kullanılmaktadır:

bilen 155a/9

birlen 167b/5

i- 158a/13

er- 155a/1

ir- 159a/7

Haploloji: durur/turur kelimesinin bazı kelimelerde ekleşmiş olarak kullanıldığı görülmektedir:

keltürüp-dür 159b/13

Yer:değiştirme: Aslı buğra olan kelime metnimizde burğa olarak kullanılmaktadır. burğa < buğra 159a/12

Eski Türkçe'deki -yu/-yü zarf-fiil ekinin -y olarak kullanıldığını görmekteyiz.

dile-y turur 159b/9-10

yürü-y turur 156a/15

III?ŞEKİL BİLGİSİ:

İSİM :

a)Çokluk eki:-lar/-ler'dir.

b)İyelik ekleri:

I.T.Ş. iyelik eki m(i,u)m/(i,ü)m :düşmen-i-m 159b/13

II.T.Ş iyelik eki:(ı,u)n̄,(i,ü)n̄
 könlün̄ 165a/9
 seniñ 170a/1

III.T.Ş.iyelik eki:-(s)ı/-(s)i
 sīne-si 175b/6
 sipāh-ı 157a/2

I.Ç.Ş.iyelik eki: -

II.Ç.Ş.iyelik eki: -

III.Ç.Ş.iyelik eki :ları/-leri
 :karındaş-ları 162b/14

c)Hal ekleri :

- 1-İlgi hali:-nıñ/-niñ
 :beg-niñ 177b/7
 :bahādur-nıñ 162a/6
- 2-Yönelme hali :-.ka/-ke ;-.ğa/-ke
 :çerig-ke 161b/12
 :boyunları-ğa 154b/11
- 3-Yükleme hali :-.nı/-ni
 bahādur-nı 157a/8
 Horezm-ni 172a/6
- 4-Bulunma hali :-.da/-de
 cengl-de 159a/4
 āhır-ı-da 160b/4

5)Ayrılma hali :-dın/-din.Bir yerde -den olarak harekelnmış.

şast-ı-dın 161b/1

yer-den 179a/4

ahvālidin 159a/14

6)Vasıta hali :-la/-le ; -n

taṅg-la 179b/2

bile-n 155a/9

7)Eşitlik hali :-ca/-ce .Niçe kelimesinde -çe olarak yazılmıştır.

:başıga-ca 157a/12

anca 157b/2

8)Yön eki :-ra/-re ; -arı ; -geri/-karı

üz-re 179b/5

iç-keri 180b/15

taş-karı 172a/2

SAYILAR:

Asıl sayılar:Metnımızde geçmekte olan asıl sayılar şunlardır:

bir	on bir	yüz
iki	on iki	iki yüz
üç	on dört	
tört/dört	on beş	
beş	on altı	
altı	yigirmi	
yeti	kırk	
sekiz	ellig	
on	yetmiş	

yeti yüz yetmiş yeti
 yeti yüz yetmiş sekiz
 yeti yüz seksen
 yeti yüz seksen bir
 yeti yüz seksen iki
 yeti yüz seksen üç
 iki miñ
 yigirmi miñ

Bağlama

Sıra sayılar/Ünlüsü düzlük-yuvarlaklık uyumuna bağlı olan ve sıra sayıları yapan -ncı/-nci'nin ek ünlüsü düzdür.

ikinci 164b/9
 üçüncü 166a/13
 dördüncü 168a/13
 beşinci 157a/3

Topluluk sayıları:Sadece bir örnekte görüyoruz:

birev 174a/13

Üleştirme sayıları: bir bir-ige 166a/15

bir bir-isiniñ 161a/5

Belgisiz sayılar:Metnimizde kullanılan belli başlı belgisiz sayılar şunlardır: barı 156a/10

barça 156a/7

bir niçe 168b/14

cemī^c 163a/12

cümle 178a/4

köp 171a/14

olça 159a/15
 tamām 158a/6
 besi 173b/8
 hemegi 174a/11

ZAMİRLER:

Şahıs zamirleri: Metnimizde geçen şahıs zamirleri ve çekimli şekilleri:

Mâlin h.	min	sin/sen	biz	siz
İlgi h.	meniñ	siniñ/seniñ	biziñ/bizniñ	-
Yükleme h.	-	-	-	-
Yönelme h.	maña/mañga	saña/sañga	bizge	sizge
Bulunma h.	-	-	-	-
Ayrılma h.	mendin	-	-	-
Eşitlik h.	-	since	-	-

İşaret zaminleri: Metnimizde geçen işaret zamirleri bu, ol, uşbu, uşal'dır. Kalıplaşmış olarak kullanılanlar:

andağ/k^ı 178a/10
 anıñ dik 158a/11
 uşandak 178a/13
 andek 168b/9

İşaret zamirlerinin çekimli şekilleri:

Yalın h.	bu	bular	ol	alar
İlgi h.	-	-	anıñ/anuñ	alarnıñ
Yükleme h.	-	-	anı	alarnı
Yönelme h.	-	bularnı	aña/añga	alarga
Bulunma h.	-	-	anda	-
Ayrılma h.	-	-	andın	-
Eşitlik h.	munca	-	anca	-

Soru zamirleri:Başlıca soru zamirleri şunlardır:

ne/ni :179a/4,165a/10

ne/ni yer :170b/14

ni üçün :178a/6

kayu :169a/14

kaçan :160a/11

Belgisiz zamirler:Kullanılan başlıca belgisiz zamirler şunlardır:

kim :165b/14

her kim:170a/2

kimerse:181a/14

her kaysı:162b/12

özge :156b/13

her birisi:160b/16

nemerse/nimerse :162b/5,166b/4

her ne :182b/11

bir niçe :182a/6

her ne ki:182a/9

niçe :169a/5

her ne kim:178a/14

her niçe :170a/3

hiç deyyārī :181a/5

hiç kimerse :181a/14

kişi :156a/14

Dönüştürme zamirleri:

öz :174a/9

elöz :158b/3

Ortaklık zamirleri:

bir birigē :166b/15

bir birisiniñ :161a/5

birbirleri :180b/6

İlgi zamirleri:

kim ,ki :Her ikisi de metnimizde bol miktarda kullanılmıştır. Farsçadan dilimize geçmiş olan bu zamirlerin metnimizde desık sık kullanılması eserin aslının Farsça olmasından da ileri gelmektedir.

ZARFLAR:

Yer zarfları: Metnimizde geçmekte olan yer zarflarının bir kısmı şunlardır:

anda :161a/13

ilgeri :158b/7

andın :166b/10

taşkarı :156b/9

beri :176a/1

yokarı :180a/4

içkeri :180b/15

üst :175a/13

içre :169a/13

üzre :179b/5

Zaman zarfları :Belli başlıları aşağıda sıralanmıştır:

evvel :155a/1
 kaçan :160a/1
 taṅgla :170b/2
 yana :179b/2
 āhır :175a/8
 henüz :174b/6

Tarz zarfları:Kullanılan belle başlıcaları şunlardır:

ʿazīm :175a/9
 bat :160b/2
 be-ḡāyet :173a/15
 bisyār :155a/6
 ittifāken:159a/2
 köp :171a/14
 köprek :173b/6
 muhkem :179a/2
 olça :169a/2
 munca :169b/12

EDATLAR:

Çekim edatları: Metnimizde geçmekte olan başlıca çekim edatları şunlardır:

ara:160b/8
 artuk :158a/6
 aşas :161a/12
 beri :176a/1
 burun :158b/13
 bilen/birle/birlen :155a/9,175a/2,167b/5
 cānib :165b/14
 dik :154b/13
 türlüğ :168a/2
 kibi :179b/6
 özge:171b/10
 sarı :171a/1
 son :155a/15
 sonra :162b/1
 tā :165a/8
 tapa :182a/1
 utru :171b/8

Bağlama edatları :Tamamına yakın kısmı yabancı asıllı olan bu edatların metnimizde geçen bir kaçı aşağıda sıralanmıştır:

āhır 174a/7
 ammā :160a/6

andak ki :158a/13

bes kim :171a/14

çü ,çün:Metnimizin hemen her cümlesinde bulunmak-
tadır.

eger :160a/1

egerçi :178b/3

fe-emmā :155a/7

ger :156a/7

guyā ki :180a/1

guyiyā :175a/2

hem :180b/15

taḳı :157a/6

Kuvvetlendirme edatları:

hem :160b/10

ok :155a)1

hiç :170a'6

taḳı :182a/11

mutlakā :161a/2

yok :155a/7

ni :168a/2

niçe :169a/5

Soru edatları :

ḳaysı:162b/12

ne :181a/8

ḳayu :169a/14

ni :167b/2

Hitap edatları: iy :160a/8

Unlemler :drīġ : 154b/12

āġerīn :170a/9

KİPLER:

Metnimizde kullanılan kipler şunlardır:

Geniş zaman :-ar/-er ,~~er~~

ber-hem ur-ar : 156a/2

kit-er :156a/7

bil-ür sin :165a/10

dil-i-r :158b/15

Geniş zamanın menfisi :-mas

al-mas-lar :165b/8

Görülen geçmiş zaman :-dı/-di ; -tı/-ti ; -tü

tut-dı :174a/4

yetiş-tü-k 159a/2

yetiş-ti-ler :156b/15

Gelecek zaman :İki şekilde gelecek zaman yapılmaktadır:

1)-gay/-gey

körggey sin :182b/11

tepren-gey :161a/7

elt-geyler :161a/10

2)-ga+iyelik eki + turur

barğum turur 173a/15

Emir :Metnimizde geçmekte olan emir ekleri şunlardır:

bol-sun 156a/10

berme-gil 166b/10 ,çık-kıl 170a/2

kıl-ıñuz 159b/14

kel-sünler 160b/2

Bildirme :turur'un ekleşmiş ve ekleşmemiş şekilleriyle
bildirme yapılır.

tāalluk turur 156a/1

erkān-durlar :173a/2

şehniñ irür (ir- yardımcı fiiliyle yapılmış)

Öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi :-p+er- şeklindedir.

bol-up er-di 155a/1

kel-ip i-di 165a/2

Öğrenilen geçmiş zaman : -p+ turur kalıbıyla yapılmaktadır.

öltürüp turur 159b/12

keltürüpdür 159b/13

Şart :-sa/-se

durursam 178b/3

barsañ 165a/10

bolsa 165a/10

yok erse 156a/1

tutsalar 165b/14

:menfi şert eki : kılmasa 170a/3

Gereklilik :Şart şekli ve fiilin mastan şekli ile birlikte

kerek 'in kullanılmasıyla yapılmıştır.

yebermek kerek 170b/2

bolmasak kerek 162b/15

Geniş zamanın hikâyesi:geniş z.+er- kalıbıyladır.

tiler erdim 169b/3

kolur idi 162b/9-10

menfisi:koymas erdi 180a/7

YARDIMCI FİİLLER:

Bol-/ol- yardımcı fiili:Metnimizde bol- yardımcı fiili umumiyetle kullanılır.Ancak vezin gereği manzûm parçalarda ol-yardımcı fiili metnimizde üç yerde kullanılır.

ol- :172b/7,180a/1

er-/ir- /i- yardımcı fiiliBu yardımcı fiil metnimizde karışık bir durum arz etmektedir.er- şekli çoğunluktadır.66 yerde kullanılmaktadır.i- şekli 36 yerde kullanılırken ir- şekli de 11 yerde geçmektedir.

Diğer yardımcı fiiller:

kıl- :En çok kullanılan yardımcı fiillerdendir.

ber- :Bu da kullanılan yardımcı fiillerdendir.

aman ber- 182a/8

bol- :Dördüncü çok kullanılan yardımcı fiildir.Örneklerine ~~me~~ metnimizin her yerinde rastlamak mümkündür.

eyle- :Örnek: ārāste eyle- 182a/2

al- :Örnek:çık-a algaylar 161a/2

Örnekte de görüldüğü üzere aa gerindiumuyla birlikte umumiyetle geçmektedir.

Yine -a/-e gerindiumuyla birlikte kel- ,tur- yardımcı fiilleri de metnimizde kullanılmaktadır.

CÜMLE YAPISI: Zafer-nâme sayısız defalar belirttiğimiz üzere Farsça'dan Çağatayca'ya bir tercümedir. Farsça'dan yapılan tercümelerle dilimize Farsça ki'li cümle yapısı da geçmiştir. Aynı özellik bizim metnimizde de devam etmektedir. Metnimizin tamamı olmasa bile tamamına yakın bir kısmı ki'li birleşik cümlelerden oluşmuştur. Bu ki ve kim bağlama edatlarıyla yapılan birleşik cümlelerin dışında metnimizde basit cümleler de kullanılmıştır. Bu iki cümle yapısının dışında birkaç yerde şartlı cümleler de kullanılır.

Basit cümle : "Ol hāl Hażret'ka evvel ok āgāh bolup erdi".

"Bu musībetdin Hażret-i Sāhib-kırān bisyār kūfte-hatır boldı".

Şart cümlesi: "Kice vā kündüz şurbka meşgūllık kılup eger zarūrī iş bolsa uykıdın uyğata almaslar".

Cümlelerdeki zaman unsurunun da Farsça'da olduğu gibi çün ile karşılanması metnimizde görülen bir özelliktir.

BİBLİYOGRAFYA

Sözlükler:

- 1)Ahmed Cevdet :Muhakemetü'l-lugateyn(Ali Şir Nevai)
- 2)Şeyh Süleyman Efendi :Lugat-i Çağatay ve Türkî-i Osmanî
- 3)Besim Atalay :Dîvan-ı lugati't-Türkâdizini
- 4)Ferit Devellioğlu :Ansiklopedik Osmanlıca-Türkçe sözlük
- 5)Şemseddin Sâmî :Kâmus-ı Türkî
- 6)T.D.K. :Tanıklarıyla Tarama sözlüğü

Makaleler:

- 7)Eckman J. :Çağatayca'da isim-fiiller
TDAY Belleten 1962
- 8) :Çağatay dili örnekleri
TDED. IX-X
- 9) :Çağatay dili hakkında notlar
TDAY Belleten 1958
- 10) :Çağatayca'da yardımcı cümleler
TDAY Belleten 1959
- 11) :Küçük Çağatay grameri
TDED.X
- 12)Fuad Köprülü :Çağatay edebiyatı
İslâm Ansiklopedisi,C.III
- 13)Tauer Felix :Timurlular devrinde tarihçilik
TTK.Belleten XXIX
- 14)Kemal Eraslan :Ali Şir Nevai'nin Hâlât-ı Pehlevân
risalesi-Türkiyat Mec.XIX
- 15)Mustafa Kafalı :Cuci sülalesi ve şubeleri
Tarih Enstitüsü Der.No:1,1970

- 16)Mustafa Kafalı :Timur
İslâm Ansiklopedisi,C.XII
- 17) :Şerafe'd-din Ali Yezdî
İslâm Ansiklopedisi,C.XI

Kitaplar:

- 18)V.V.Barthold :Orta Asya tarihi ve Ulug Bey zamanı
- 19) :Moğol istilasına kadar Türkistan
- 20)Zeki Velidi Togan :Umumî Türk tarihine giriş
- 21) :Bugünkü Türk ili Türkistan ve yakın tarihi
- 22)Kâtip Çelebi :Keşfâ'z-zünun
- 23)Eckman J. :Chagatay Manual,1966
- 24)Faruk Sümer :Oğuzlar
- 25)René Grousset :Bozkır imparatorluğu
- 26)Devlet Şah :Tezkire-i Devlet Şah
- 27)İstanbul Kütüphaneleri Tarih Yazmaları Kataloğu
- 28)Mehmed Akalın :Tarihî Türk şiveleri
- 29)Zeynep Korkmaz :Marzuban-nâme

Türkiyat Tezleri:

Şerafe'd-din Ali Yezdî-Zafernâme:T.Tez.No:1994,1995,1996,1997,
2032,2033,2162,2281,2034,2128,2129,2199,2131,2164,2130
Çağatayca Zafernâme-T.Tez:542

154b/7) CİHANGİR MİRZA'NIN VEFAT TABGAN ZİKRI

8) Çün Hazret-i Şāhib-Kırān tahtıgāhıga kaytīb Seyhūn'dın
 9) kayta güzer kıldılar Dārı' b-saltana-i Semerkand'ga mü-
 zül 10) kılgaç ekābir (ü) ve eşrāf barçası kara kiyip ve
 kara kızlarnı 11) boyunlarıga salap istikbāl-i resmide
 keldiler 12) Mesnevi: Dirīg ol cihāngir bā-dīn u dād

13) Ki gül dik yigitlikde boldı be-bād

14) Dirīgā ki ol husrev ü kām-gār

15) Aña tīre boldı bu kün rūzigār

155a/1) Ol hāl Hazret(ka evvel ok āgāh bolup erdi Mesnevi:

2) Çū āgāh ferzendidin boldı şāh

3) Cihān-bīniğa boldı cālem siyāh

4) İki közi pür-eşkdin sügü-vār

5) Özige dejm eyledi rūzigār

6) Bu muşibetdin Hazret-i Şāhib-Kırān bisyār küfte 7) -hā-
 tır boldı fe-emma havāst-ı ilāhıga çāre yok erdi 8) ve Ha-
 zret şāh-zādeniñ rūhını envā tasaddukāt ve 9) hayrāt ve
 ma'ūmāt bilen şād-u-mān kılıp mevālī 10) ve fukarāga vakf-
 hāneler ta'yīn kıldı ve merkadiğa 11) künbed-i cālī ve med-
 rese ve cīmāretler Keş(-i) dil-Keş hıttasında 12) binā kıldı
 ve müddet-i cömri yigirmi yaşga yetişip erdi 13) ve iki o-
 ğulı kaldı Muhammed Sultān Mirzā Han-zāde'din 14) ve Pīr
 Muhammed Mirzā Baht Melik Ağa'dın özi vefāt 15) tapkandın

155b-son kırk künden sonra mütevellid boldı 1) ve bu vefāt tārīh
 yeti yüz yetmiş yetide lū yılıga muvāfık 2) boldı ve Seyfe'd-

-din Beg bu vakı^ca ve hādise^cdin müte'ellim 3)bolup Hażret-i Sāhib-Kırān'dın icāzet tilep Hicāz'ğa 4)revān boldı 5)HAŻRET-İ SĀHİB-KİRĀN'NİN KAMERE'D-DİN DOĞLAT ÜSTİGE-
RİĞ YEBERGEN ZİKİRİ
7)Çūn Hażret-i Sāhib-Kırān ol nev^c vākı^cadın Arāzda (Erşad) 8)hātır bolup tedbīr-i meşālih-i umūr-ı saltanatka bī-pervālık 9)kıldı ümerā ve noyānīler cem^c bolup ^carż-ı hāl kıldı 10)-lar kim bu hādise-i ilāhī erdi bī-fermānlığını cāyız 11)tutmay ol mağfūr merhūmğa Kelām-ı Mecīd-i zū'l-ce-lāl'ni 12)huffāzlar vazīfesi kılup hayır du^cālarını ol gevher-i 13)pāk rūhığa şubh u şām avrad kılup umūr-ı saltanat 14)ve memleket işini yeñi başdın nizām berip dād-kisterlik 156a15)tarīkasın ol çi pādişāh-ı kişveristānlar ^cādetidür 1) en-cām-ı per-ver-i pādişāhğa ta^calluk turur yok erse 2)iklīm-ler ber-hem urar Hażret-i Sāhib-Kırān kerekdür kim 3) biz bendeler Derhūst'ğa kirip ^cacze ve sūkneniñ tüzü 4)-klüki-ge bu musībetdin hātırlarınıñ dejm kılurğa münāsib 5)devlet körünmeydür Mesnevī:6)Çū şehniñ irür hançeride yenām

Cihānda bolup helāl u harām

7)Ve ger tīg-i sultān irür tīre-reng

Kiter saykal(-ı) ^cakldın barça zeng

8)İrür pādişeh sāye-i zū'l-celāl

Uşal sāyedindür cihānga cemāl

9)Felek bolsa nā-secde-gāh-ı melek

Yaman yahşıdur iktizā-yı felek

10) Sañadur barı nakd-ı kīti-nisār

^cArūs-ı cihan saña bolsun kenār

11) Sāhib-Kırān bende-i dil-hāhlarının iltimāsını cem^ci
rızāğa 12) kabūl kılup himmet yüzünü memleket meşālihi
tedbīrige 13) koyup çerig tertībige fermān berdi bu es-
nāda habar 14) keldi kim ^cAdilşāh Celāyir bir niçe kişi
bilen Karacuk 15) ayağıda ser-gerdān yürüy turur Hazret
156b Berāthūce-i 1) Kōnülteş ve Elçi Boğa'nı on beş nefer mu-
gāzir bilen 2) yeberdi ve alar Semerkand'dın şebgīr kı-
lup revān boldı 3)-lar ve çūn Otrar'ğa yetgeç ol kal^ca-
dın ol kal^ca 4)-dın bir niçe kişini hem-rāh kılup ol
kūhistānda anuñ 5) cüst ü cūyğa meşgūl boldılar bir ni-
çe tefahhuş kılup 6) tapıp Aksuya mevzī^cide bir kulğa ki-
gürüp katlğa 7) yetgürdiler ve Aksuya meil idür kim Kara-
cuk tumsukıda 8) turur Deşt-i Kıpçak tarafının dīd-banlı-
ğığa yasap turur-9)-lar ve Sarı Boğa kim cādde-i savābdın
ayak taşkarı 10) koyup idi tevekkül kılup der-gāh-ı ^cālem
-penāhğa kelip 11) ümerāhim-i pādīşāh-āne ser-efrāz bolup
cerīmesini ^cafv 12) kılup el ve kavminı aña müsellemler tut-
tılar ve Emir-zāde 13) ^cÖmer Şeyh'ka Hıṭay Bahādur'nı ve
özge ümerānı koşup 14) Kamere'd-dīn Beg üstige barurını
fermān berdi ve 15) Kavrātu'nın ayakıda Kamere'd-dīn'ğa
157a yetiştiler ve Kamere'd-dīn' rü-be-rü bola almay el ve u-
lusını taşlap kaçtı ve Mansūr 2) sipāhı el ulusını alıp
talap kayıttılar

3)HAZRET-İ SÂHİB-KİRÂN'NİN CETE ÜSTİGE BEŞİNCİ NEVBET

4)MÜTEVECCİH BOLĞAN ZİKİRİ

5)Çün şāh-zāde °Ömer Şeyh ve sipāh kaytıp keldiler Hazret

6)takı alar üstige °azîmet kıldı Muhammed Beg Mūsā Beg'niñ

7)oğlı bilen mülāzimatka müşerref bolgaç ser-efrāz 8)kıldı

ve °Abbās Beg Aktemür Bahādur'ni mütacallāy kılıp 9)revān

kıldı ve özi sonıdın revān boldı Isık 10)kölde Kame'e'd-

din'ga yetişdiler ve ol hamle bilen 11)anı kaçurdılar el

ve ulusını olça kıldılar ve 12)Hazret özi koçkar başıga-

ca kavlap bardı 13)bu esnāda habar keldi kim Toktamış

Oğlan Cüci Mejjad 14)ve Urus Hān'dın mütevehhim bolup

kaçıp keke turur ve 15)Hazret Tümen Timür'ni yeberip Tok-

157b tamış Oğlan'ni i°zāz (u)l ve ikrām-ı temām bilen keltürdi

Hazret takı makdemini 2)lāzım bilüp ança tarık-i pādişāh-

āne erdi be-cāy keltürdi 3)ve °azîz ve kirāmı tutup hōş

ahlāk bilen āşinālık 4)kıldı envā° rāh-vār tubcaklar ve

kaşar kaşar tivelər 5)ve Berda°i haçirler altun ve ku-

maşdın bī-dirīg eltāf-6)lar ve bī-kıyās ri°āyetler ve

aslıhalar her metā°dın 7)anā erzānī kılup ve hayme vü

har-gāh tertīb-i pādişāh-āne 8)kös ve nakāre ve tavk ve

°alem ve nefir esās-ı pādişāhlığını 9)anāste kıldılar ve

anıñ ri°āyeti ve ihtirāmı üçün oğul okundı

10)HAZRET-İ SÂHİB-KİRÂN TOKTAMIŞ OĞLAN'NI OTRAR 11)VE

SABRÂN HÜKÜMETİĞA YEBERGEN ZİKİRİ

12)Sāhib-Kirān-ı deryā nevāl temāmı-i Yesi ve Otrar ve

Sabrān ve 13)Şa^cta^knı tevābi^c ve levāhıkı bilen Toktamış Oğlan'ğa 14)müsellem ve erzānī tutup yeberdi ve Toktamış Oğlan 15)müdde^cā-yı temām hāsıl kıldı ve Urus Hān'niñ oğ-
 158a 11 1)Kutluk Boğa anıñ üstige kelüp ^cazīm uruş boldı 2)ve iki tarafdın bā-vücūd ol kim Kutluk Boğa'niñ çerigi 3)bī-nihāyet erdi ok yip vefāt boldı ol ölgen 4)igeç şikest Toktamış Oğlan tarafıge tüşüp el ve ulus 5)ğāret tapıp kaçıp Hażret-i Sāhib-Kırān kaşığı keldi 6)ve Hażret anı evveldin artukrak ta^czīm kıldı ve temām 7)şevket ve esās-ı pādişāhlıkı müheyā kılup takı kaydardı 8)çün Sabran'ğa yetgeç Tahta Kaya kim Urus Hān'niñ 9)uluğ mğlı bolğay bī-nihāyet çerig bilen intikām 10)uçün yetiştı Mesnevī:

11)Anıñ dik çerig yek-dil ü kīne cū

12)Kılıp Toktamış Hān'niñ cüst u cū

13)İdi kesret andak ki mür u melh

14)Anıñ bīmidān tuttı il deşt ü şah

15)Uşal kīn uçün keldiler fevc fevc

16)Ki Deryā-yı Kulzum meger urdı mevc

158b/1)Çün Toktamış Oğlan sipāhını ārāste kılup alan 2)mukabelesiga kirgeç bolğan sipāhı hezīmet kıldı 3)Seyhūn yaka-sığa keldiler ve ekser el özlerini taşlap 4)öttiler Kazancı Bahādur bularnı kavlap yetiştı ve 5)sonıdın Urus Hān bin niçe mülāzimler Sāh-zāde-i 6)Cüci Nejjad ve ^cAli Beg Kongrat başlıq bir niçe mu^cteber 7)ümerā bilen yetiştiler ve Kazancı Bahādur ilgeri 8)yetişip uruş boldı Toktamış Oğlan'niñ bir kolı 9)ok bilen mecrūh boldı fi'l-hāl

özini suğa 10) salıp şinā bilen ötüp yalañaç ve bī-kes ve zahīm 11)-dār cenglige kirip has ve hāşāknı özige penāh kıldı 12) ğarāyib ittifākātdın Şāhib-Kırān İdgüy Barlas'ın 13) aña bu kažiyyedin burun yeberip erdi kim naşihat 14) sebīlide aytkay kim merdāne bolup vehm ve hırāsın 15) özige yol bermey dilir bolsun ve ri^cāyet ve cezmnı
 159a/1) kolıdın bermey düşmendın vākıf bolsun kim biz 2) hem-devlet bilen yetiştük kažadın ittifāken İdgüy 3) Barlas'ın ol cenklige yolı tüşti nāle üni kulakığa 4) keldi tefahhus kılgaç Toktamış Oĝlan'ın ol cenklide 5) yalañaç ve hāste ve mecrüh kördi kim bī-höd yatur Beyt:

6) Bolup erdi aña tofrak bālın

7) Yuvup irdi kolım ez-cān-ı şirīn

8) revān tüşüp cerāhatlarığa vācib-i ğam-huvārılık kılıp 9) mā hāzari kim muvāfık-ı me'kūl ve meşrūp erdi ve libās-ı 10) fāhire(-i) mülūk-āne keltärüp hasebü'l-makdūr anca vazīfei 11) ihtimām ve dilbitigi erdi mer^cī tutup fi'l-hāl rāh-vār 12) burga-i bārgirge mindürüp Hazret-i Şāhib-Kırān'ğa 13) yetgüzdi ol Hazret ol vaktde Buhārā zāhirīde 14) ikāmet tutup erdi çün Toktamış Oĝlan ahvālıdın 15) muṭ-
 159b tali bolgaç tecdīd bilen olca merḥamet-i pādīşāh-āne 1) erdi anuñ ahvālīga kerāmet kılup esbāb(-ı) u hışmet 2) ve kāmugārılık kemā yenbaĝı müretteb kıldı bu esnāda İdgü kişuma-kı Mankıt erdi Cüci Hān ulusıdın ve ümerāsı 4) ve Urus Hān'dın kaçıp keldi haberi bu kām Urus Hān 5) mecmū^c Deşt-i Kıp-

çak sipāhını ve Cüci Nejjad şāh-zāde-6)leri bilen mu^cteber
 ümerālar kim Mesel-i ^cAli Beg Kongrat 7)ve Çiçe Beg ve ^cAli
 Beg Bārke-zāde Muhammed Derviş Sicāvet 8)ve Pīrim Şeyh ve
 Arslan Şeyh ve Devlet-şāh Bahşı Celāyir 9)başlıqlarını yığıp
 keke turur Toktamış Oğlan'ın tikey 10)turur bu keyfiyyet
 ma^clūm bolgaç mukārin ol hālde Kebek 11)Mankıt digen Urus
 Hān'dın elçi keldi peygāmı bu kim 12)Toktamış meniñ oğlum-
 nı öltürüp turur kaçıp sizge 13)penāh keltürüpdür meniñ düş-
 manımnı maña tabşuruñuz 14)yok erse uruş yerini ta^cyin kı-
 linuz Hażret-i Şāhib 15)-Kırān-ı kişveristan cevābıda ayıt-
 160a dı kim ol penāhı bizge 1)keltürüp turur eger anğa yāvarlık
 kılmasak devletka kūsūr 2)bolur Mesnevī:

Uşal kim gam-ı cāndın vehm-i günāh

3)Mañga keltürüptür bu kün ol penāh

4)Eger kim berür cān ser ü ğāriğa

5)Revā tutma nām hiç āzādiğa

6)ve ammā anıñ uruş esbābı āmāde ve müheyyā turur Mesnevī:

7)Barıp ayt Urus Hān'ğa mendin beyām

8)Ki iy hān bin hān Cüci esām

9)Mañga Toktamış kiltürüptür penāh

10)Sanğa bersem anı mañgadur günāh

11)Kaçan vehm iter şīrler rezmdin

12)Uruşnı bilip yahşırak bezmdin

13)HAZRET-İ SĀHİB-KIRĀN URUS HAN TARAFİGE MÜTEVECCİH
 BOLGAN ZİKİRİ

- 14)Hażret-i Sāhib-Kırān-ı memālik-sitān çün Urus Hān 15)
elçilerige ser ü pāy-ı fāhir berip tavacılarını etrāf (u)
160b ve 1)cevānibdağı memāliklerğa çapturup fermān berdi kim
2)bat yığılup kelsünler ve Cākuy Barlas'ını Semerkand 3)
muḥāfızatığa koyup temāmi-i Çagatay ulusını cem^c kılup
4)lū yılınıñ āhırıda Urus Hān tarafıge müteveccih boldı
5)Mesnevi:Revān boldı çün leşker-i bī-gerān
6)Zemīn boldı cūnbān u hem āsumān
7)Bolup barça āyīn kabā-hayl-i hayl
8)Revān boldılar deşt ara misl-i seyl
9)Çün ötüp Seyhūn'dın Otrar şaḥrasıda Muḥīm nüzūl 10)kıldı
ol tarafdın hem Urus Hān Cüci ulusını 11)i^ctibārlik ümerā-
sı ve Cüci Nejjad şāh-zādelerni cem^c12)kılup Suḡnaḳ'da ol-
turdı Mesnevi:13)Sipāhī idi bī-gerān-ı bī-hisāb
14)Ki körünmedi gerdidin āfitāb
15)Alar başıda hışm vehm irdi vü kīn
16)İdi her birisi çün şīr-i ^cazzīn
161a/1)^cazīm savuk bolup hevānıñ bürüdeti ol mīqdār boldı kim
2)mutlakā hayvanāt ve ādemī-zādka ol ^carşa yok erdi kim
3)bir meydān yol çaka alğaylar ve bisyār at ve tive telef
4)boldı müddet üç ayğa bu saḥra mütemādī boldı ol 5)iki
5)baḥr-ı bī-gerān çerigler birbirisiniñ mukābelesığa 6)
olturup erdiler ol maḥālde kim hiç deyyārga yaray 7)ol
yok erdi kim yeridin teprengey Hażret-i Sāhib-Kırān Ya-
rık Temür ve Hıtay Bahādur ve Muhammed Sultān vāh 9)kim

melik Hirāt'dın kaçıp kelip erdi buyurdi kim 10)ta^cil-i tamām bilen düşmen başığa sebîhun eýtgeyler 11)alar kim ber-hasb-â fermân beş yüz mükemmel kişi birle revân 12) boldılar yol aşasında Urus Hân'nın oğlu 13)Timür Melik Oğlan'ğa uçaştılar kim anda üç 14)miñ kişi bar erdi uşal kicede uruş 15)boldı Mansûr çerigi alarnı kaçurdılar 161b/1)Elçi Boğa'nın şaştıdın çıkkan ok birle Timür Melik-2) niñ ayağı mecrûh boldı ve c'ayni'l-kemāl ol musāfda 3) Yarık Timür birle Hıtây Bahādur şehīd boldılar çün 4) nusret-penāh çerigi feth u zafer tapıp kaytıp keldiler ol 5)hāldın haber bilgeç yarlıg boldı kim Muhammed Sul-tan Şāh 6)haber-gīrlıkka şitāb kılup revān bolsun çün müteveccih 7)boldı Urus Hân ordusu yavukıdın bir kişini til tutup 7)keltürdi ve Mübeşşir Bahādur takı bir kişini til alıp keldi 9)çün keyfiyyet-i hāl ma^clūm boldı kim ol tarafdın iki 10)nāmudār Ulug Salkın ve Kiçik Salkın yüz kişi bilen 11)haber ü til tutarğa keldiler bu vaktde Ak Temür Bahādur 12)ve Allah-dād Otrar kal^casında erdiler kim çerigke azuk 13)üçün aşluk ulaşa turur erdiler it-tifāken kal^ca 14)taşıda haber ala kelgen kişilerge uç-ray tüştiler ve 15)Ak Temür Bahādur ve Allah-dād Bahā-162a dur uruşğa meşgūl boldılar 1)sa^cy ve küşeş ve merdāne-lıklar körgezip uşal lahza şikest 2)tapıp hezīmet kıl-dılar ve olca kim atlıg idiler 3)kaçıp halās bolup cān-nı selāmet alıp ol vartar 4)dın kutuldılar ve cem^ci kim atdın ayrıldılar özlerini 5)cerlerğa ve eski arıglarğa

salıp penhān boldılar 6)Kepekçi Yurtçı kim Ak Temür Bahā-
durnın bürāder-zādesi 7)erdi Kiçik Salkın'ın tutup katil-
ğa yetgüzde 8)ve Uluğ Salkın'ın Hāndū Şāh tutup tirig Şā-
hib 9)-Kırān kaşığa keltürdi Hażret takı bī-nihāyet Cīnā-
yet-10)ler anın bārasıga kılup mühr ü tümen bilen ser 11)
-efrāz kıldı ve ol yurtda yeti kün tevakkuf kıldı
12)HAŻRET-İ ŞAHİB-KİRAN'NIN URUS HAN'NIN 13)EL VE ULUSI-
ĞA TAHT KILGAN ZİKRI

14)Hażret-i Şāhib-Kırān erkān u devlet bilen Toktamış Oğ-
162b lan'ın 15)Caczcı kılup Urus Hān soyığa revān boldı ve 1)
taCıl bilen sürüp on beş künden sonra çün 2)Kamış digen
yerde yetişip haber aldılar kim bī-Haber 3)olturup turur-
lar nusret-şār çerigi özlerini 4)ol ilge urup bisyār ol-
ca vü mal at ve tive koydın ve esirdin firāvān nemenseler
aldılar çün Hān ordusu 6)on künlük yol yırak idi haber
keldi kim Urus 7)Hān vefāt tapıp oğlu Tahta Kaya Hān a-
nın ornığa 8)karār tapıp turur fe-emma temāmī-i Cüci
Nejjad şāhzāde-9)ler ve ağıarlık ümerā kim hivīş ve pey-
vendi bolur 10)idi Meşel-i Cāli Beg Kōngrat Berke Neseb
ve Çiçe Beg 11)ve Cīsā Beg ve Sicāvet cemāCati ve ümerā-
sı ve Celāyir 12)bī-tamām ve el ve ulusu rüy-gerdān bo-
lup her kaysısı öz 13)hayli ve haşemleri bilen aslī yurt-
larığa muCāvüdet 14)kıldılar sözleri bu kim Cüci Nejjad
karındaşları 15)arasıda ve muhālifet kılmaklarında biz vā-
163a sīta bolmasak 1)kerek ol haylın arağa kirmegenidin Urus

Hān 2) Hażret-i Sāhib-Kırān ve Toktamış Oğlan bilen çeh-
 re 3) bolmadı kaytmakıǵa sebep boldı oǵlı Tahta Kaya takı
 4) iki miñ kişi bilen Kalmak ve Hıtaı hudūdıǵa kaçıp ba-
 rıp 5) anda vefāt taptı Hażret takı tamāmī-i Deşt-i Kıp-
 çak' nı Kırım 6) ve Kepe ve Kazan ve Hācı Harhan ve ol ik-
 limni Toktamış Oğlan' ǵa 7) tevābi^c ve levāhıkı bilen be-
 rip hānlık atını tuǵrasıǵa rakm 8) kıldı ve mecmū^c ümerā
 ve Kōngrat ve Sicāvūt ve ğayrihimǵa 9) cināyet-nāme vü ki-
 tābetler münezzil kılıp Toktamış Hān (Cücl0) Nejjad' ka mü-
 sellem tutup tārīh yeti yüz yetmiş sekizde yılan 11) yılı-
 ǵa muvāfık tahtıǵāhıǵe devlet ü saltanat birle mu^cāvüdet
 12) kıldı çün Hażret kaytkandın cemī^c el ve uluslar 13) ve
 ser-dārlar Kanǵlı ulusdın ve Katağan ulusının 14) ser-dār-
 ları Temür Melik' ni Deşt tarafıdın hānlıkǵa 15) mensüb kı-
 163b lup bī-gerān çerig yığıp Toktamış Hān 1) üstige kelip darb-
 ı uruş boldı bi' l-āhıra Toktamış Hān 2) şikest tapıp ^cazī-
 met kıldı 3) Hıng Oğlan digen sar-sar-şitāb at kim Sāhib-
 Kırān' ǵa 4) berip erdi uşal at bilen Toktamış Hān cānnı
 164a selāmet 1) eltip meşakkat-i bisyār bilen özini Sāhib-Kı-
 rān' ǵa yalguz 2) ve yek-süvāne yetgüzdi ve ol atnıñ ne-
 ticesidin ol Şāh-ı Cüci karīn Çingiz-zāt halās boldı
 Hażret-i Sāhib-4) Kırān-ı kāmukār takı himmet-i pādişāh-ā-
 nega ser-efrāz kılup 5) esbāb-ı pādişāhlık nı müretteb ve
 müheyyā kılup tārīh yeti yüz 6) yetmiş sekiz yıl nıñ āhı-
 rıda yılan yılıǵa muvāfık büzüñ 7) ümerādın Tümen Timür

Özübek ve Dahtı Hoca digen Tümen 8)Timür'niñ oğlu ve Gıyāse'd-dīn Tarhān ve Nigi Kuçin 9)başlıg yigirmi miñ kişi koşup Deşt-i Kıpçak ümerāsıdın 10)Berke-zāt Kōng-ratıya dūdumānını ve Sicāvūt ve Calāyir ve Kenekes 11) hezāresiğa istimālet nişānları bitip yeberdi kim Toktamış 12)Hān Cüci Nejjad'ni ser-efrāzlıkğa lāyık bilüp meded-kārlık 13)ve yek-cihetliklerini lāzım bilüp Deşt-i Kıpçak mīrās-hüre- 14)lığını bu hān-ı ^cālī makāmğa mukarrer bilinüz Cüci Hān'nın 15)bu Hān'dın artukrak vā-

164b ris-i milki yokturur dip tamāmī-i 1)Türkistan vülāyetini bi'l-^cigil yurt üçün müsellemler tutup 2)yeberdi çün mezkūr bolğan ümerālar hem ol taraftın 3)^caks(-i)Seyhün'da yetgeç haber bildiler kim Toktamış Hān mecmū^c 4)Şāhib-Kırān'niñ ümerāı bilen Sı^cnāk soyığa keldiler 5) Pīrim Sūfī Kōngrat ve Hācı Arslan ve Balıkcı'ni yeberip 6) ol Hān-ı Cüci Nejjad'ka koşulup ^cahd u bey^catnı tāze 7) kılup Timür Melik Hān'niñ üstige müteveccih bolup 8) ^cazīmet kıldılar çün Timür Melik Hān marīz idi 9)Kalmak taraftıya revān boldı tamāmī-i Deşt-i Kıpçak ikinci 10) nevbet Toktamış Hān taşarrufıya kirip şevket (ü) ve iktidārı 11)rub^c-ı meskūnge cārī boldı matla^c-ı envār-ı ilāhīdin 12)Şāh-zāde-i Şāh-rūh mütevellid boldı Beyit:

13)Çū körgezdi perdedin ol şāh-rūh

14)Anuñ atını koydı şeh Şāh-rūh

15)TOKTAMIŞ HAN TIMÜR MELİK HAN BİLEN URUŞUP ZAFER TAP-

KAN ZİKRI

- 165a/1) Ol vakt kim Toktamış Hān Urus Hān'dın kaçıp Sāhib-Kırān 2) kaşığa kelip idi Ürüktemür şirīn Toktamış Hān bilen 3) hem-rāh kelip idi ikinci nevbet Türküstān'ın be-rip yebergende 4) Timür Melik bilen uruşup kaçıp kelip erdi Ürüktemür 5) şirīn kulğa tüşti erse tutup Timür Melik Hān kaşığa 6) alıp bardılar anuñ kanını bağışlap koydı bir kün 7) Timür Melik Hān'ğa yükünüp el ve müte^callıkların der-höst⁸ kıldı kim tā Hān'ğa cān ve dil bilen küç bergeyler Timür 9) Melik ol der-höstnı kabül kılmadı ayıtdı kim könlün 10) bolsa tur ve ger ni her tarafğa barsañ sin bilürsin 11) Ürüktemür uşal kışda kaçıp Sāhib-Kırān'ğa kelip Semen^ckand'da 12) ^cizz-i bisāt-puşğa şeref ihtisās taptı çün ol tarafdın 13) Timür Melik takı kelip el ve ulusnı ve ^cālī mikdār ümerā bilen 14) şulh kılup tamāmī-i Deşt-i Kıpçak'ın alıp Toktamış Hān Sağnak'ın 15) pāy-ı taht kılup oturup ol anda şevket ü saltanat ve
- 165b devlet 1) tamām taptı fe-emma Ürüktemür kaçup kelgende Toktamış 2) Hān'ğa tegmey Hazret-i Sāhib-Kırān'ğa müşerref bolup 3) ^carz yetgürdi kim Timür Melik Hān'ın bā-vücūdı kim 4) iki üç nevbet şikest tapıp Kalmak tarafıge barıp 5) On-gut ve Kañlı ve Katağan muvāfakati bilen yurtnı 6) alıp turur ve Toktamış Hān dik ganīmi Sa^cnak'da oturup 7) turur kice vü kündüz şurbka meşgüllük kılup eger zarūrī 8) iş bolsa uykudın uygata almaslar ve ekser rezl 9) ve pist

ve kâkeslerni nâyip münâsip kılup turur asâlet- 10)lîk
 ümera mutlakâ rüy-gerdân bolup tururlar ve barça 11)el
 ve ulus Toktamış Hân'ın tiley tururlar ve Berke-zât 12)
 Kōngratiya ümerâsı ve Sicāvūt Begler aslı yurtğa 13)ba-
 rıp bu iki Cüci nejjad arasığa kirip dahl kılmay 14)tu-
 rurlar ol ümerâ her kimke cānip tutsalar Deşt-i Kıpçak'-
 ğa 15)ol pādīshāh bolur iki hānnīn rezmini meṣāvī bilüp
 166a/1)mutlakâ keliş barış kılmay tururlar kim Cüci neslidin
 2)her kim yalğuz kalsa aña itā^cat kılurlar ve sāyir el
 ve ulus- 3)lar Timūr Melik'den bīzār tururlar uşal lah-
 za Hażret-i 4)Sāhib-Kīrān tamāmī-i Andikan ve Taşkent
 vūlayetini Toktamış 5)Hân'ğa meded yeberdi kim bī-tavak-
 kuf Timūr Melik üstige 6)barıp yurt-ı Deşt-i Kıpçak'ın
 musahhar kılsun çün meded 7)sipāhı yetişgeç Toktamış
 Hân'ğa hem yigirmi miñ Özbek cem^c 8)bolup erdi Kömek
 Bargan çerig bilen Timūr Melik 9)Hân'ın üstige müte-
 veccih boldı ol vakt Timūr Melik 10)Kara Bilal'de kış-
 lap idi kim Toktamış Hân üstige yetişip 11)azım uruş
 boldı bi'l-āhır Timūr Melik'ke şikest tigüp 12)Timūr
 Melik'ni tutup Yasak'ğa yetgüzdiler ve tamāmī-i 13)
 Deşt-i Kıpçak'ın üçünci nevbet kolığa kigürüp Cüci Hân
 14)tasarruf kılğan vūlayetni kabza-i iktidārığa kigürdi
 15)bu fethniñ süyünçisiğa Urus Hoca-i Kōngrat'ın Hażret-i
 166b/1)Sāhib-Kīrān'ğa yeberip feth-nāmeler bitidiler çün 2)
 bu feth-i ercümend haberini Urus Hoca'dın ma^clūm kıldı

3)Urus Hoca'nı envā^c cināyet ve cātīfet-i pādişāh-āne bi-
 len 4)ser-efrāz kılup ol mikdār nimerse in^cām kıldı kim
 yetmiş 5)puştığa ihtiyācı yok idi ve kemer-i şimşir ve
 çarkap 6)ve tayçak berip Toktamış Hān Çingiz-zād'ğa tuh-
 feler 7)yeberdi kim cemi^c-i Deşt-i Kıpçak'ı cizām ümerā-
 sını Özübek'ge 8)tābi^c kılup maslahatlık ve devletka lā-
 yık keñeslerni 9)mebzül kılup her nā-kes sözini rızā ka-
 bulığa yol 10)bermegil kim devlet noksānı andın bolur çün
 Urus 11)Hoca'dın bu naşihatı mev^cize sözlerini işitti re-
 van 12)bolup Sarāy memleketini ve Memāy il (ü) ve ulusını
 tasarrufığa 13)kigürüp mu^cteber ümerāları aslī yurtlarığa
 öz hayli 14)ve haşemleri bilen saltanatka meşgül erdiler
 15)ihtisās-ı cināyetler ve cāhd u bey^catlar kılup birbi-
 167a rige 1)muwāfikat yüzidin Kalmar ve Mahrūsa'nı tasarrufka
 kigürüp 2)devlet ü saltanatka sezā-vār bolup Cüci Hān u-
 lusığa 3)tamām derecede pādişāh boldı
 4)HAZRET-İ ŞAHİB-KIRAN'NIN KOREZM'GA ELÇİ YEBERGEN ZİKRI
 5)Ol vakt kim Hazret-i Şāhib-Kirān Otrar'da Urus Hān 6)
 mukābeleside oturup erdi Yūsuf Sūfī Kōngrat 7)fursat-ı
 ganīmet bilüp Buhārā'ğa çerigini yeberip ol vülāyetni 8)
 harāb kıldurdi çün Şāhib-Kirān ol gerdār-ı nā-pusendīde-
 9)din vākıf bolğaç Mesnevī:

10) Tiledi debīrini Şāhib-Kirān

11)Ki iy bā-hıred-i cālem nükte-dān

12)Yūsuf Sūfi Kōngrat'ka nāme yaz

- 13) Hudā atığa eylep evvel tırāz
 14) Birevni kim ol kıldı fīrūz-ı baht
 15) Birür aña ok kişver ü tāt u taht
 167b/1) Anı kim kılur h^vār kalur dejend
 2) Ni tiggey aṅga āfitāb-ı bülend
 3) Bizin birle sin şart kıldıñ hilāf
 4) Siniñ barça kavlıñ irür ez-güzāf
 5) Ayıttı kim iy mihter u Nigū nejjad bizniñ birlen muvā-
 sılet kılup 6) karındaşlık hakkı boldı ve bu türlüğ bī-mü-
 rüvvetlik 7) kılup müslimānlarnıñ emvālīga tālān ve vīrān-
 lıknı revā 8) tutup cāhd u biy^cat tarīkasını ortadın köte-
 rip 9) Hażret-i Bārī te^cālādın bir zerre ictināb kılmadıñ
 ve 10) cesāret kolını açıp şerr ü fesādı engiz kılup Toy
 11) Boğa'nı yeberip Buhārā nevāhīsidağı Türkmenler ming
 kelle 12) tivelelerini sürüp ilttiler Beyt:

13) Çū tīre bolur irge rūzigār

14) Barı iş kılur ol ki kilmes nigār

- 15) Ol esnāda Hācı Seyfe'd-dīn Hicāz'dın rücū^c kılup
 168a/1) şeref-i bisāt-pūslukka istis^cād tapıp İrān memālik-
 2) lerideki mülūk-ı tavāif kim ni türlüğ bī-ittifāklik
 3) ol vülāyetniñ ahvāl (ü) ve evsā^cığa yol tapıp idi
 4) hümāyun cāzz-i cārızığa yetgüzdi ve uşbu yıl Hażret-i
 5) Sāhib-Kırān Mūsā Beg'niñ sūlbī ferzendi Tümen 6) Ağa'-
 nı şerī^cat(-ı) mutāhhara-i muştafaviyye cāleyhi'b-selām
 mukteżası 7) bilen cibāle-i nigāhka kigürdi ol mäh-simā-
 yı hür-likā 8) nişist-gehi üçün Semerkand şehriniñ gurū-

bı tarafıda 9)on iki bağı bozup yer kılıp çihār bāğ-ı
 10)ol çihār bağda kaşr-ı dil-pezi mü-
 heyyā ve tertīb kıldılar 11)ve ism-i müsemma için Bāğ-ı
 Behişt at koydı ve ol kış 12)Zencir Saray'da kışlak it-
 tifāk tüşdi

13)HAZRET-İ SÂHİB-KIRÂN-İ KİTİSTAN'NİN TÖRTÜRCİ 14)NEV-
 BET HOREZM'GA BARIP FETH KILGAN ZİKRI

15)Çün Yūsuf Sūfî Kongrat Cerrāt ayağını tarîk-i mürâ-
 168b âtdın 1)taşkarı koyup envâ^c bî-dādlik kılup idi ol 2)ci-
 hetdin hamıyyet-i husrev-âne bā^cise kaşd-ı intikām bolup
 3)tārih yeti yüz seksende şevvāl ayda mutābık koy yılı
 kim 4)āfitāb hut burcıda erdi tahvîl-i āfitāb be-hūt Beyt:

5)Bu biri dürc(ü)ve ol biri yākūt

6)İrdi tahvîl-i āfitāb be-hūt

7)zafer ayın sipāhını Horazm rezmiğe alıp ^cazm-ı mezm

8)kıldı çün sa^cadet ve ikbāl bilen Zencir Saray kışla-

9)kıldın revān bolup andek rüzigārda perverdigār 10)^cinā-
 yeti bilen Horezm'ga yetiştiler ve fi'l-hāl etrāf 11)ve
 cevānibdin çapıp suran saldılar Beyt:

12)Anın dik suran çıktı etrāfdın

13)Ki rem kıldı Çin kuşları Kāf'dın

14)Bir niçe kün şehir etrāfıdın uruş yarlıg kıldı kim

15)vülāyetlerni çapıp olca alınızlar hasebü'l-fermān

169a/1)her tabındın atlanıp etrāf(u) ve eknāfı talap esir

2)ve olca-i firāvān her metā^cdın ve her cinsdin kel-

türüp 3)ordunu ma^cmūr kıldılar ve bu esnāda Yūsuf Sūfī
 4)Kongrat mektüb bitip Hazet-i Sāhib-Kirān'ğa yeberdi
 5)kim niçe tarafeyndin halāyık teşvīş ve ^cazābda bol-
 gay 6)müslimānlarnın emvālleri ^carasa-i telefde bolup
 7)iki kişi cihetidin ^cālemi keşte ve harāb bolğay va-
 zīfe 8)ol kim erlik meydānığa kirip Mesnevī:

- 9)Tevekkül be-lutf-ı Hudā eyleling
- 10)Ki küşeşni ber-müdde^cā eyleling
- 11)Körelî ki tāb u şitābān-ı sipehr
- 12)Bu küşeşde tā kimke kılğusı mihr
- 13)Ki tā kim bu rezm içre bolur bilend
- 14)Kayu dōstnīn kōnli bolğay bejend
- 15)Çü bāzīçe-i çarh kitti fizūz
- 16)Ki tā kimni itgüsi ber-geşte rüz

169b/1)Ol Hazret'niñ hātırığa bu ma^cnī hisyār mülāyim keldi
 hurrem 2)ve mesrūr bolup didi kim min Hudāy ta^cālādın
 uşbu 3)arzūnı tiler erdim bī-teva^cakkuf ve ta^callül sıdk
 (u)ve tevekkül 4)bilen mükemmel bolup teveccüh yüzūni
 hisār eşikige koyup 5)revān boldı noyānīler ve ümerā
 kelüp der-hōst kıldı- 6)lar kim Hazret'ka barur masla-
 hat imes turur Sāhib-Kirān 7)ol sözlerge iltifāt kıl-
 may revān boldı Hacı Seyfe'd-8)dīn'ğa gayet devlet-h^vāh-
 luk ve ihlās ve hevā-dārlik 9)bar erdi küstāhlik bilen
 yükünüp Hazret'niñ ^cinānını 10)tutup ^carza kıldı kim
 Beyit: 11)Çü şeh eyler imiş özi kārızār

12)Kirekmes bu deşt içre munca süvār

13)Hażret-i Sāhib-Kırān gāḡabda bolup düšnām kılup 14)
tīg soğurup havāle kıldı erse Hācī Seyfe iligini °inān-
15)dın ayırdı Hażret Handak yakasığaça yetişgeç Yūsuf

170a Sūfī 1)Beg'ke feryād köterdi kim seniñ iltimāsıñnı has-
bīga kelüp 2)turur min kolğa vefā kılup taşkarı çıkķıl
her kim °ahdige 3)vefā kılmasa tiriglikdin merk aña yah-
şırak turur her niçe 4)bu sözlerni ayıttı kim şāyed nā-
mūs kılup çıkķay çıkķmadı 5)ve nāmūs kılmadı aytkanıdın
beşimān bolup erdi 6)her niçe handak yakasında turdı kal°-
adın hiç sadāy 7)kelmedi barça el müte°accib kalıp Hażret-
i Sāhib-Kırān'ın 8)āferīn ve şitāyişler kıldılar Mesnevī:

9)Barı yek-sere didiler āferīn

10)Ki sensiz kirekmes zamān u zemīn

11)Sözündin halāyıkķa şādī vü sūd

12)Kişi körmedi since sāhib-vücūd

13)Ol esnāda Tirmīz'din yaŋğı kavun kelip erdi Hażret 14)
buyurdı kim Yūsuf Sūfī berāberimizde oturup turur bu 15)
mīvedin nasībi yebereli fi'l-hāl altun tabakķa salıp yebe-
170b rür 1)maḡālde ümerā °arż kıldılar kim altun tabak ihtiyāc
imes 2)yıġaç tabakķa salıp yebermek kirek Hażret'niñ tabi°-
atı 3)ol sözni kabūl kılmay buyurdı kim altun tabakını ok
4)handak yakasığa alıp berdiler yokarıdın sordılar 5)kim
tabakda ni nimeḡsedür alup barğan rikāb-dār ayıttı kim
6)yaŋğı kavundur Hażret-i Sāhib-Kırān Yūsuf Sūfī Beg'ke

7)yeberüp turur handak yakasığa koyup kayıttı yokarıdın
 8)tüşüp alıp Yūsuf Sūfī Beg kaşığa bardılar ^caklı-9)niñ
 kūtāhlığıdın buyurdi kim kavunlarını barudın 10)handak-
 dağı suğa taşlap tabaknı der-bānga bağısladı 11)ve Hā-
 cı digen ser-dārıdın der-vāzeni açturup mecmū^c 12)çerig
 bilen uruş kaşığa çıktı Emīr-zade ^cÖmer veyh bahādur-
 13)ları kim rikābīde erdiler kılıçlarını soğurup hamle
 14)kıldılar Mesnevī:Ni yirde ki yetgüzdi ol hayl-pey

15)Kapındı meger ol zaman ut u ney

171a

1)Beher sarı kim eylediler şitāb

2)^cAdūğa tüşer irdi pes ıztırāb

.....

13)Neberd-azmāy bahādurlar cānibeyndin merdāne küşeşler

14)kıldılar bes kim dest-i girībān bolup uruştılar köp

15)atlıg etrāfdın yıkılıp ceng-gāhdın çakara almadılar

171b/1)āhırū'1-emīr Hōrezm sipāhı tap keltüre almay hezīmet

kılur 2)kal^cağa kirdiler Elçi Boğa Bahādur ve Nūşurre-

vān kim Ak 3)Boğa'nıñ oğlu bolğay merdāne küşeşler kıl-

lup ikisig 4)zahm tegdi ve çün alarnı orduğa keltürüp

mu^cāleceğa 5)meşgūl boldılar Elçi Boğa Bahādur sıhhat

tapıp ve 6)Nūşirrevān vefāt tapdı andın son Hazret-i

Sāhib-Kırān 7)buyurdi kim mancılıklar yasağaylar fi'l-

hāl tartıp 8)bergeç Hüseyin Sūfī Beg'niñ kaşrı utrusı-

ge altıp taş- 9)lar atıp bārūsını bozdılar bu müşāhede

din Yūsuf 10)Sūfī Beg'ke vehm ve hirāsalar gālip bolup

özge yerge 11)nakl kıldılar ol muhāsara üç ay on altı

kün mütemādī 12)boldı ammā kündin künge Hażret'ka eṭ-
rāfdın sipāh cem^c 13)bola turur erdi fe-emmā Yūsuf Sū-
fī Beg'ke endūh(-1)firāk 14)ğālīp bolup envā^c tahayyū-
lāt hātırıǵa kirip yol endīşesi 15)hen bābda ıslāh kı-
172a lur erdi ittifāken takdīrāt-ı ilāhīdin 1)marīz-i müh-
lik cārizası bolup dār-ı bekāǵa bu cālem-i fānīdin 2)
rıhlet kılup vefāt taptı çün bu każiyyedin taşkarı 3)
haber taptılar eṭrāfdın Hōrezm kal^casıǵa uruş 4)salıp
rahneler kılıp şehirǵa kirdiler Mesnevī:

5)Çū tīz attılar āteş-i rezmni

6)Revān aldılar şehr-i Hōrezm'ni

7)Egerçi anıñ tapkanı renc idi

8)Velīkin içidestola genc idi

9)Musahhar uşal şehr boldı revān

10)Ki çün darb körgezdi Sāhib-Kırān

11)Felek sakfıǵa çıktı bāng-ı ǵırīv

12)Ki bī-rūzdur şāh kitti Hidīv

13)Mansūr çerigi ol şehirniñ tālān (u)ve katlıǵa meşğūl
boldı, 14)lar çün tālāndın men^c kılǵaç Hażret fermān ber-
di kim 15)şehirniñ tamāmī-i dāniş-mend (ü) ve ekābir (ü)

172b ve eṣrāf ve kuẓzāt ve mevālī 1)veaahālī ve bīşe-gerler
ve şanā^cnı köçürüp Hāne Küçkeş 2)şehriǵa alup bargaylar
ve b feth-i ercümend tārīh yeti 3)yüz seksende koy yılı-
ǵa muvāfık boldı çün ol 4)feth bolǵaç hātırını ol mem-
leketdin cem^c kılup müste^cir 5)saltanat Semerkand' hāt-
tasıǵa kaytıp keldiler ve ol 6)kış Zencir Sarāy'da kış-

lak saldılar Beyt:

7) Devletdin oldı hāşıl envā^c kāmūrānī

8)Ve āmāde ve müheyyā asyāb u şādumānī

9)HAZRET KEŞ(-İ)DİL KEŞ ŞEHİRİ BİLEN AKSARĀ^c İMĀRETİN Bİ-
NA KILĞAN ZİKRE

10)Ba^cz tārīh kitāblarında menkūl turur kim Keş medīnesi

11)eyyām-ı sevālīgda kibār^c ulemā-i islām erkāndurlar

ve büzürgüvār 12)muhaddisler ve nāmudār^c ulemā ol diyārda

mütevattan mesel(-i) 13)Ebū Muhammed-i^c Abdān Hamidān Naş-

ra'l-Keştī ve^c Abdu'l-lāh İbni 14)Abdu'r-rahmān Dārā fi's-

Semerķandī ve Ebū^c Abdullāh Muhammed 15)İbni İsmā^cİl el-

173a Buhārī radya'l-lāhu^c anhum ol maḥalde^c ilm 1)ṭalebi üçün

eṭrāfdın ol belde-i ṭayyibega müraci^cat 2)kılur erkāndurlar

ol cümledin Ebu'l-Hüseyn Müslām bin 3)Hüccācu'l-^{القبيبي}

en-Nişāburī ve bisyārı efāldın ol 4) diyārda sākin bolup

tururlar koy yılının āhırda 5)ol^c ālī^c imāret intihāğa ye-

tişdi Aksarā kaşrını bünyād 6)kılup bir yılda tamām kıldı-

lar

7)HAZRET-İ ŞAHİB-KIRĀN'NİN HĀCİ SEYFE'D-DİN'Nİ MELİK Hİ-

RĀT 8)MELİK ĞİYĀSE'D-DİN'ĠA YEBERİP TALEP KILĞAN ZİKRE

9)HAZRET-İ ŞAHİB-KIRĀN elçi yeberip erdi kim ol yaz 10)

ümerā ve noyaniler kurultay üçün cem^c bolğuları 11)turur

melik Ğiyāse'd-dīn hem kirek bolsa melik taķı elçige 12)

edeb ṭarīkasını ilgeri tutup i^czāz (u) ve ikrām bisyār

13)kılup bisyār tuḥfe vü hidāye erzānī tutup cevāb ber-

dil4)kim eger Hacı Seyfe'd-dīn teşrīf keltürse anıñ bilen
 15)mülāzimatğa bargum turur kim be-ğāyet vehemde erdi Ha2-
 173b ret-i 1)Sāhib-Kırān anıñ mültemesini mebzūl tutup Hacı
 Seyfe'd-dīn'ni 2)tārīh yeti yüz seksen birde yeberdi çün
 Herāt'ğa yetgeç 3)melik takdīm ve i^czāzını lāzım bilüp
 ta^czīmler bilen Herāt'ka 4)tüşürüp peş-keş tertibi ve se-
 fer esbābı bahānesi bilen 5)tevakkuf kıldurdı ve Becid
 kal^cğa azuk ve zahīre her meta^cdın 6)cem^c kıla turur er-
 di ve bir yıl ve köprek Hirāt gerdide 7)mahallāt iki yığaç
 şehribemd arasığa yeñi başdın binā kıldı 8)Cenance besī
 bāğ ve mahalle kadīmī erdi kim şehribendka dāhil 9)kıldı
 ve Hacı Seyfe'd-dīn olca hayāli hātırıda tasavvur 10)kıl-
 lur erdi encām tapmay melik ahvālı ve evzā^cını aytıp 11)
 ruhsat berdi çün Hacı Seyfe'd-dīn pāye-i serīr-i a^clīga
 12)nüzul kılğaç anca melik ahvālıdın istibşār kılup 13)
 erdi ^carżğa yetgüzdi ve hem bu esnāda ^cAlī Beg Cöne 14)
 Kurbānī ve Argunşah Cöne Kurbānī hizmet kemerini bağlap
 15)dergāh-ı ^cālem-penāhğa kelip şeref ihtisās taptı ve
 174a/1)anıñ üçün kim ol makdemega mezkūr bolup erdi kim 2)an-
 dın devlet-h^vāhluk tarīkası zāhir bolup erdi 3)merāhim-
 i pādīşāhāne anıñ barasığa bī-nihāyet kılup 4)takdīmini
 lāzım bilüp kirāmı tutdı ve envā^c nevāziş kılup 5)anuñ
 şulbī kızını Emīr-zāde Muhammed Sultān'ğa rakam kabūl
 6)tartdı ve toy berip kerrāt hil^cat-ı hass kidürüp 7)
 Hirāt üstige barur keyfiyyetni meşveret kıldı ve āhır

8) aña karar taptı kim ilk yaz Hirāt yürüşi için hazır 9)
bolğay ^cAlī Beg uşbu ma^cnini lāzım bilüp öz vülāyetiga
10)müteveccih boldı

MİRANŞAH MİRZANĖ HORASAN'GA YEBERGEN ZİKRI

11)Çün Hazret-i Şāhib-Kırān-ı kişveristān'nin hemegī him-
meti ol 12)endi kim tamāmī-i rub^c-ı meskūnga iki pādāşāh
bolmasa kerek 13)Beyt:

Sultān birev kerek ve hudā-yı cihān bir

14)Kim bar durur cihān-ārā bir gedā huzāga yir

15)Ve ol zamānda İrān vülāyetide her memleketide t̄a'ife hu-
174b rüç 1)kılup erdiler ve saltanat esasını tüzüp pādīşāhlıkka
2)mensüb bolup yüz renk ve rīv ü hīle bilen tarh salıp 3)
erdi çün Tūran memālākige nizām ve encām taptı tamāmī-i
4)Cüci Çağatay Hān ulusu tahk-ı tasarruflıga hasbu'l-müd-
de^ca 5)kirdi İrān soyıga şazimet kıldı tārīh yeti yüz sek-
sen 6)ikide beçin yılı muvāfıkıda Mīrān-şāh Mīrzānī kim he-
nüz 7)on dört sinediga irdi Horāsān hükümetiga namzed 8)
kıldı ve Cihāngīr Barlas'nin inisi ve Hācī Seyfe'd-dān
9)ve Ak Boğa Beg ve ^cOsmān Barlas ve Muhammed Sultān Şāh
ve Kumārī 10)ve Temuge Koçin'nin inisi Tapan Bahādur ve
Urus Boğa'nin 11)inisi Sar Boğa ve Mūsā Beg'nin oğlu Ham-
za ve Muhammed Karīmān 12)ve Sarık Eteke ve Uç Kara'nin
oğlu Muzaffer ve sayir ümerānı 13)ellig koşun kişi bilen
hāna köç hem-rāhı kılup Horāsān'ga 14)yeberdi Mesnevī:

15)Sipāhī çū mür u melih bī-şümār

Barı tığ-vār irdi hançer-güzār

175a/1) Yetiştı çeri rüd-ı Ceyhün'ğa

Yetiştı sipeh-gerdi gerdünğa

2) Kime birle köprüg güzār-külef

Çekip güyiyā suğa medd-i eliğ

3) Uşal bahirdin ötti °avn-i ilāh

Barı ötti bī-vehm Tūrān-ı sipāh

4)Ol küz Belh (u) ve Şuburğan'ğa be-ser ilttiler ve kış

Badğıs'da 5)kışlak saldılar ve māl-ı bisyār ve fitūh(-ı)u

bī-şumār her metā° - 6)dın olca aldılar

7)HAZRET-İ SĀHİB-KİRĀN'NİN İRĀN ZEMİNĞA ÇERİĞ TARTKAN
ZİKRI

8)Ol tavuk yılı tārīh yeti yüz seksen ikiside āhır yılda

9)Hazret-i Sāhib-Kirān(-ı)kitistān İrān teveccühığa °āzm

u cezme 10)kıldı °asākir-i gerdün me'āsır ihzārığa etrāf

(u)ve cevānibka 11)fermān berdi kim cem° bolsunlar mü-

tevekkelen ala Allah mübarek 12)-terin tālī° revān bol-

dı Beyit:13)Devlet atı üstide çetr-i zafer bldı ziber

14)Feth ü devlet her taraf °avn-i ilāhī rā siper

15)ve °asākir-i nusret-me'āsır her tarafdın zafer-penāh

175b orduga koşula 1)turur erdiler Beyt:

Sipāhī kilip terk barça güzīn

2) Barı erdi ser-dār-ı hāver-zemīn

Çün Sāhib-Kirān 3)Andıhud'ka yetiştıler sıdk u safā bi-

len Baba Sengü ki 4)zümre-i evliyā ve aşhāb(-ı)cezbe er-

di barıp tavāf kılgaç 5) bir koy tuşını Hazret tarafıge taşladı anı şükün tutup 6) fāl urdı kim Horasan cihān-niñ sīnesi turur Mesnevī:

7) Horasan cihān rub^cığa sīnedür

Ki uşbu mesel ism-i deyrīnedür

8) Anı bizge berdi Hudā-yı cihān

Nigārende-i āşikāre vü nihān

9) Uşal hōş-hāllık bilen küç-ber-küç Hirāt şubığa 10) mü-teveccih boldı Melik Muhammed Melik Gıyase'd-din'nin i-nisidür 11) Serhis kal asıda erdi çün Hazret'nin teveccühü
12)
ve rayit/¹²⁾kişver-güşaydın vakıf bolgaç dergah-ı alem-pe-nahga 13) kelüp izz-i bisat-buska fayiz boldı ve enva nevaziş 14) ve suyurgallarga şeref ihtisas taptı çün mür ve dud 15) kim mürğ-ab bilen iştihar tapıp turur ötüp Çik-

176a delik 1) kim Hirāt'dın on bār yığaç beri turur nüzül kıldı

^cAlī Beg 2) Cōne Kurbānī'niñ sipāhı zafer-karın çerigige mülhak bolup 3) ^cināyet ve eltāf-ı pādīşāh-āneğa ser-ef-rāz boldılar ve 4) ^cAlī Beg öz yüzini bī-vefālīk tırnağın bilen harāşīde kılup 5) ayagını itā^cat ve fermān-ı hümā-yūndın taşkarı koyup 6) erdi kelmedi ve yebergen kişini takı ihmāl kılup icāzet 7) bermedi çün melik Gıyāse'd-dīn ol yavukda Nişābūr'ın 8) Ser-ebdallardan alıp ekser çerigidin ol atraflarğa 9) erdiler ^cinān-ı ^cazīmetni ol tarafka ögürdi kim 10) tā ol çerig melikke mülhak bol-mağay çün Kūsüye'ğa 11) yetgeç pehlüvān Muhammed Mehdī

kim ol yernin ser-dārı 12) erdi istikbāl kılup ^cizz-i
 bisāt-pūska şeref tapıp 13) ser-efrāz boldı ve ol vülā-
 yet Mansūr çerigidin 14) teşvīş körmedi ve Sāhib-Kırān
 perver-i pāk i^ctikād 15) mevlānā-i a^clem Uru^c Zeyne'd-
 176b dīn Ebū Bekir Taybadi kim 1) ^cUhde'niñ kibār ^culemāla-
 rıdın idi ziyāretka ^cazm cezm 2) kılup Taybad bölükige
 revān bolup ol yegāne-i rūzigār 3) şöhetiga mahzūz bol-
 dılar ve mevlānā-i müşāren-ilehi nasīhat 4) tilini açup
 sūd-mend-āne mev^cizeler ol Hażret'ga aytıp 5) vedā^c kıl-
 lup Hażret ol şubka müteveccih boldı
 6) FUŞİH KAL^cASINIŇ FETH BOLĖAN ZİKRI
 Çün 7) rāyet(-i) nusret-āyāt Fuşih kal^casıga yetgeç ^casā-
 kir-i 8) gerdün-me'āsır hasb u fermān-ı vācibü'l-ed^cān
 ol kal^canı 9) menkez-vār ortağa alıp muhāşara kıldılar
 çün handakda 10) su bisyār idi üç kal^ca uruşını esbāb
 (u) ve ālātını 11) mükemmel kıldılar Beyit:

12) Üçünci künideki sultān-ı mihr

13) Ki zīver irür tēc u taht(-ı) sipehr

14) Çün yarlığ lāzımü'l-itbā^c boldı kim her kim öz ta-
 rafı 15) dın hisārga uruş iltsünler Mesnevī:

177a

1) Uşal kal^canı ortağa aldılar

Kürge çalıban suran saldılar

2) Çū ^cizzinde şır ü çū berinde mīg

Kişi tutmadı özünü anda dirīĖ

3) Bahādurlar sınaç ve yığaçlar bilen handak suydın ö-

tüp 4)hākirīzğa çıktılar ve fenā ötini muhāliflerniñ
 177b hırmən-i 1)bestilarığa urup hayāt sularını helāk tof-
 rakığa 2)töktiler ve vücūd tofraklarını nistlik yeli-
 ge berdi- 3)ler Hazret-i Şāhib-Kırān cıba ve külāhsız
 kal^ca gerdige 4)ökürölüp bahādurlarğa köñül berip u-
 ruşka hāriş 5)kılur erdi ve hisārdın ok ve taş jāle-
 var kelür 6)idi Emīr-zāde ^cAlī Muydarlat'nın oğlu kim
 Hazret'ka 7)küyev bolur idi ve ikü Timür Bilgüt ve
^cAbbās Beg'niñ 8)oğlu ^cÖmer ve Mübeşşir Bahādur ve
 sāyir bahādurlar ilgeri Fusayl'ğa 9)yetiştiler ve kol-
 larını Fusayl dīvārığa urup çıktı- 10)lar ve her niçe
 ok taş alarnıñ başlarığa yağdurdı- 11)lar yüz kaytar-
 may hisār üstige çıktılar ve Şeyh ^cAlī 12)Bahādur ve
 Sultān Bahādur'nın inisi Husrev ve Elçi Bahādur'nın 13)
 oğlu Mīr'ge ol tarafdın kılıç soğurup hamle kıldılar
 14)ve tamāmī-i bahādurlar handakdın ötüp bārūğa yapış-
 tı-15)lar ve der-vāze tarafdın bir fevc bahādurlar ve
 178a ser-dārlar 1)sarb rāst der-vāzeni açıp kal^cağa kirdiler
 ve 2)etrāf ve cevānibdin kal^cağa rahneler salıp kirip
 3)katliāmğa meşğul boldılar ve ol kal^canı harāb 4)vehm-
 vār kıldılar Beyit:Ol tūde-i hāk ili cümle hem helāk

5)İy baht-ihuceste ahsen Allahū hırāk
 ve bu feth-i ercümend hūş-mend 6)zīrekler aldīda beşā-
 retī ^cazīm vāki^c turur ni üçün kim 7)ol hisār be-ğāyet
 maşbūt ve dīvārı bülend ve handakı ^camīk 8)tamām ^cā-

lem-revendeleri ol kal^ca dik ma**z**büt ve istihkām- 9)lık
kal^ca körmediler idi Ha**z**ret-i Sāhib-Kirān ol 10)İrān
memaliklerinin ^cazīmeti kılğahıda andağ müstahkem 11)
kal^ca bir zamānda feth boldı el-fātihatü'l-ümmü'l-kitāb
^calāmeti 12)oldur kim tamāmī-i vülāyāt uşbu nehīc bilen
tasarrufka 13)kirgey el-hak kim uşandak boldı Beyit:

14)Köz kirektür yoksa her ne kim zāhir bolur

15)Sırr-ı ^cālem ser-be-ser anda hüvīde kıldılar

178b/1)ve bu kazıyyede Bedr İlyās ve ba^czı leşgerīlerdin ol

2)handak suya ğark boldılar Beyit:

3)Sibend egerçi anı et ara salur durursam

4)Sibend Ha**z**ret-i Sāhib-Kirān şuğa köydi

5)HA**z**RET-İSĀHİB-KİRĀN HİRĀT ŞEHRİNİ TESHİR KİĞAN ZİKİRİ

6)Çün Ha**z**ret-i Sāhib-Kirān(-1)kitistān'nın Fuşih kal^ca-

sı-7)dın hātırı cem^c boldı ^cazīmet ^cinānını Hirāt cāni-

biğa 8)ma^ctuf kıldı çün melik Ğıyase'd-dīn'niñ ol kal^ca

9)üstüvārlığı ve ğalebe ve keşretige fāsıd hayāller di-

mağıda 10)halel tapıp erdi rezim ve beykārge özünü ārās-

te ve müheyyā 11)kılup mukābele vü mukāteleğa esbāb mü-

retteb kıldı çihār- 12)şenbih küni çerig tarafeyndin ye-

tiştiler bağātnı harāb 13)kılup dīvārlarını bozdılar kim

her tarafıdın atlığı 14)kişi çapıp māni^csiz ötgey ve şehir-

ni ortağa alıp 15)kürge burğu çalıp suran saldı ve yarlığı

179a boldı 1)kim hişār mukābeleside ri^cāyet-i cezm üçün handak

2)kazıp öz yerlerini muhkem kılğaylar ve Ha**z**ret-i Sāhib-

3) Kırān sa^cadet ve ikbāl bilen atlanıp şehir ve bārī
 4) gerdiğa revān yürüp mülāhaza kıldı kim ne yerden u-
 ruş 5) salgaylar kim der-vāzeni açıp cema^cāt-i Gūriler
 kim 6) barça yegāne-i devrān ve hüner-ber-duman erdiler
 çıkıp 7) ^cazīm uruş boldı ve Mansūr çeriginiñ bahādur-
 ları 8) be-tahşīs Kumar Şāh Barlas ol kün merd-āne u-
 ruşlar 9) kılup Gūrileri dervāzgaca kaçurup sürüp 10)
 bisyār kişileriñ katlğa yetgüzdi Beyit:

11) Uşal künde rezm ehli cān kıldı terk

12) Ki tārāc-ı cānga kolın açtı merg

13) Akşamığa iki tarafdın çandavul ta^cyin kılup wākıf bol-
 dı-14) lar ol kiçe tora ve nerdübānlara ihtimām kılup ā-
 māde 15) ve müheyyā kıldılar ittifāken dervāze-i ensārīdın
 179b cemī^c i 1) şebī-hūnga çıkıp üç kişiniñ başını kesip şehir-
 ga 2) kirdiler Beyit: Yana tañla bu çeşme-i āfitāb

3) Tang atgaç yudı közidin gird-i hāb

Cum^ca küni caşıtgāh 4) vaktıda zafer-karīn çerigi Beyit:

Barı hışım-gīn ü köñül pür-zikīn

5) Salıp erlik kaşları üzre çīn

Mesnevī: 6) Sipeh-gerdidin boldı ^cālem kara

Yigitler kibi barça timür kabā

180a

1) Digey sin yer oldı sipehr-i revān

Kılıçdın yağar erdi gūyā ki kan

2) Cihānga sipeh-gerdidin toldı mīg

Draḥşan'da çün berk-i pūlād u tīg

3) Mübeşşir Bahādur'niñ inisi Urus Begā hisār üstide turup 4) erdi kim yokarı çıkķay yokarıdın küşeş(-i) merdāne 5) kıldılar etrāfıdın haber-dār bolup her tarafdın 6) zūr kelse idi özlerini yetgürüp ol yerdin kişini 7) çıkķalı koymas erdiler Hażret-i Sāhib-Karān 8) hisār gerdige yürüp tefahhus ve nezāre kılur idi ve bahādur-9) larnıñ merdāne küşeşlerini müşāhede kılup envā^c 10) va^c de-i ri^c -āyet ve terbiyet kılur idi ve şafder bahādur- 11) ları takı ol dil-dārlıkdın köñül ve şecā^c at ve tahūrları 12) bir kemin-efzūn bolup merdāne küşeşler kıldılar 13) kim Rüstem(ü) ve İsfendiyār ol rezmğa ahsenet okıdılar 14) ol hālde fermān-ı hümāyūn şadır boldı kim her tarafdın 15) 180b sultānı uruş salıp hamle keltürsünler ve İkü Timūr 1) Belgüt ve Mübeşşir Bahādur ve Süyünçek kim Hıtāy Bahādur'niñ inisi 2) bolğay bī-tevakķuf ilgeri barıp nerdübānlarnı hisar 3) bārūsığa koyup çıka başladılar ve bir niçe dilāverler 4) Gaybī Beg'niñ köşki tarafıdın Cūy-ı Ancıl suyu şehirğa 5) kirer idi andın kirdiler ve şehir-bend bisyār uluğ idi 6) ve şehir eli birbirleridin haber-dār imes idiler ve 7) ol kün melik Gıyāse'd-dīn Cūy-ı Ancıl köprüginiñ 8) üstide dervāzede merdāne küşeşler kıldı fe-emma fayda 9) kılmadı Mansūr çeriginiñ dilāverleri hasbu'l-makdūr 10) zūr keltürüp ekserleri Fuşayl üstige çıktılar ol 11) cümledin ol kişi kim Fuşayl'ğa çıktı ganimni kaçurdı 12) Halīl Yasavul idi berengar ve cuvāngar ümerā-

sı her kim 13)öz tarafıdın rüzlap Fusayl'ğa çıkup ganimlerini 14)kaçurdılar ve mutlakā bārū üstige kişi koy-koymay 15)şehirğa kaçıp tüşüp anda hem koymay sürüp

181a içkeri 1)kal^cğa tıktılar melik Gıyāse'd-dīn takı ol kıyāmet nehīb 2)sipāh vehmidin kaçup şehir^cendğa özi-ni saldı nusret 3)-penāh çerigi muhāliflerdin kaçıp ketgenin karīb iki 4)miñ kişini dest-gİR kılup Hażret-i Sāhib-Kırān der-gāhıge 5)alup keldiler ve Hażret münā-di kıldurdi kim hiç deyyārī 6)öz meskenidin bārūğa bar-masun ve Fusayl'ğa çıkmasun-7)lar kim ehli ve ^cayālları ve evlādları amānde bolğay 8)her kim hilāf körse ve her ne körse özündin körgey 9)ve giriftārlarını yarlığ kıldı kim āzād kılğaylar çün 10)bendiler halās bolup şehirğa kirdiler şehir sākinleri 11)bu hāldin muṭṭali^c bolğaç her kişi bār-küşeni ganimet tutup 12)bī-hūde hayāllerini baş-dın çıkarıp ayaklarını selāmet 13)itekige tarttılar çün melik hişārğa kirdi her niçe 14)çāre-i hayāl kılup münādī kıldurdi hiç kimerse iltifāt 15)kılmay ol hükmi

181b inkıyād kılmadılar Melik bildi kim 1)teslīmdin özge çā-re yok turur öz vālidesi kim Tağay Timür Hān'niñ kızı bolğay ve uluğ oğlu melik Peyir Muhammed 3)ve İskender Şeyhī kim bī-jendlik erdi hem-rāh kılup Hażret-i 4)Sāhib-Kırān der-gāhıge yeberdiler nevāziş-i melik-āne 5)husrev-ānedin alarğa nevāziş ve ihtisās bağıslap 6)ser-pāy fāhir ve kemer-i şimsīr ve çārķab berip istimālet-

ler 7) bilen kaytardı ve ayıttı kim melikke aytıñız eger mukābele 8) ve mukātele bilen bu şehir feth bolsa tamāmī-i ahālī ve mevālī 9) ve ekābir ve eşrāf ve sükkān ahvālīga harāblıqlar yol 10) tapıp ^cayāl ve etfālları isār kaydı-ğa tüşgüsü 11) turur çün ^cināyet-nāmeler melikke yetgeç buyurdı 12) kim Bāğ-ı Zāğān' nı ihyā berip Hazret-i Sāhib-Kırān anda 13) nüzül körgezsünler melik yem-şenbih küni hisārdın 14) çıkıp şeref-i bisāt-pūsğa istis^cād taptı özin teslīm 15) kılup ^cözür-huvākluqlar kıldı Mesnevī:

182a

1) Bed-endiş boldı çū aşufte-baht

Başını salıp keldi tapa-yı taht

2) Tilin gadrının eylep ārāste

Yamān fi^clidin ^cözürler havāste

3) Hazret-i Sāhib-Kırān amān berip ümīd-vārılıqlar bilen şād-u-mān 4) kıldı ve bu feth-i ercümend tārīh yeti yüz seksen üçde Muharrem 5) ayda tavuk yılığa muvāfık boldı ve andın köç kılup 6) Kehd-istān evlengide nüzül kıldı ve bir niçe kün anda 7) teva^ckkuf kılup hazāyini kim bu eyyāmda Gūr mülükı cem^c kılup 8) erdi fermān berdi Mesnevī: 9) Hazāyinde her ne ki irdi nükūd

Zer ü zīver ü güher ü nā-be-sūd

10) Takı taht ber-pāye vü tāt u zer

Murassa^c kemerleri dürr ü güher

11) Takı anda zer-beft har-vārlar

Ki ol cinsdān toldı bāzārlar

12) Buyurdı şehin-şāh-ı gerdün-medār

Tive yük için ka[˙]tar u mehār

13)Hāzāyīn çū ref^c oldu dest-be-dest

Uşal kal^canı kıldılar yerge pīst

14)Būzār bābıda kalmadı kem ü kāst

Ki Sāhib-Kirān'ğa bu nev^c erdi havāst

15)Ve āmānā resmīde ahālī ve şehir sükkānıdın meblağ-ı

182b harāç havāle bolup 1)tört künde nakd boldı ve Mevlānā

Kutbü'd-dīn İbni Mevlānā 2)Nizāme'd-dīn kim ol memle-

ketniñ ayımma ve ^culamāsıgā makdem 3)idi anıñ bilen iki

yüz mu^cteber ked-huzānı hükm kıldı 4)kim Hāne Köç-Keş'ge

alup barğaylar ve Tirmiz dārūğası 5)Timür Taş kim Ak Bo-

ga Beg'niñ bürāder-zādesi erdi 6)atlar na'li için Hirat

der-vāzeleri kim temām Timür-din 7)muğarrık idi buyurdı

kim alğaylar ve melikniñ oğlu 8)işkence kal^cası kim maż-

bütlukda ol şehir-şehre idi 9)mutahassıs bolup inkıyād

kılmaydur idi melikke buyurdı 10)kim barıp oğluñnı kel-

türgil ve illā sen hem uşal yerde 11)hem-rāh bolğıl kim

her ne kelse körgey sin melik kal^ca 12)eşikige bardı oğ-

luna nasīhat kılup der-gāh-ı kiti-penāhğa 13)keltürüp

merhamet-i pādişāh-ānedin ser-efrāz boldı 14)ve hil^cat

bilen ārāste kıldı

15)HAZRET-I SĀHİB-KIRĀN NÜSRET-ĀYĀT KELET VE TUS SUBİĞA

MÜTEVECCİH BOLGAN ZİKİRİ

79

A

^c Abbās Beg	:Kıpçak kavminden olup Timur'- un ordusunda emirdir.
^c A.B.	:157a/8
^c A.B.-niñ	:177b/7
^c Abdu'l-lāh ibni ^c Abdu'r-rahmān 'ārā fi's-Semerkandī	:Keş şehri âlimlärinden
^c A.i. ^c A.	:172b/13-14
^c aczç1	:iktidarsız
^c a.(kıl-)	:162a/15
^c acze	:âciz
^c a.	:156a/3
aç-	:açmak
a.-1p	:178a/1,179a/5
cesāret kolını a.	:167b/10
nasīhat tilini a.	:176b/4
a.-t1	:179a/12
açtur-	:açtırmak
a.-up	:170b/11
ādemī-zād	:âdemoğlu
ā.-ka	:161a/2
^c ādet	:huy,adet
^c ā.-idür	:155b/15
^c Adilşāh Celāyir	Sir-Derya boyundaki Celayirli- lerin emiri
^c A.C.	:156a/14
^c adū	:düşman
^c a.-ğa	:171a/2

āferin	:beğenme, alkış
ā.(di-)	:170a/9
ā.(kıl-)	:170a/8
āfitāb	:güneş
ā.	160b/14, 168b/4
ā.-ı bülend	:167b/2
çeeşme-i ā.	:179b/2
tahvīl-i ā.	:168b/4, 168b/6
^c afv	:suçunu bağışlama
^c a.(kıl-)	:156b/11
āgāh	:bilgili
ā.	:155a/2
ā.(bolup er-)	:155a/1
ağyārılık	:yabancı
a.	:162b/9
ahālī	:halk
a.	:182a/15, 172b/1
tamāmī-i a.	:181b/8
^c ahd	:yemin
^c a.-ıge	:170a/2
^c a.u biy ^c atı	:167b/8
^c a.u bey ^c atlar kıl-	:166b/15
^c a.u bey ^c atnı	:164b/6
āhır	:nihayet, son olarak
ā.	:174a/7, 175a/8
ā.-ıda	:160b/4, 164a/6, 173a/4
ā.ü'l-emir	:171b/1

ahlāk	:insanda sulunan ruhî ve zihnî haller.
a.	:157b/3
aḥsen Allāhu	:En güzel olan Allahdır.
a.A.	:178a/5
aḥsenet	:
a.(oku-)	:180a/13
aḥvāl	:durumlar
a.	:168a/3
a.-1	:173b/10
a.-ıdın	:173b/12,159a/14
a.-lğa	:159b/1,181b/9
Ak Boğa	:Timur'un kumandanlarından
A.B.-nīn	:171b/2-3
Ak Boğa Beg	:bk.Ak Boğa
A.B.B.	:174b/9
A.B.B.-nīn	:182b/5
Ak Temür Bahādur	:Timur'un komutanlarından
A.T.B.	:161b/11,161b/15
A.T.B.-nı	:157a/8
A.T.B.-nīn	:162a/6
^c akl	:akıl
^c a.-dın(saykal-ı ^c a.)	:156a/7
^c a.-ınīn	:170b/8-9
^c aks	:akis,ters
^c a.(^c a.-ı Seyhūn'da)	:164b/3

Aksarā		:Keş vālayetinde bir saray
A.		:172b/9,173a/5
Aksuya		:Karacuk yakınlarında bir şehir
A.		:156b/6,156b/7
akşam		:akşam
a.-lga		:179a/13
al-		:almak;muktedir olmak
a.-a(kel-)		:161b/14
a.-dılar		:172a/6,162b/2,162b/5,175a/6, 177a/1
a.-ğaylar		:161a/3,182b/7
a.-ıp		:157a/2,161b/8,165a/6,165a/14, 168b/7,170b/4,170b/8,176a/8, 176b/9,178b/14,161b/8,162a/3
a.-up		:170b/5,172b/2,181a/5,182b/4
a.-ıp(tur-)		:165b/6
a.-madılar		:171a/15
a.-maslar		:165b/8
a.-may		:157a/1,171b/1
^a alāmet		:alâmet
^c a.-i		:178a/12
alar		:bk.ol
ālāt		:aletler
ā.-ını		:176b/10
al-dīde		:hile görmüş
a.		:178a/6

^c alem	:bayrak,sancak
^c a.	:157b/8
a ^c lem	:bilgin
a.(mevlānā-i a.)	:176a/15
^c ālem	:âlem
^c ā.	:155a/3,167a/11,178a/15,179b/6
^c ā.-i fānīdin	:172a/1
^c ā.-penāhğa	:156b/10,173b/15,175b/12
^c a.-revendeləri	:178a/8
^c ālemī	:insan
^c ā.	:169a/7
alıñız	:gücsüz,aciz
a.-lar	:168b/15
a ^c lī	:yüksek
a.-ğa	:173b/11
^c ālī	:en yüksek
^c ā.	165a/13,173a/5
künbed-i ^c ā.	:155a/11
hān-ı ^c ā.	:164a/14
bāğ(-ı) ^c ā.	:168a/5
^c Ali Beg ^c A.B	:Bk.Ali Beg Cöne Kurbanī :176a/14,174a/9
^c Ali Berke-zāde Muhammed Dervīş Sicāvet	:Urus Han'ın kumandanlarından
^c A.B.B.M.D.S.	:159b/7
^c Ali Beg Cöne Kurbanī	:Timur'un kumandanlarından
^c A.B.C.K.	:173b/13-14
^c A.B.C.K.-niñ	:176a/1-2

^c Ali Beg Knn̄grat	:Urus Han'ın kumandanlarından
^c A.B.K.	:158b/6
Allah-dād	Emir Timur'un kumandanlarından
A.	:161b/12
Allah-dād Bahādur	:bk.Allah-dād
A.B.	:161b/15
alb-	:gütürmek
a.-ip	:171b/8
altun	:altın
a.	:157b/5,170a/15,170b/1,170b/3
āmāde	:hazır
ā.	:172b/8
ā.(kıl-)	:179a/14
ā.(tur-)	:160a/6
aman	:rica ve niyaza delalet eder
a.(ber-)	:182a/3
amānde	:emin,korkusuz
a.(bol-)	:181a/7
āmānī	:bağış
ā.	:182a/15
^c amīk	:derin
^c a.	:178a/7
ammā	:ama
a.161b/12	:160a/6,171b/12
an	:eh küçük zaman dilimi
a.-da	:165a/15
āna	:bk.ol
anca	:bk.ol

anda	:bk.ol
andağ	:öyle,o derece
a.	:178a/10,158a/13(andağ)
andek	:o kadar,onun gibi
a.	:168b/9
Andihud	:Horasan taraflarında bir Türk köyü
A.-ka	:175b/3
Andıkan	:Yer adı
A.	:166a/4
andın	:bk.ol
anğa	:bk.ol
anı	:bk.ol
anıñ	:bk.ol
ara	:orta
a.	:160b/8
a.(şal-)	:178b/3
a.-ga	:163a/1
a.-sıgda	:162b/15
a.-sıga	:173b/7,165b/13
^c arasa	:yer
^c a.-ı telefde bol-	:169a/6
ārāste	:bezenmiş,süslenmiş
ā.(eyle-)	:182a/2
ā.(kıl-)	:157b/9,158b/1,178b/10,182b/14
Araz	:Yer adı
A.-da	:155b/7

Argunşāh Cōne Kurbānī	:Timur'un kumandanlarından
A.C.K.	:173b/14
arīġ	:hark
a.-largā(sal-)	:162a/5
^c ārīza	:arıza
^c ā.-sı(bol-)	:172a/1
^c arsa	:yer, toprak
^c a.	:161a/2
Arslan Şeyh	:Urus Han'ın kumandanlarından
A.Ş.	:159b/8
artukrak	:fazlaca, daha fazla
a.	:158a/6, 164a/15
^c arūs	:gelin
^c a.-ı cihān	:156a/10
^c arż	:takdim, sunma, ifade etme
^c a.(kıl-)	:170b/1
^c a.(yetgüz-)	:165b/3
^c a.-ġa(yetgüz-)	:173 b/13
^c a.-ıġa(yetgüz-)	:169a/4
^c a.-ı hāl kıl-	:155b/9
^c arża	:sunma
^c a.(kıl-)	:169b/10
arżū	:arzu
a.-nı	:169b/3
^c asākir	:askerler
^c a.-i gerdūn-me'āsir	:175a/10, 176b/7
^c a.-i nusret-me'āsir	:175a/15

asāletlik	:asillik
a.	:165b/9-10
ashāb	:sahibler
a.(-1)cezbe er-	:175b/4
asliha	:daha iyi
a.-lar	:157b/6
asli	:esas
a.	:162b/13,165b/12,166b/13
āsümān	:gök
ā.	:160b/6
asyāb	:su değirmeni
a.	:172b/8
aşaş	:bitim,son
a,-ıda	:161a/12
āşikāre	:açık,belli,mevdanda
ā.	:175b/8
āşinālik	:selam vermek
ā.(kıl-)	:157b/3
aşluk	:yemeklik
a.	:161b/13
āşufte-baht	:meftun gönüllü
ā.-b.	:182a/1
at	:isim
a.(koy-)	:168a/11
a.-1	:175a/13
a.-1ğa	:167a/13
a.-ını	:163a/7,164b/14

at	:at
a.	:161a/3,162b/4,163b/3,163b/4
a.-dın	:162a/4
a.-lar	:182b/6
a.-nıñ	:164a/2
at-	:atmak
a.-ğaç	:179b/3
a.-ıp	:171b/9
a.-tılar	:172a/5
āteş	:ateş
ā.-i rezmi	:172a/5
^c ātıfet	:iyilikseverlik
^c ā.-i pādişāh-āne	:166b/3
atlan-	:atlanmak
a.-ıp	:169a/1,179a/3
atlığ	:atlı
a.	:162a/2,171a/15,178b/13
^c avn	:yardım
^c a.-i ilāh	:175a/3
^c a.-i ilāhī	:175a/14
avrad	:Muayyen vakitlerde okunması mane- vî vazife suretiyle itiyad olunan esmâ-i hüsnâ veya âyet-i kerime.
a.(kıl-)	:155b/13
ay	:ay
a.	:171b/11

	a.-ğa	:161a/4
	a.-ıda	:168b/3,182a/5
	a.-ın	:168b/7
ayak		:ayak;alt
	a.	:156b/9
	a.-ı(ayağ)	:161b/2
	a.-ıda(ayağ)	:156a/15
	a.-ıda	:156b/15
	a.-ını(ayağ)	:168a/15,176a/5
	a.-larını	:181a/12
^c ayāl		:aile
	^c a.	:181b/10
	^c a.-leri	:181a/7
ayımma		:imamlar
	a.	:182b/2
ayır-		:ayırmak
	a.-dı	:169b/15
^c āyīn		:merasim
	^c a.-i kabā-hayl-i hayl:	160b/7
^c ayni'l-kemāl		:ileri gelenler
	^c a.i'l-k.	:161b/2
ayrıl-		:ayrılmak
	a.-dılar	:162a/4
ayt-		:söylemek
	a.	:160a/7
	a.-ınız	:181b/7

a.-di	:159b/15,165a/9
a.-ip	:173b/10,176b/4
a.-kanıdın	:170a/5
a.-kay	:158b/14
a.-tı	:167b/5,170a/4,170b/5,181b/7
^c azāb	:işkencə,keder
^c a.-da	:169a/5
āzād	:sarbest
ā.(kıl-)	:181a/9
āzādī	:serbestlik
ā.-ğa	:160a/5
^c azīm	:büyük
^c a.	:158a/1,161a/1,166a/11,178a/6, 179a/7
^c azīmet	:gitme,gidiş,yola çıkma
^c a.	:178b/7
^c a.(kıl-)	:157a/6,163b/2,164b/8,174b/5
^c a.-i (kıl-)	:178a/10
^c a.-ni(^c inān-ı ^c a.)	:176a/9
^c azīz	:kıymetli
^c a.	:157b/3
^c azm	:kesin,niyet,hareket etme
^c a. u cezm kıl-	:168b/7,175a/9,176b/1
azuk	:azık,gıda
a.	:161b/12,173b/5
^c azzīn	:değerler

şir-i ^ca.

:160b/16

B

bāb	:kapı;kol
b?-da	:171b/15
b.-ıda	:182a/14
Baba Sengü	:Evliyâdan olup faldan anlar
B.S.	:175b/3
bā-dīn	:din ile
b.-d. u dād	:154b/12
Badğıs	:Bugünkü Afganistan'ın kuzey batı kısmında bir bölge
B.-da	:175a/4
bāğ	:bağ,bahçe
b.	:173b/8
b.-da	:168a/10
b.-nı	:168a/9(2)
Bāğ-ı Behişt	:Semerkand'ın batısında imar edilen dört bağa verilen ad.
B.-ı B.	:168a/11
Bāğ-ı Zāgān	:Herat'ta bir imaret
B.Z.-nı	:181b/12
bağat	:bağlar
b.-nı	:178b/12
bağışla-	:bağışlamak
b.-dı	:170b/10
b.-p	:165b/6,181b/5
bağla-	:bağlamak
b.-p	:173b/14
bahādur	:cesur,yiğit

b.	:177b/8
b.-lar	:171a/13,177a/3,177b/8,177b/15
tamamı-i b.	:177b/14
b.-larga	:177b/4
b.-ları	:170b/12-13,179a/7,180a/10-11
b.-larnın	:180a/8-9
bahāne	:vesile,sebepe
b.-si	:173b/4
bā-hired	:zeki,akıllı
b.-h.-i cālem	:167a/11
bahr	:deniz
b.-ı bī-gerān	:161a/5
b?-din(bahir)	:175a/3
baht	:talih,kader,kısmet
fīrūz-ı b.(kıl-)	:167a/14
b.-ı huceste	:178a/5
Bahtı Hoca	:Timur'un kumandanlarından,Tümen Timür'ün oğlu
B.H.	:164a/7
bā ^c ise	:icâbettiren
b.	:168b/2
Balıkçı	:Toktamış'ın askerlerinden
B.-nı	:164b/5
bālīn	:yastık,kolluk
b.(bol-)	:159a/6
bang	:ses,haykırma
b.-ı grīv	:172a/11

bar	: var, mevcut
b. (dumtur)	: 174a/14
b. (er-)	: 161a/14, 169b/9
b. -1	: 156a/10, 167b/14, 170a/9, 174b/15, 175a/3, 175b/2, 179b/4
b. -udin	: 170b/9
bar-	: varmak, gitmek
b. -dı	: 157a/12, 182b/12
b. -dılar	: 165a/6, 170b/8
b. -ğan	: 170b/5
b. -ğaylar	: 172b/2, 182b/4
b. -ğum(turur)	: 173a/15
b. -ip	: 160a/7, 163a/4, 165b/4, 165b/13, 166a/6, 168a/14, 175b/4, 180b/2, 182b/10
b. -ış(kıl-)	: 166a/1
b. -masun	: 181a/6
b. -sañ	: 165a/10
b. -ur	: 169b/6, 174a/7
bl-urını	: 156b/14
bāra	: kale
b. -sığa	: 162a/10, 174a/3
barça	bütün, hep
b.	: 157a/7, 160b/7, 165b/10, 167b/14, 170a/7, 175b/1, 179a/6, 179b/6
b. -sı	: 154b/10
bārgir	: yük tutucu, yük taşıyan beygir

	burga-i b.-ge	:159a/12
bārū		:kale duvarı,sur,siper
	b.	:179a/3,180b/14
	b.-dın	:170b/9
	b.-ğa	:177b/14,181a/6
	b.-sığa	:180b/3
	b.-sını	:171b/9
baş		:baş,ön
	b.-dın	:155b/14,173b/7
baş		:baş
	b.-dın	:181a/12
	b.-ıda	:160b/15
	b.-ığa	:161a/10
	b.-ıgaca	:157a/12
	b.-ını	:179b/1,182a/1
	b.-lağığa	:177b/10
başla-		:başlamak
	b.-dılar	:180b/3
başlığ		:âmir,kumandan
	b.	:158b/6,164a/9
	b.-larını	:159b/9
bat		:çabuk,acele
	b.	:160b/2
bā-vücūd		:böyle iken,bununla beraber
	b.-v.(ol kim)	:158a/2
	b.-v.-ı kim	:165b/3

bāzār	:pazar,çarşı
b.-lar	:182a/11
ba ^c zı	:bazı
b.	:172b/10,178b/1
bāzīçe	:oyuncak
b.-i çark	:169a/15
be-bād	:yok olmak
b.(bol-)	:154b/13
Becid	:Timur'un kumandanlarından
B.	:173b/5
becāy	:geyik
b.	:157b/2
beçin	:maymun
b.	:174b/6
bed-endīş	:kötülük düşünen
b.-e.(bol-)	:182a/1
Bedr Elyās	:Timur'un askerlerinden
B.i.	:178b/1
be-ğāyet	:pek çok,aşırı,sor derece
b?-ğ.	:173a/15,179a/7
beg	:bey
b.-ler	:165b/12
beher	:her bir
b.	:171a/1
be-hūt	:balık burcunda
b.-h.	:168b/6,168b/4

bejend	:geçim darlığı
b.(bol-)	:169a/14
bekā	:bâkilik,devam
dār-ı b.-ğa	:172a/1
belde	:şehir,memleket
b.-i tayyibe-ğa	:173a/1
Belh	:Amu-Derya'nın güneyinde mühim bir ticaret yolu üzerindeki mahal
B.	:175a/4
be-luṭf	:lutfına
b.-l.-ı Hudā	:169a/9
bende	:kul,köle,bağlı
b.-ler	:156a/3
b.-i dil-h ^v ahlarının	:156a/11
bendī	:esir,köle
b.-ler	:181a/10
ber	:göğüs
b.-inde	:177a/2
ber-	:vermek
b.-di	:173a/13,173b/11,175b/8,182a/8, 156a/13,156b/14,160b/1,172a/14, 175a/11
b.-diler	:170b/4,177b/2-3
b.-geç	:171b/8
b.-geyler	:165a/8
b.-ip	:155b/14,160a/15,163a/7,165a/3,

	166b/6,174a/6,181b/6,181b/12
aman b.	:182a/3
könül b.	:177b/4
b.-ip (er-)	:163b/4
b.-medi	:176a/7
b.-megil	:166b/10
b.-mey	:158b/15,159a/1
b.-sem	:160a/10
b.-ür	:160a/4
ber-ā-ber	:beraber,birlikte
b.-imizde	:170a/14
Berāthūce-i Könültaş	:Timur'un komutanlarından
B.-i K.	:156a-b/15-1
Berda ^c ī	:Karabağ yakınlarında bir bölgeye mensub
B.	:157b/5
beren-gār	:yigit olan
b.	:180b/12
ber-hasb	:gereği üzerine,gereğince
b.-i fermān	:161a/11
ber-hem ur-	:birbirine karışmak
b. u.-ar	:156a/2
beri	:öne
b.	:186a/1
ber-geşte	:tersine dönmüş,yüz çevirmiş
b.-g.	:169a/16

berk	:şimşek
b.-i pūlād	:180a/2
Berke-zād Kongratıyya	:Deşt-i Kıpçak ümerasından
B.K.	:164a/10,165b/11-12
ber-müddeā	:iddia olunduğu üzere
b.-m.	:169a/10
ber-pāye	:ayakta
b.-p.	:182a/10
bes kim	:böylece, nihayet
b.k.	:171a/14
be-ser	:baş üstünde
b.-s.	:175a/4
besī	:bir çok
b.	:173b/8
best	:düğüm
hırmən-i b.-ileriga	:177b/1
beş	:beş
b.	:161a/11
beşāret	:müjde
b.-i ^c azīm	:178a/6
beşānci	:beşinci
b.	:157a/3
be-tahsīs	:mahsus, hususi olarak
b.-t.	:179a/8
beyān	:posta beygiriyle
b.	:160a/7

bey ^c at	: kabul ve tasdik muamelesi
b.-lar(kıl-)	: 166b/15
b.-nı	: 164b/6
beykār (aslı: bī-kār)	: işsiz
b.-ge	: 178b/10
beyit	: beyit
bl	: 159a/5, 164b/12, 167b/12, 168b/4, 168b/11, 169b/10, 172b/6, 174a/13, 175a/12, 175b/1, 176b/11, 178a/4, 178ä/13, 178b/2, 179a/10, 179b/2, 179b/4
bezm	: dış ucu ile ısırma, kırma
b.-din	: 169a/12
bī-dādlık	: zalimlik
b.-d.(kıl-)	: 168b/1
bī-dirīğ	: esirgenmiyen
b.-d.	: 157b/5
bī-fermānlık	: fermansızlık
b.-f.-ını	: 155b/10
bī-gerān	: nihayetsiz, sınırsız, uçsuz bucaksız
b.-g.	: 160b/5, 161a/5, 163a/15
b.-g.-ı bī-hāsāb	: 160b/13
bī-haber	: habersiz
b.-h.	: 162b/2
bī-hisāb	: hesabsız
bī-gerān-ı b.-h.	: 160b/13

bī-hōd	:kendinden geçmiş olan, bayılmış
b.-h.	:159a/5
bī-hūde	:boşuna, boş yere
b.-h.	:181a/12
bī-ittifāklik	:zıtlık
b.-i.	:168a/2
bijendlik	:dar geçimlilik
b.(er-)	:181b/3
bī-kes	:kimsesiz
b.	:158b/10
bī-kıyās	:ölçüsüz
b.-k.	:157b/6
bil-	:bilmek
b.-di	:181a/15
b.-diler	:164b/3
b.-geç	:161b/5
b.-iñüz	:164a/14
b.-ip	:160a/12
b.-üp	:167a/7, 164a/12, 157b/2, 165b/15, 173b/3, 174a/4, 174a/9
b.-ürsin	:165a/10
bi'l-āhır	:sonra, sonunda, sonradan
b.	:166a/11
bi'l-āhıre	:sonradan
b.	:163b/1

bilen

:ile

b.

:155a/9,156a/14,156a/1,157a/7,
 157a/10,157b/1,157b/3,157b/13,
 158a/9,158b/7,158b/9,158b/10,
 159a/2,159a/15,159b/5,161a/10,
 161b/10,162a/14,162a/10,162b/1,
 162b/13,163a/2,163a/4,163a/7,
 163b/4,164a/1,164b/4,164b/15,
 165a/2,165a/4,165a/8,165a/13,
 165b/5,166a/8,166b/3,166b/14,
 168a/7,168b/8,168b/10,169b/2,
 169b/9,170b/12,172b/9,173a/14,
 173b/3,173b/4,174b/2,174b/13,
 175b/3,175b/9,176a/4,177a/3,
 178a/12,179a/3,181b/7,181b/8,
 182a/3,182b/3,182b/14

bi'l-fi^cl

:gerçekten,hakikki olarak

b.

:165b/1

bīm

:korku,tehlike

b.-idin

:158a/14

bī-mürüvvetlik

:insaniyetsizlik

b.-m.(kıl-)

:167b/6

bin

:oğul

b.

:160a/8

bihā

:yapı

b.(kıl-)

:155a/12,168a/9,172b/9,173b/7

bī-nihāyet	:nihayetsiz
b.-n.	:158a/9,162a/9
b.-n.(er-)	:158a/3
b.-n.(kıl-)	:174a/3
bī-pervālık	:çekinmeksizin,sakınmadan
b.-p.	:155b/8
bir	:bir
b.	:156b/6,158b/8,161a/3,161b/7, 161b/8,173a/6,173b/6,174a/14, 174a/13,175b/5,177b/15,180a/12, 181a/11,173b/2
b. kün	:165a/6
b. zamānda	:178a/11
b. zerre	:167b/9
b. niçe	:168b/14,158b/6,158b/5,156b/5, 156b/4,156a/14,180b/3,182a/6
b.b.-ige	:166b/15
b.b.-isiniñ	:161a/5
b.b.-leridin	:180b/6
b. ~~ni~~	:168b/5(2)
her b.-isi	:160b/16
bir-	:vermek
b.-ür	:167a/15
birev	:biri
b.	:174a/13
b.-ni	:167a/14

birle	:ile
b.	:175a/2,161a/11,161b/1,161b/3, 163a/11,167b/3
bürle	:ile
b.	:167b/5
bîrûz	:zümrüte benzer değersiz bir taş
b.-dur	:172a/12
bisât-pūs	:minder öpen
şeref-i b.-p.-ğa	:181b/14
izz-i b.-p.-ka	:175b/13,176a/12,165a/12(pus-ğa)
bisât-pūsruk	:minder öpme
şeref-i b.-p.-ka	:168a/1
bisyar	:çok
b.	:155a/6,161a/3,162b/4,169b/1, 173a/13,176b/10,179a/10,180b/5
b.(kıl-)	:173a/12
māl-ı b.	:175a/5
meşakkat-i b.	:164a/1
b.-ı	:173a/3
bîşe-ger	:ormancı
b.-ler	:172b/1
bî-şümār	:sayısız,pek çok
b.-ş.	:174b/15,175a/5
bî-tamām	:eksik
b.-t.	:162b/12

bī-tavakkuf	:durmadan
b.-t.	:166a/5,169b/3,180b/2
biti-	:yazmak
b.-diler	:166b/1
b.-p	:164a/11,169a/4
bī-vefālīk	:vefasızlık
b.-v.	:176a/4
biz	:biz
b.	:156a/3,159a/1,162b/15
b.-ge	:159b/15,175b/8
b.-iñ	:167b/3
b.-niñ	:167b/5
bīzār	:rahatsız,bıkmış
b.(turur)	:166a/3
biy ^c at	:bk.bey ^c at
b.	:167b/8
bol-	:olmak
b.-a(turur er-)	:171b/13
b.-a(al-)	:157a/1
b.-dī	:154b/13,154b/15,155a/2,155a/3, 155a/7,155a/15,155b/2,155b/4, 157a/9,158a/1,158a/3,158b/8, 158b/9,160b/4,160b/5,160b/6, 161a/4(2),161a/15,161b/2,161b/5 161b/7,161b/9,162a/3,162a/15, 163a/3,163b/1,164b/9,164b/11,

	164b/12,166a/9,166a/11,169b/5, 169b/7,171b/12,172a/9,172b/3, 174a/10,175a/12,175b/10,175b/13, 176a/13,176b/5,176b/14,178a/11, 178b/7,178b/15,179a/7,179b/6, 180a/14,182a/5,182b/1,182b/13
b.-dılar	:156b/2-3,156b/5,160b/8,161a/12, 161b/3,161b/15,162a/5,171b/5,172a/3, 172a/13-14,176b/3,178a/3, 178b/2,179a/13-14
b.-ğaç	:157a/7,159a/15,159b/10,167a/9, 172b/4,175b/12,181a/11
b.-ğan	:157a/4,158b/12,160a/13,164b/2, 176b/6
b.-ğay	:169a/5,169a/7,169a/14,174a/9, 180b/2,181a/7,181b/2,158a/9, 171b/3
b.-ğıl	:182b/11
b.-ğuları(turur)	:173a/10
b.-madı	:163a/3
b.-mağay	:176a/10
b.-masa	:174a/12
b.-masak	:162b/15
b.-sa	:156a/9,165a/10,165b/8,173a/11, 181b/8
b.-sun	:156a/10,158b/15,159a/1,161b/6

b.-sunlar	:175a/11
b.-up	:155b/3,155b/8,155b/9,156a/7, 158b/14,160b/7,161a/1,162a/3, 162b/12,164b/7,165b/2,166b/12, 167a/2,168b/2,169b/9,169a/6, 169b/2,169b/4,169b/13,171a/14, 171b/14,172a/1,174b/2,176a/2, 176b/2,180a/5,180a/12,181a/10, 182a/15,182b/9
b.-up(er-)	:155a/1,159a/6,166a/8,170a/5, 174a/1,174a/2
b.-up(turur)	:165b/10,173a/4
b.-ur	:160a/2,165b/10,166b/10,167b/13, 169a/13,178a/14
b.-ur (i-)	%162b/9,177b/7
boyun	:boyun
b.-larığa	:154b/11
boz-	:bozmak
b.-dılar	:171b/9,178b/13
b.-up	:168a/9
bölük	:bölük
b.-ige	:176b/2
bu	:bu
b.	:154b/15,155a/6,155b/1,155b/2, 155b/10,156a/4,156a/13,157a/13, 158b/13,159b/2,159b/4,159b/10

		159b/11,160a/3,161a/4,161b/11, 162b/14,164a/14,164a/15,165b/13, 166a/15,166b/2,166b/11,167b/6, 168b/5,169a/3,169a/12,169a/13, 169b/1,169b/12,170a/4,170a/14, 171b/9,172a/1,172a/2,172b/2, 173b/13,178a/5,178b/1,179b/2, 181a/11,181b/8,182a/4,182a/7, 182a/14
	b.-larnı	:158b/4
Buhārā		:Buhara şehri
	B.	:159a/13,167b/11
	B.-ğa	:167a/7
burc		:Güneşin ayrıldığı on iki kısım- dan herbiri
	b.-ıda	:168b/4
burğa (aslı buğra)		:erkek deve
	b.-i bārgırge	:159a/12
burğu		:boru denilen bir çalgı aleti
	b.(çal-)	:179b/15
burun		:evvel, önce
	b.	:158b/13
buyur-		:emretmek, buyurmak
	b.-dı	:161a/9,170a/14,170b/3,170b/9, 171b/7,181b/11,182a/12,182b/7, 182b/9

buzār		:tarçın,biber v.s. gibi baharatlar
b.		:182a/14
bülend		:yüksek,yüce
b.		:178a/7
b.(bol-)		:169a/13
āfitāb-ı b.		:167b/2
bünyād		:bina,yapı
b.(kıl-)		:173a/5
bürāder-zāde		:kardeş çucuğu,yeğen
b.-z.-si (er-)		:162a/6,182b/7
bürūdet		:soğukluk
b.-i		:161a/1
büzürg		:büyük,ulu
b.		:164a/6
büzürgüvār(büzürg-vār)		:büyük,ulu
b.		:172b/11

112

C

cādde	:cadde,yol
c.-i sevābdın	E156b/9
Cakuy Barlas	:Timur'un askerlerinden
C.B.-nı	:160b/2
can	:can
c.	:160a/4,165a/8,179a/11
c.-dın	:160a/2
c.-ğa	:179a/12
c.-nı	:163b/4
c.-nı	:162a/3
cānib	:taraf
c.(tut-)	:165b/14
c.-iğa	:178b/7
cānibeyn	:iki taraf
c.-din	:171a/13
cārī	:akan,akıcı
c.(bol-)	:164b/11
caşıt-gāh	:kuşluk vakti
c.	:179b/3
cāyız	:işlenilmesinde cevaz olan;olabilir
c.(tut-)	:155b/10
Celāyır	:Sir-Derya havzası emāri
c.	:162b/11,164a/10
cem ^c	:toplama,yığma
c.(bol-)	:155b/9,166a/7,171b/12,173a/10, 175a/11,178b/7

c.(kıl-)	:160b/3,160b/11,172b/4,173b/6, 182a/7
c.-i	:162a/4,156a/11
cemā ^c ak	:insan toplulukları
c.-i Gūriler	:179a/5
c.-i	:162b/11
cemāl	:yüz güzelliği
c.	:156a/8
cemī ^c	:cümle, hep, bütün
c.	:163a/12
c.-i Deşt-Kıpçakı	:166b/7
c.-i	:179a/15
Cenānce	:Timur'un askerlerinden olup bir çok bağ ve mahalleyi Herat'a kattı
C.	:173b/8
ceng-gāh	:savaş, vuruşma yeri
c.-dın	:171b/15
cengel	:orman
c.-de	:159a/4
cenglig	:savaş yeri
c.-ē	:158b/11,159a/3
cer	:yarık
c.-lerga	:162a/5
cerāhat	:irin, yara
c.-larıga	:159a/8
cerīme	:suç
c.-sini	:156b/11

Cerrāt		:Harezm tarafında bir yer adı
C.		:168a/15
Cesāret		:cesaret,yiğitlik
c.(kolı)		:167b/10
cete		:Şarkî Çağatay askerlerine verilen ad
c.		:157a/3
cevāb		:cevap
c.(ber-)		:173a/13
c.-ıda		:159b/15
cevānib		:taraflar,yanlar
c.-dağı		:160b/1
c.-din		:168b/11,179a/2
c.-ka		:175a/10
Ceyhūn		:Amu-derya
C.-ğa		:175a/1
cezbe		:ruhun heyecana galmesi
aşhāb-ı c.		:175b/4
cezm		:kesin karar,niyet
ri ^c āyet-i c.		:179a/1
c.(kıl-)		:168b/7,175a/9,176b/1
c.-ni		:158b/15
cibā		:odun
c.		:177b/3
cibāle		:dağlar
c.-i niğāhka		:168a/7

cihān	:dünya, âlem
c.	:156a/10, 174a/13, 175b/7, 175b/8
c.-da	:156a/6
c.-ğa	:156a/8, 180a/2
c.-nın	:175b/6
cihān-ārā	:dünyayı süsleyen
c.	:174a/14
cihān-bīnī	:dünyayı gören
c.-ğa	:155a/3
cihāngīr	:dünyayı zapteden
c.	:154b/12
Cihāngīr Barlas	:Emir Timur'un oğlu
C.B.-nın	:174b/8
Cihāngīr Mīrzā	:Timur'un oğlu
C.M.-nın	:154a/7
cihet	:taraf, yan; sebep
c.-din	:168b/2
c.-idin	:169a/7
cins	:cins
c.-din	:169a/2, 182a/11
cü	:araştırma, arama
cüst ü c.	:158a/12
cum ^a	:cuma günü
c.	:179b/3
cuvāngār	:yiğit
c.	:180b/12

cūy		:bk.cū
	cüst ü c.-lğa	:156b/5
cūy		:nehir
	c.-1 Ancıl	:Hirat şehrine giren bir nehir
	C.-1 A.	:180b/4,180b/7
Cüci		:Cengiz Han'ın büyük oğlu
	C.	:157a/13,158b/6,159b/5,162b/8, 160a/8,160b/10,166a/1,162b/14, 165b/13,163a/9,164b/6,164a/12, 174b/4
Cüci Hān		:bk.Cüci
	C.H.	:159b/3,166a/13,167a/2
	C.H.-nin	:164a/14
Cüci Nejjad cümle		Cüci soyu bk. cüstten sonraya :hep,bütün
7	c.	:178a/4
	c.-din	:173a/2,180b/11
cünbān		:sallanan,kımıldayan,hareket eden
	c.	:160b/6
cüst		:arama,araştırma
	c.ü cū	:arayıp sorma,araştırma
	c.ü c.	:158a/12
	c. ü c.-lğa	:156b/5
Cüci Nejjad		Cüci soyu
	C.N.	:157a/13,158b/6,159b/5,162b/8, 162b/14,165b/13
	C.N.-ka	:163a/9-10,164b/6
	C.N.-nı	:164ä/12

118

Q

Çağatay	:Adını Cengiz Han'ın ikinci oğlu Çağatay'dan alan Hanlık'dır.
Çamami-i Ç.	:160b/3
Çağatay Hān	:Cengiz Han'ın ikinci oğlu
Ç.H.	:174b/4
çal-	:çalmak,vurmak
ç.-ıban	:177a/1
ç.-ıp	:178b/15
çandavul	:asker arkasını koruyan
ç.	:179a/13
çap-	:vurmak
ç.-ıp	:168b/11,168b/15,178b/14
çaptur-	:vurdurmak
ç.-up	:160b/1
çāre	çare
ç.	:157a/7,181b/1
ç.-i hayāl	:181a/14
çarh	:felek,dönen
bāzīçe-i ç.	:169a/15
çarkap	:çadır,serpuş
ç.	:166b/5,181b/6
çehre	:surat asmak
ç.	:163a/2
çek-	:çekmek
ç.-ıp	:175a/2

çerig	: asker
ç.	: 155b/6, 156a/13, 158a/9, 158a/11, 163a/15, 166a/8, 170b/12, 175a/1, 175a/7, 176a/10, 178b/12
ç.-i	: 158a/2, 161a/15, 161b/4, 162b/3, 172a/13, 179b/4, 181a/3
ç.-idin	: 176a/8, 176a/13
ç.-ige	: 176a/2
ç.-ini	: 167a/7
ç.-iniñ	: 179a/7, 180b/9
ç.-ke	: 161b/12
ç.-ler	: 161a/5
çeşme	: göz
ç.-i āfitāb	: 179b/2
çetr	: çadır, gölgelik
ç.-i zafer	: 175a/13
çık-	: çıkmak
ç.-a (al-)	: 161a/3
ç.-a(başla-)	: 180b/3
ç.-ıp	: 179a/6, 179b/1, 181b/14
ç.-kalı	: 180a/7
ç.-kan	: 161b/1
ç.-kay	: 170a/4, 180a/4
ç.-kıl	: 170a/2
ç.-madı	: 170/4
ç.-masunlar	: 181a/6-7
ç.-tı	: 168b/12, 170b/12, 172a/11, 180b/11

ç.-tılar	:177a/4,177b/9-10,177b/11,180b/10
ç.-up	:180b/13
çıkār-	:çıkarmak
ç.-a(al-)	:171a/15
ç.-ıp	:181a/12
çi	:ne,nasıl,ne biçim
ol ç.	:155b/15
Çiçe Beg	:Urus Han'ın askerlerinden olup Deşt-i Kıpçak'ın itibarlılarından dandır
Ç.B.	:159b/7,162b/10
çihār	:dört
ç.bağ*	:Timur'un Semerkend'in gurubunda inşa ettirdiği dört bağ
ç.b.-da	:168a/10
çbb.-ı cāli	:168a/9
çihar-şenbih	:çarşanma günü
ç.	:178b/11-12
çikdelik	:ölçüsü çok olan mahal
ç.	:175b/15
Çin	:Çin
Ç.	:168b/13
çin	:çatıklık,buruşukluk
ç.	:179b/5
Çingiz-zād	:Urus Hoca
Ç.-ğa	:166b/6

çŭ

:çŭnki,zira,madem ki

ç.

:155a/2,156a/6,164b/13,167b/13,
169a/15,169b/11,172a/5,174b/15,
177a/2(2),182a/1,182a/13

Çüci

:bk.Cüci

Ç.

:160b/11

çŭn

:çŭnki,nasıl,madem ki

ç.

:154b/8,155b/7,156b/3,157a/5,
158a/8,158b/1,159a/14,160a/14,
160b/5,160b/9,160b/16,161b/4
161b/6,161b/9,162b/1,162b/5,
163a/12,164b/2,164b/8,165a/12
166a/6,166b/1,166b/10,167a/8,
168a/15,168b/8,171b/4,172a/2,
172a/10,172a/14,172b/3,173b/2,
173b/11,174a/11,174b/3,175b/2,
175b/11,175b/14,176a/7,176a/10,
176b/6,176b/9,176b/14,178b/6,
178b/8,180a/2,181a/9,181a/13,
181b/11

123

D

dād		:adalet
	bā-dīn u d.	:154b/12
dād-gisterlik		:adalet yayma
	d.	:155b/14
dāhil		içeri girmiş
	d.(kıl-)	:173b/8
dahl		:girme
	d.(kılmay tur-)	:165b/13
dāniş-mend		:bilgili
	tamami-i d.	:172a/15
dār		:yer
	d.-i bekāğa	:172a/1
darb		:vurma,döğme
	d.	:172a/10
	d.-i uruş (bol-)	:163b/1
Dari's-Saltana-i Semerkand		:Saltanat merkezi Semerkand
	D.i's-S.-i S.-ğa	:154b/9
dārūga(alı dārāğa)		:hükümdarın umumi valisi
	d.-ası	:182b/4
debīr		:kâtip,yazıcı
	d.-ini	:167a/10
dejend		:kederli
	d.	:167b/1
dejm		:kederli
	d.(eyle-)	:155a/5
	d.(kıl-)	:156a/4

der-bān	:kapıcı,kapıya bakan
d.-ğa	:170b/10
derece	:derece
d.-de	:167a/3
der-gāh	:tekke
d?-1 ^c ālem-penāhğa	:156b/10,173b/15,175b/12
d.-1	:182b/12
d.-1ge	:181a/4,181b/4
der-hūst(der-h ^v āst)	:istek,dilek
d.(kıl-)	:165a/7,169b/5
d.-nı	:165a/9
Derhūst	:Yer adı
D.-ğa	:156a/3
dervāze	:kapı,kale kapısı
d.	:177b/15
d.-i ensārīdin	:kale kapısı bekçileri-179a/15
d.-de	:180b/8
d.-ğaça(dervazğaça)	:179a/9
d.-leri	:182b/6
d.-ni	:170b/11,178a/1,179a/5
derya-yı Kulzum	:Kızıldeniz
D.-yı K.	:158a/16
deryā-nuvāl	:bahşış deniz gibi çok olan
d.	:157b/12
dest	:el
d.-i girībān(bol-)	:elle yakasına yapışmak,çekişmek
d.-i g.	:171a/14
dest-be-dest	:el ele

d.	:182a/13
dest-gīr	:yardımcı
d.(kıl-)	:181a/4
deşt	:bozkır, çöl
d.	:160b/8, 169b/12
d. ü şeh	:158a/14
Deşt	:bk. Deşt-i Kıpçak
D.	:163a/14
Deşt-i Kıpçak	:Dinyester ile İrtiş arası geniş step
D.-i K.	:156b/8, 159b/5, 164a/9, 164a/13, 164b/9
D.-i K.-ğa	:165b/14
cemī ^c -i D.-i K.-nı	:166b/7
tatāmī-i D.-K.-nı	:163a/5, 165b/14, 166a/13
yurt-ı D.-i K.-nı	:166a/6
devlet	:devlet
d.	:156a/5, 159a/2, 165a/15, 166a/10
erkān u d.	:162a/14
feth ü d.	:175a/13, 175a/14
d. ü saltanat	:163a/11
d. ü saltanatka	:167a/2
d.-din	:172b/7
d.-ka	:160a/1, 166b/8
devlet-huvāhluk(d.-h ^v āhluk)	:devlet istemek
d.	:169b/8, 174a/2

Devlet-şāh Bahşı Celāyir	:Deşt-i Kıpçak'ın muteber ümera-
	sından olup Urus Han'a bağlıdır
D.B.C.	:159b/8
devrān	:dünya
şegāne-i d.	:179a/6
deyrīne	:eski
d.-dür	:175b/7
deyyār	:biri,bir kimse
d.-ğa	:161a/6
deyyarī	:bir kimse
d.	:181a/5
di-	:söylemek
d.-di	:169b/2
d.-diler	:170a/9
d.-gen	:159b/11,162b/2,163b/3,164a/7,
	170b/11
d.-gey	:180a/1
d.-p	:164a/15
dād-bānlig	:gözcülük,nöbetçilik
d.-lga	:156b/8
diken	:gibi
d.	:154b/13,158a/11,165b/6,168b/12,
	178a/8
dil	:gönül
dān u d.	:165a/8
dil-āver	:yigit,yürekli
d.-ler	:180b/3

d.-leri	:180b/9
dil-dārlik	:gönül alma
d.-dın	:180a/11
dil-h ^v āh	:gönlü istekli
hinde-i d.-larının	:156a/11
dil-peziir	:gönle hoş gelen
d.	:168a/10
dil-bitig	:gönül yazısı
d.-i	:159a/11
dimāg	:akıl,beyin
d.-ıda	:178b/9
dile-	:istemek
d.-r(dilir h1-)	:158b/15
diriğ	:yazık,esirgeme
d.	:154b/12,177a/2
diriğā	:yazık,eyvahlar olsun
d.	:154b/14
dīvār	:duvar
d.-ı	:178a/7
d.-iğa	:177b/9
d.-larını	:178b/13
diyār	:diyar
d.-da	:172b/12,173a/4
dōst	:dost
d.-nın	:169a/14

drahşan		:parlamak
d.-da		:180a/2
du ^c ā		:dua
d.-larını		:155b/12
dūd		:kurt,böcek
d.		:175b/14
dūdumān		:soy,kabile
d.-ını		:164a/10
dur-		:bk.tur-
d.-un(bağ d.)		:174a/14
d.-uram(salur d.)		:178b/3
dürc		:kutu,cevher kutusu
d.		:168b/5
dürr		:inci
d ü gühār		:182a/10
düşmen		:düşman
d.		:161a/10
d.-din		:159a/1
d.-ımnı(düşmān)		:159b/13
düş-nām		:sövme,sövüp sayma
d.(kıl-)		:169b/13

E

Ebū °Abda'l-lāh Muhammed İbni

İsmā°İl el-Buhārī radya'l-lāhu °anhum: Hadis imamlarının en büyü-
ğüdür(810-869)

E.

E172b/14-15

Ebu'l-Hüseyn Müslim bin Huc-

cācü'l-fibrī en-Nişāburī : Keş şehri İslām âlimlerinden

E. ...

:173a/2-3

Ebu Muhammed-i °Abdān hamidān

Nasra'l-Keştî : Keş şehri âlimlerinden

E. ..

:172b/13

ed°ān(iz°ān)

: anlayış; boyun eğme

vacibü'l-e.

:176b/8

edeb

: edep

e.

:173a/12

efādıl

: çok bilgililer

e.-dın

:173a/3

efzūn

: çok

e.(bol-)

:180a/12

eger

: eğer

e.

:160a/1,160a/4,165b/7,173a/14,
181b/7

egerçi

: şayet, eğer

e.

:172a/7,178b/3

ehl

: sâhib

e.-i

:179a/11,181a/7

ekābir		:büyükler
e.		:181b/9,154b/10,172a/15
eknāf		:tarafklar,yanlar
e.		:169a/1
ekser		:çok
e.		:158b/3,165b/8,176a/8
e.-leri		:180b/10
el		:halk
e.		:156b/12,157a/1,157a/2,157a/11, 158a/4,162a/13,162b/12,163a/12, 165a/7,165a/13,165b/11,166a/2, 170a/7
e.-i		:180b/6
elöz		:kendi
e.-lerini		:158b/3
elçi		:elçi
e.		:159b/11,167a/4,173a/9
e.-ge		:173a/11
e.-lerige		:160a/15
Elçi Bahādur		:Timur'un kumandanlarından
E.B.-nın		:177b)12
Elçi Boğa		:Timur'un kumandanlarından
E.B.-nı		:156b/1
E.B.-nın		:161b/1
Elçi Boğa Bahādur		:bk.Elçi Boğa
E.B.B.		:171b/2,171b/5

elif	:Araf alfabesinin ilk harfi olup düz çizgi çekmek anlamında
medd-i e.(çek-)	:175a/2
ellig	:elli
e.	:174b/13
elt-	:ulaştırmak
e.-geyler	:161a/10
e.-ip	:164a/1
eltāf	:iyilikler
e.-lar	:157b/5-6
e.-ı pādīşāh-āneğa	:176a/3
Emīr-zāde ^c Alī Muydarlat	:Timur'un oğullarından
E. ^c A.M.-nīn	:177b/6
Emīr-zāde Muhammed Sultān	:Timur'un oğlu
E.M.S.-ğa	:174a/5
Emīr-zāde ^c Ömer Şeyh	:Timur'un oğullarından
E. ^c Ö.Ş.-ı	:170b/12
E. ^c Ö.Ş.-ka	:156b/12-13
emvāl	:mallar
e.-lğa	:167b/7
e.-leri	:169a/6
encām	:nihayet,son
e.(tap-)	:173b/10
encām-ı perver-i pādīşāh	:156a/1
endīşe	:düşünce,şüphe,korku
e.-si	:171b/14

endūh		:gam, keder, üzüntü
e.		:171b/13
engiz		:koparmak
e.(kıl-)		:167b/10
ensārī		:yardımcılar, koruyucular
dervāze-i e.-din		:179a/15
envā ^{ee}		:çeşitler, türler
e.		:155a/8, 157b/4, 166b/3, 168b/1, 171b/14, 172b/7, 174a/4, 175b/13, 180a/9
envār		:aydınlıklar, parlaklıklar
maṭla ^c -ı e.-ı ilāhī		:164b/11
er-		:ulaşmak
e.-diler		:176a/9
er-		:olmak, imek(yardımcı fiil)
e.-di		:155a/1, 155a/7, 155a/12, 155b/10, 157b/2, 158a/3, 158b/13, 159a/6, 159a/9, 159a/11, 159a/14, 159b/1, 159b/3, 161a/2, 161a/7, 161a/9, 161a/14, 162a/7, 163b/4, 165a/4, 166a/8, 167a/6, 168b/4, 169b/9, 170a/5, 170a/13, 171b/13, 171b/15, 173a/9, 173a/15, 173b/6, 173b/8, 173b/10, 173b/13, 174a/1, 174a/2, 174a/12, 174b/3, 175b/2, 175b/4, 175b/11, 176a/6, 176a/12, 177b/5,

	178b/10,180a/1,180a/4,181b/3,182a/8,182a/14,182b/5
ğ.-diler	:161a/6,161b/12,161b/13,166b/14,170b/13,174b/1,175b/1,179a/6,180a/7
e.-dim	:169b/3
e.-se	:156a/1,159b/14,165a/5,169b/14
ercümend	:muhterem,şerefli,itibarlı
seth-i e.	:166b/2,172b/2,178a/5,182a/4
erkān	:bir heyetin en önemli ve en kuvvetli fertlerinin herbiri
e.u devlet	:162a/14
e.-durlar	:172b/11,173a/2
erlik	:erlik
e.	:169a/8,179b/5
erzānī	:lâyık görölme
e.(kıl-)	:157b/7
e.(tut-)	:157b/14,173a/13
esām	:isimli,namlı
e.	:160a/8
esās	:asıl,temel
e.-ını	:174b/1
eb-ğ pādīşāhlığını	:157b/8,158a/7
esbāb	:vavasıtalalar
e.	:178b/11
e. u ālātını	:176b/10

	e. u(-1) hışmet	:159b/1
	eb-1 pādişāhlıkını	:164a/5
	e.-1	:160a/6,173b/4
esīr		:esir
	e.	:169a/1
	e.-din	:162b/5
eski		:eski
	e.	:162a/5
esnā		:ara,vakit,sıra
	eb-da	:156a/13,157a/13,159b/12,167b/15, 169a/3,170a/13,173b/13
eşik		:eşik
	e.-ige	:169b/4,182b/12
eşrāf		:şeref ve itibar sahibi kimseler
	e.	:181b/9,154b/10,172a/15
etfāl		:çocuklar
	e.-ları	:181b/10
etrāf		:yanlar
	e.	:160a/15,168b/10,169a/1,175a/10, 178a/2,
	e.-dın	:168b/12,173a/1,171a/15,171b/12, 172a/3,180a/5
	e.-ıdın	:168b/14
	e.-larga	:176a/8
evlād		:çocuklar
	e.-ları	:181a/7

evleng		:çayır
e.-ide		:182a/6
evliyā		:emir sahibi bulunanlar, koruyanlar
zümre-i e.		:175b/4
evṣā ^c		:genişleme
e.-iḡa		:168a/3
evvel		:önce
e.		:155a/1, 167a/13
e.-din		:158a/6
evẓā ^c		:haller, vaziyetler, tavırlar
e.-ını		:173b/10
eyle-		:eylemek, yapmak
e.-di(dejm e.)		:155a/5
e.-diler(ṣitāb e.)		:171a/1
e.-liṅ		:169a/9, 169a/10
e.-p(ārāste)		:182a/2
e.-p(tırāz)		:167a/13
e.-r(ṣeh e)		:169b/11
eyyām		:günler
e.-ı sevālıḡ		:172b/11
e.-da		:182a/7
ez-cān		:candan
e.-c.-ı ṣīrīn		:159a/7
ez-güzāf		:boş
e.-g.(ir-)		:167b/4

F

fāhir	:şerefli,değerli
~~pay~~ -ı f.(beş-)	:160a/15,181b/6
fāhire	:bk.fāhir
libās-ı f.(-i)mülūkāne:	159a/10
fāl	:uğur
f.(ur-)	:175b/6
fānī	:geçici
cālem-i f.-din	:172a/1
fāsıd	:kötü,bozuk
f.	:178b/9
el-fātiḥatü'l-ümmü'l-kitāb	:Kur'ân-ı Kerîm'in başlangıcı
f.	:178a/11
fayda	::yarar
f.(kıl-)	:180b/9
fāyiz	:muradına ulaşan,bir başarı kaza-
	nan
f.(bol-)	:175b/13
fe-emmā	:kaldı ki
f.	:155a/7,162b/8,165b/1,171b/13,
	180b/8
felek	:gökyüzü,semâ
f.	:156a/9,172a/12
fenā	:yok olma,feçip gitme
f.(öt-)	:177a/4
fermān	:emir,buyruk
f.(ber-)	:156a/13,156b/14,160b/1,172a/14,

	175a/11,182a/8
hasb u(-1) f.	:176b/8
ber-hasb-1 f.	:161a/11
f.-1 hümāyūn	:180a/14
f.-1 h.-dın	:176a/5
faryād	:yüksek ses
f.(köter-)	:170a/1
ferzend	:oğul, çocuk
f.-i	:168a/5
f.-idin	:155a/2
fesād	:kötü, bozukluk
f.-nı	:167b/10
feth	:açma
f.	:175a/14
f.(bol-)	:172b/4,176b/6,178a/11,181b/8,
f.(kıl-)	:168a/14
f.-i ercümend	:166b/2,172b/2,178a/5,182a/4
f. u zafer(tap-)	:161b/4
f.-niñ	:166a/15
feth-nāme	:fetihnâme
f.-n.-ler	:166b/1
fevc	:bölük, takım, cemaat
f.	:177b/15
f. f.	:158a/15
fi ^c l	:iş, eylem
f.-idin	:182a/2

fi ^c l-hāl	:bu anda,hemen,şimdi;hakikatte
f.	:158b/9,159a/11,168b/10,170a/15, 171b/7
firāk	:ayrılık;sıkıntı,keder
f.	:171b/13
firāvān	:çok,bol,fazla
f.	:162b/5,169a/2
fīrūz	:mutlu,uğurlu
f.-ı baht(kıl-)	:167a/14
fīzūz	:parlatan
f.	:169a/15
fukarā	:fakirler,yoksullar
f.-ga	:155a/10
fursat	:fırsat
f.-ı ganīmet	:167a/7
Fusayl	:Herat civarında bir kale adı
F.	:177b/9,180b/10
F.-ga	:177b/8,180b/11,180b/13,181a/6
Fuṣīh	:Herat civarında bir kale adı
F.	:176b/6,176b/7,178b/6
fütūh	:zafer,galibiyet,üstünlük
f.(-ı) i bī-şumār	:175b/5

142

G

ğadr		:haksızlık,zulüm
	ğ.-din	:182a/2
ğalebe		:çokluk,kalabalık
	ğ.	:178b/9
ğālib		:üstün gelen,yenen
	ğ.(bol-)	:171b/10,171b/14
ğam		:keder
	g.-ı cāndın	:160a/2
ğam-huvārlik(h ^v ār)		:kederlenmek,tasalanmak
	g.-h.(kıl-)	:159a/8
ğanīm		:düşmandan alınan mal
	ğ.-i	:165b/6
	ğ.-lerni	:180b/13
	ğ.-ni	:180b/11
ğanīmet		:beklenmiyen kazanç,düşmandan a-
		lınan mal
	furkat-ı ğ.	:167a/7
	ğ.(tut-)	:181a/11
ğarāyib		:gariplikler
	ğ.	:158b/12
ğāret		:yağma,akın
	ğ.(tap-)	:158a/5
ğārī		:sebat ve kararı olmayan
	ğ.-ğa	:160a/4
ğark		:dalmak
	ğ.(bol-)	:178b/2

Gaybī Beg	:Hirat'ın sakinlerinden
Ġ.B.-niñ	:180b/4
ġāyet	:çok, ziyade
ġ.	:169b/8
ġayrihim	:başkaları
ġ.-ġa	:163a/8
ġaẓab	:kızma, öġke
ġ.-da(bol-)	:169b/13
gedā	:dilenci, yoksul
g.	:174a/14
genc	:hazine
g.(i-)	:172a/8
ger	:eğer
g.	:156a/7, 165a/10
gerd	:toz toprak
g.-ide	:173b/6
g.-idin	:160b/14
g.-iġa	:179a/4
gb-ige	:177b/3, 180a/8
gerdār	:tarz
g.-i nā-pusen-dīde	:167a/8
gerdūn	:felek
g. ^c	:175a/10
gsākir-i g.-me'āsir	:176b/8
ġ.-ġa	:175a/1
gerdūn-medār	:feleğin etrafında döndüğü nokta
şehin-şāh-m g.-m.	:182a/12
gevher	:cevher

g.-i pāk	:155b/12-13
ġirīv	:bağırma
bang-ı ġ.	:172a/11
Ġiyase'd-dīn	:Herat meliki II.Ġiyaseddin
Ġ.	:173a/11,176a/7,180b/7,181a/1
Ġ.-ġa	:173a/8
Ġ.-niñ	:175b/10,178b/8
Ġiyase'd-dīn Tarhān	:Timur'un kumandanlarından
Ġ.T.	:164a/8
gird-h ^v āb	:uyku hareleri
g.-h.	:179b/8
giriftār	:tutsak
g.-larnı	:181a/9
Ġūr	:Helmand vadisi ile Herat arasın- da bugünkü Hazaristan'a tekabül eden bir memleket
Ġ.	:182a/7
Ġūrī	:Gur'a mensub
Ġ.-ler	:179a/5
Ġ.-lerni	:179a/9
ġurūb	:batma
ġ.-ı	:168a/8
ġüyā ki	:sanki
g. k.	:180a/1
ġüyyiā	:sanki
g.	:175a/2

güher		:cevher
	g.	:182a/9,182a/10
göl		:göl
	g.	:154b/13
günāh		:günah
	yehm-i g.	:160a/2
	g.	:160a/10
güzār-külef		:zahmet eden
	g.-k.	:175a/2
güzer		:geçme,geçiş
	g.(kıl-)	:154b/9
güzīn		:seçilmiş
	g.	:175b/1

147

H

<u>haber</u>	:haber
<u>h.</u>	:161b/11
<u>h.</u> (al-)	:162b/2
<u>h.</u> (ala kel-)	:161b/14
<u>h.</u> (bil-)	:161b/5,164b/3
<u>h.</u> (kel-)	:156a/13,157a/13,162b/6
<u>h.</u> (tap-)	:172a/3
<u>H.</u> -i	:159b/4
<u>h.</u> -ini	:166b/2
<u>haber-dār</u>	:haberli
<u>h.</u> (bol-)	:180a/5
<u>h.</u> (i-)	:180b/6
<u>haber-gīrlık</u>	:haber yayma
<u>h.</u> -g.-ka	:161b/6
<u>Hācī</u>	:Yusuf Sufi'nin serdarı
<u>H.</u>	:170b/11
<u>Hācī Arslan</u>	:Timur'un askerlerinden
<u>H.A.</u>	:164b/5
<u>Hācī Seyfe</u>	:Timur'un kumandanlarından.bk.Seyfe'd-din Bey ve Hacı Seyfeddin Bey
<u>H.S.</u>	:169b/14
<u>Hācī Seyfe'd-dīn</u>	:bk.Hacı Seyfe
<u>H.S.</u>	:167b/15,173a/14,173b/9,173b/11,174b/8
<u>H.S.-ğa</u>	:169b/7-8
<u>H.S.-ni</u>	:173a/1,173b/1
<u>Hācī Tarhan</u>	:Toktamış Han'ın şehirlerinden
<u>T.L.</u>	

	H.T.	:163a/6
hāçir		:katar
	h.-ler	:157b/5
hādise		:vaka
	h.-i ilāhī (er-)	:155b/10
	h.-din	:155b/2
hāk	.	:toprak
	tūde-i h.	:178a/4
hak(el-hak)		:doğrusu
	h.(kim)	:178a/13
	h.-ı(hakkı bol-)	:167b/6
hākiriz		:toprak saçan
	h.-ga	:177a/4
hāl		:zaman,vakit;durum
	h.	:155a/1
	^c arż-ı h.	:155b/9
	keyfiyyet-i h.	:161b/9
	h.-de	:159b/10,180a/14
	h.-din	:161b/5,181a/11
halās		:kurtulma
	h.(bol-)	:162a/3,164a/3,181a/10
halāyık		:insanlar
	h.	:169a/5
	h.-ka	:170a/11
halel		:bozukluk
	h.(tap-)	:178b/10

Halîl Yasavul	:Timur'un emirlerinden
Ḥ.Y.	:180b/12
hamiyyet	:İnsanın memleketini, aile ve ta- allukatını tecavüz ve hakaretler- den muhafaza etmesi gayreti
ḥ.-i ḥüsrev-āne	:168b/2
hamle	:hamle
ḥ.	:157a/10
ḥ.(keltür-)	:180a/15
ḥ.(kıl-)	:170b/13, 177b/13
Hamza	:Musu Bey'in oğlu olup Timur'un askerlerindendir
H.	:174b/11
hān	:han
ḥ.	:160a/8(2), 162b/5
ḥ.-fāli	:164a/14
ḥ.-ı Cüci nejjād'ka	:164b/6
ḥ.-a	:174b/13
ḥ.-dın	:164a/15
ḥ.-ğa	:165a/8
ḥ.-nīn	:165b/15
hançer	:hançer
ḥ.-ide	:156a/6
hançer-güzār	:hançer geçme
ḥ.-g.	:174b/15

<u>handak</u>		: hendek
<u>h.</u>		: 179a/1, 177a/3, 178b/2, 169b/15, 170a/6, 170b/4, 170b/7
<u>h.-da</u>		: 176b/9
<u>h.-dağı</u>		: 170b/10
<u>h.-dın</u>		: 177b/14
<u>h.-ı</u>		: 178a/7
<u>Hāne Köçkeş</u>		: Keş şehri
<u>H.K.</u>		: 172b/1
<u>H.K.-ge</u>		: 182b/4
<u>hanlık</u>		: hanlık
<u>h.</u>		: 163a/7
<u>hanzāde</u>	<u>h.-ğa</u>	: 163a/14
<u>h^vār</u>	<u>h.-dın</u>	: Cihānşīr Mirza'nın hanımı : 155a/13
	<u>h.</u> (huvar)	: itibarsız
		: 167b/1
<u>harāb</u>		: harab
	<u>h.</u> (bol-)	: 169a/7
	<u>h.</u> (kıl-)	: 167a/8, 178a/3, 178b/12
<u>harāblı</u>		: viranlık
	<u>h.-lar</u>	: 181b/9
<u>harāç</u>		: haraç
	<u>mēblāğ-ı h.</u>	: 182a/15
<u>harām</u>		: haram
<u>harāşīde</u>	<u>h.</u>	: 156a/6
<u>hār-gāh</u>		: bk. hīrāşīde
		: büyük çadır, otağ
	<u>h.</u>	: 157b/7

h̄aris	:son derece hırslı olan
h̄.(kıl-)	:177b/4
har-vār	:eşek yükü
h̄.-lar	:182a/11
has	:ot kırıntısı, çer çöp
h̄.	:158b/11
hasb	:göre, nazaran
h̄.(-ı) u fermān	:176b/8
hasebü'l-fermān	:ferman gereğince
h̄.ü'l-f.	:168b/15
hasebü'l-makdūr	:bir kuvvetin üstünde, en fazlası
h̄.ü'l-m.	:159a/10, 180b/9 (hasbu'l m.)
hasbu'm-müdde ^{cā}	:iddia edilen şey gereği
h̄.u'l-m.	:174b/4
hasbī	:karşılıksız, bedava
h̄.-ga(kel-)	:170a/1
h̄asıl	:hasıl
h̄.	:172b/7
h̄.(kıl-)	:157b/15
h̄ass	:bir hükümdarın zatına mahsus
hil ^ḡ at-ı h̄.	:174a/6
haste	:hasta
h̄.	:159a/5
h̄aşāk	:çöp, süprüntü
h̄.	:158b/11

haşem	:maiyyet, yanında bulunanlar
h.	:162b/13
h.-leri	:166b/14
hātır	:zihin
h.	:178b/7
h.-(~~bal~~ -)	:155b/8
hayāl-i h.-ıda	:173b/9
h.-igā	:169b/1, 171b/14
h.-ına	:172b/4
h.-larını	:156a/4
havāle	:ısmarlama
h.(bol-)	:182a/15
h.(kıl-)	:169b/14
h ^v āsıt	:istek
h.	:182a/14
h.-ı ilāhīğa	:155a/7
h ^v āste	:istenilen, istenilmiş
h.(havāste)	:182a/2
hāver-zemīn	:doğu tarafı, doğu
ser-dār-ı h.	:175b/2
hayāl	:hayal
çāre-i h.	:181a/14
h.-i	:173b/9
h.-ler	:178b/9
h.-lerini	:181a/12
hayāt	:hayat, dirilik

h.	:177b/1
hayır	:iyilik
h.	:155b/12
hayl	:atlı sürüsü, takım
h.	:160b/7
h.-i h.	:162b/13
h.-i.	:166b/13
h.-niñ	:163a/1
hayl-pey	:at sürüsü ayağı
h.	:170b/14
hayme	:çadır
h.	:157b/7
hayrāt	:hayırlar
h.	:155a/9
hayvānāt	:hayvanlar
h.	:161a/2
hazāyīn	:hazinelere
h.	:182a/13
h.-de	:182a/9
h.-i	:182a/7
hāzır	Whazır
h.(bol-)	:174a/8
Hażret	:Timur
H.	:155a/8, 156a/15, 157a/5, 157a/12, 157a/15, 157b/1, 158a/6, 159a/13, 162a/9, 163a/5, 163a/12, 169b/15,

	170a/13, 172a/14, 172b/9, 175b/5, 176b/5, 181a/5
H.-ğa	:176b/4
H.-ka	:155a/1, 169b/6, 171b/12, 177b/6
H.-niñ	:169b/1, 169b/9, 170b/2, 175b/11
hazret-i bārī ta ^c ālā	:Allah
h.b.t.-dın	:167b/9
Hażret-i Sāhib-Kirān ^s	:Timur
H.-i S.-K.	:154b/8, 155a/6, 155b/7, 156a/2, 157b/10, 158a/5, 160a/13, 161a/7-8, 162a/14, 163a/2, 166a/3-4, 167a/5, 168a/4-5, 168a/13, 169b/13, 170b/6, 171b/6, 173a/9, 173a/15-173b/1, 177b/ 3, 178b/5, 178b/4, 178a/9, 179a/2-3, 180a/7, 181b/3-4, 181a/4, 181b/12, 182a/3
H.-i S.-K.-dın	:155b/3
H.-i S.-K.-ğa	:159a/12, 165b/2, 166a/15-166b/1, 169a/4
H.-i S.-K.-nı	:170a/7
H.-i S.-K.-nıñ	:155b/5, 157a/3, 162a/12, 167a/4, 173a/7, 175a/7
H.-i S.-K.-ı kāmukār:	164a/3-4
H.-i S.-K.-ı kişveristān:	159b/14-15
H.-i S.-K.-ı k.-nıñ:	174a/11
H.-i S.-K.-ı kitistān:	175a/9
H.-i S.-K.-ı k.-nıñ:	178b/6

	H.-i S.-K.-ı memālik-sitān:160a/14	
helāk		:yok olmak
h.		:177b/1,178a/4
helāl		:helal
h.(bol-)		:156a/6
hem		:hem,bir de,zaten
h.100/2		:160b/6,160b/10,159a/2,161a/11, 164b/2,166a/7,173a/11,173b/13, 178a/4,182b/10
hemm		:gam,keder,tasa,kaygı
h.		:180b/15
hemegi		:bütün,hepsi
h.		:174a/11
hem-rāh		:yoldaş,yol arkadaşı
h.		:165a/3
h.(bol-)		:182b/11
h.(kıl-)		:156b/4,174b/13,181b/3
henüz		:henüz,daha
h.		:174b/6
her		:bütün,her,her bir
h.		:157b/5,165a/10,166b/9,169a/1, 169a/2(2),171b/15,173b/5,174a/15, 175a/5,175a/14,175a/15,178b/13, 180a/5,180a/14,181a/11
h. bir		:beher
h.b.-isi		:160b/16

h.kaysı	:herkes
h.k.-sı	:162b/12
h. kim	:kim olursa,herkes
h. k.	:166a/2,170a/2,176b/14,180b/12, 181a/8
h.k.-ke	:165b/14
h. ne	:her ne,her şey,her hangi
h.n.	:181a/8,182b/11
h.ne ki	:her ne
h.n.k.	:182a/9
h.ne kim	:her ne
h.n.k.	:178a/14
h.niçe	:her ne vakit
h.n.	:170a/3,170ä/6,177b/10,181a/13
Herat	:Kuzey-batı Afganistan'da bir şehir
H?-ğa	:173b/2
H.-ka	:173b/3
hevā	:hava
h.-nıñ	:161a/1
hevā-dārlik	:dostluk
h.	:169b/8
hezāre	:merkeze bağlı olan yerler
h.-siğa	:164a/11
hezīmet	:yenilgi
h.(kıl-)	:158b/2,162a' 2,171b/1
Hiñg Oğlan	:çok süratli bir at adı

H.O.	:163b/3
hırāk	:hareket, kımıldanma
h.	:178a/5
hırāşīde	:kaşımak
h.(kıl-)	:176a/4
hırmən	:harman
h.-i bestilerigā	:177a/4
hışm	:hiddet
h.	:160b/15
hışım-gīn	:kızgın, öfkeli
h.	:179b/4
hışmet	:hiddet
esbāb(-ı)u h.	:159b/1
Hıtay	:Ulug Yurt da denen bir padişahlık merkezi
H.	:163a/4
Hıtay Bahādur	:Timur'un kumandanlarından
H.B.	:161a/8(Hıtay), 161b/3
H.B.-nı	:156b/13
H.B.-nıñ	:180b/1(Hıtay)
hıttā	:memleket
h.-sıda	:155a/11
h.-şığa	:172b/5
Hicāz	:Hicaz
H.-dın	:167b/15
H.-ğa	:155b/3

hiç		:hiç,yok olan veya yok olacak kadar az olan
h.		:160a/5,161a/6,170a/6,181a/5
h. kimerse		:hiç kimse
h.k.		:181a/14
hidāye		:hediyeler
h.		:173a/13
Hidīv		:imtiyazlı "ısr valisi veya bu valinin ünvanı
H.		:172a/12
hilāf		:muhalefet
h.(kıl-)		:167b/3,181a/8
hil ^c at		:kaftan
h.		:182b/14
h.-ı hās		:174a/6
hīle		:hile
h.		:174b/2
himmet		:lutuf,lutufkarane muamele
h.(yüzü)		:156a/12
himmet		:gayrek,çabalama
h.-i pādişāh-āne		:164a/4
h.-i		E74a/11
Hindū Şāh		:Timur'un askerlerinden
H.Ş.		:162a/8
hirās		:korku
h.-lar		:171b/10

	h.-nı	:158b/14
Hirāt		:Herat şehri
	H.	:173a/7,173b/6,174a/7,174a/8, 175b/9,178b/5,178b/7,182b/6
	H.-dın	:161a/9,176a/1
hisār		:hisar
	h.	:169b/4,177b/11,178a/7,179a/1, 180a/3,180a/8,180b/2
	h.-dın	:177b/5,181b/13
	h.-ğa	:176b/15,181a/13
h ^v ış		:akraba,soy
	h.	:162b/9
hizmet		:hizmet
	h.	:173b/14
Horāsān		:Horasan şehri(İran'ın doğusunda)
	H.	:174b/7,175b/6,175b/7
	H.-ğa	:174a/10,174b/13
Horezm		:Amu-derya'nın aşağı mecrasının her iki tarafında bulunan ülke- nin adı
	H.	:168b/7,171b/1,172a/3
	H.-ğa	:167a/4,168a/14,168b/10
	H.-ni	:172a/6
hōş		:hoş,iyi
	h.	:157b/3

hōş-hāllık	:iyi hallilik
h.	:175b/9
huceste	:mesud,mübarek
baht-ı h.	:178a/5
hudā	:Allah
h.	:167a/13,169a/9,169b/2(hudāy)
h.-yı cihān	:174a/13,175b/8
hudūd	:sınır
h.-lğa	:163a/4
huffāz	:hâfızlar
h.-lar	:155b/12
hūr-likā	:peri yüzlü güzel
h.	:168a/7
hurrem	:şen,sevinçli
h.(bol-)	:169b/1
hurūc	:çıkma,dışarı çıkma
h.(kıl-)	:174a/15
Husrev	:Sultan Bahadır'un kardeşi olup Timur'un askerlerindendir.
H.	:177b/12
husrev	:pâdişah
h.(-i)u kāmukār	:154b/14
husrev-āne	:hükümdara yakışır şekilde
h.	:168b/2
h.-din(nevāziş-i melik-āne-i h.)	:181b/5
hūş-mend	:akıllı

h.	:178a/5
hüt	:balık
h.	:168b/4
huzā(aslı hizā)	:düzlük
h.-ga	:174a/14
hükm	:emir, irade
h.(kıl-)	:182b/3
h.-ni	:181a/15
hükümet	:hükümet
h.-iga	:157b/10, 174b/7
hümāyün	:devlet ve saltanat sahibi oğan padişaha bağlı ve mensub
h.	:168a/4
fermān-ı h.	:180a/14
f.-ı h.-dın	:176a/5
hüner-ber-dumān	:sisde becerikli
h.-b.-d.(er-)	:179a/6
Hüseyin Sūfī Beg	:Harezmi emiri Kongrat hâkimi
H.S.B.-niñ	:171b/8
hüvīde	:belli
h.(kıl-)	:178a/15

163

I

Isık Köl

:Balasagun'un güneyinde bir göl

I.K.

:157a/9-10

ıslāh

:islah etme

1.(kıl-)

:171b/15

ıztırāb

:ıstırab,acı

1.

:171a/2

165

†

i-		: olmak, imek (cevherî gııl), bk. er-
i.-di		: 158a/13, 160b/13, 160b/16, 162b/6, 162b/10, 164b/8, 165a/2, 165a/3, 166a/10, 166b/5, 168a/3, 168b/1, 172a/7, 172a/8, 176b/1, 176b/10, 177b/6, 177b/7, 178a/9, 180a/6, 180a/8, 180a/10, 180b/5(2), 180b/12, 182b/3, 182b/7, 182b/8, 182b/9
i.-diler		: 162a/2, 180b/6
i.-geç		: 158a/4
i.-mes(turur)		: 169b/6
i. mes		: 170b/1
i.-mes(i-)		: 180b/6
i.-miş		: 169b/11
icāzet		: izin
i.(tile-)		: 155b/3
i.		: 176a/6
ictināb		: sakınmak, çekinmek, uzaklaşmak
i.(kıl-)		: 167b/9
iç		: iç
i.-ide		: 172a/8
i.-keri		: 180b/15
i.-re		: 169a/13, 169b/12
İdgü		: Timur'un tarafından olup Mankıt soyundandır
i.		: 159b/2

İdgüy Barlas	:bk.İdgü
İ.B.-nı	:158b/12
İ.B.-nıñ	:159a/2-3
idi	:pek çok
i.	:156b/10
igü Timür Belgüt	:Timur'un kumandanlarından
İ.T.B. (Tilgüt)	:180a/15-180b/1
İ.T.B. (Bilgüt)	:177b/7
ihlās	ısamimiyet
i.	:169b/8
ihmāl	:önem vermeme
i. (kıl-)	:176a/6
ihtimām	:dikkatli, gayretle çalışma
i.	:159a/11
i. (kıl-)	:179a/14
ihtirām	:hürmet
i.	:157b/9
iḥtisās	:uzmanlık
i. (bağışla-)	:181b/5
şeref-i i. (tap-)	:165a/12, 173b/15, 175b/14
i.-ı ināyet	:166b/15
iḥtiyāc	:zarurî
i. (i-)	:170b/1
i.-ı	:166b/5
iḥyā	:îmar etme
i. (ber-)	:181b/12

ihzār		:hazırlama
	i.-lğa	:175a/10
ikāmet		:oturma
	i.(tutup er-)	:159a/14
ikbāl		:refah
	i.	:168b/8,179b/3
iki		:iki
	i.	:155a/4,155a/13,158a/2,161a/5, 161b/9,165b/4,165b/13,165b/15, 169a/7,173b/7,174a/12,179a/13, 171b/3
iki miñ		:iki bin
	i.m.	:163a/4,181a/3-4
iki yüz		:iki yüz
	i.y.	:182b/3
ikinci		:ikinci
	i.	:164b/9,165a/3
iklīm		:bir memleketin yer durumu,arz
	i.-ler	:156a/2
	i.-ni	:163a/6
ikrām		:ağırlama,hürmet
	i.	:173a/12
	i.-1	:157b/1
iktidār		:muktedir olma
	i.-1	:164b/10
	i.-lğa	:166a/13

iḳtiṣā	:ihtiyac
i.-yı gelek	:156a/9
il	:memleket,yurt,diyar
i.	:158a/14,166b/12
i.-ge	:162b/4
i.-i	:178a/4
il-	:zap ve kabz etmek ; i.-tiler :175a/4
ilāh	:Allah
ḥavn-i i.	:175a/3
ilāhī	:yüce,Allah'ın sıfatlarından
ḥādise-i i.	:155b/10
ḥavn-i i.	:175a/14
maṭla ^c -ı envār-ı i.-din	:164b/11
takdirāt-ı i.-din	:171b/15
havāsıt-ı i.-ga	:155a/7
ilgeri	:ileri
i.(bar-)	:180b/2
i.(tut-)	:173a/12
i.(yetiş-)	:158b/7,177b/8
ilig	:el
i.-ini	:169b/14
ilk	:ilk,birinci
i.	:174a/8
ḥilm	:ilim
ḥi.	:172b/15
illā	:muhakkak
i.	:182b/10

ilt-		:götürmek,yerine ulaştırmak
	i.-sünler	:176b/15
	i.-tiler	:167b/12
iltifāt		:yüz çevirip bakma
	i.(kıl-)	:169b/7,181a/14
iltimās		:kayıрма,arka yapılmasını isteme
	i. -ını	:156a/11
	i.-iñni	:170a/1
^c imāret		:hayrāt müessesatı
	^c i.	:173a/5
	^c i.-in	:172b/9
	^c i.-ler	:155a/11
in ^c ām		:nimet verme,iyilik etme
	i.(kıl-)	:166b/4
^c inān		:dizgin,yürütme,idare etme
	^c i.-ı ^c azīmet	:176a/9
	^c i.-dın	:169b/14-15
	^c i.-ını	:169b/9,178b/9
^c ināyet		:ihsan,iyilik,lutuf
	^c i.	:166b/3,176a/3
	^c i.-i	:168b/10
	^c i.-ler	:162a/9-10,166b/15
^c ināyet-nāme		:inayet mektubu
	^c i.	:163a/9
	^c i.-ler	:181b/11
ini		:evlat,çocuk
	i.-si	:174b/8,174b/10,174b/11,177b/12,

		180a/3,180b/1
	i.-sidür	:175b/10
inkıyād		:boyun eğme,kendini teslim etme
	i.(kıl-)	:181a/15,182b/9
intiḥā		:bitme,tükenme
	i.-ğa	:173a/5
intikām		:intikam
	i.	:158a/9
	kasd-ı i.	:168b/2
ir		:yerin güneşli güney yanı
	i.-ke	:167b/13
ir-		:olmak,imek
	i.-di	:159a/7,168b/6,182a/9,174b/15, 174b/7,171a/2
	i.-ür	:156a/6,156a/7,156a/8,167b/4, 176b/13
īrān		:İran
	ī.	:168a/1,178a/10,175a/9,175a/7, 174b/5,174a/15
Ḳisā Beg		:Cüci'nin ümerasından
	Ḳi.B.	:162b/11
īsār		:ikram,bahşiş
	ī.	:181b/10
İsfendiyār		:Timur'un askerlerinden
	ī.	:180a/13
İskender Şeyhī		:Gıyaseddin'in oğlu

i.Ş.	:181b/3
islām	:islâmiyet
ḡulemā-i i.	:172b/11
ism	:isim,ad
i.-i deyrīne	:175b/7
i.-i müsem mā	:168a/11
istibsār	:hesaplı hareket etme
i.(kıl-)	:173b/12
istihkām lık	:metin ve muhkem olma
i.	:178a/8-9
istikbāl	:karşılama
i.	:154b/11
i.(kıl-)	:176a/12
istimālet	:tesālli etme,avutma
i.	:164a/11
i.-ler	:181b/6
istis ^c ād	:uğurlu sayma
i.(tap-)	:168a/1,181b/14
iş	:iş
i.	:165b/9,167b/14
i.-ini	:155b/14
işit-	:duymak
i,-ti	:166b/11
işkence	:işkence
i.	:182b/8

iṣṭihār		:meşhur olma
	i.(tapıp tur-)	:175b/15
it-		:etmek
	i.-er	:160a/11
	i.-güsi	:169a/16
iṭā ^c at		:dinleme, tabi olma
	i.	:176a/5
	i.(kıl-)	:166a/2
iteḳ		:etek
	i.-ige	:181a/13
i ^c tibārılık		:ehemmiyet verilen, şerefli
	i.	:160b/11
i ^c tikād		:inanma
	i.	:176a/14
ittifāk		:uzak
	i.(tüş-)	:168a/12
ittifākāt		:tesadüf
	i.-dın	:158b/12
ittifāken		:tesadüfî olarak
	i.	:159a/2, 161b/13, 171b/15, 179a/15
iy		:ey (hitap)
	i.	:160a/8, 167a/11, 167b/5, 178a/5
i ^c izām		:büyükler, ulular
	i.	:166b/7
i ^c zāz		:ikram etme, ağırlama, saygı gös- terme

i.	:157a/15,173a/12
i.-in1	:173b/3
^c izz	:değer,kıymet
^c i.-i arz	:168a/4
^c i.-i bisāt-pūs	:165a/12,175b/13,176a/12
^c i.-inde	:177a/2

175

J

jāle-vār

:kīraģi gibi

j.-v.

:177b/5

177

K

ḵabā	:kaftan
ḵ.	:179b/6
ḵabā-hayl	:
āyīn-i ḵ.-h.-i h.	:160b/7
ḵabūl	:kabul
ḵ.(ḵıl-)	:156a/12,165a/9,170b/3
ḵ.(tart-)	:174a/5
ḵ.-lga	:166b/9
ḵabẓa	:tutacak,tutamak yeri
ḵ.-i iktidār	:166a/14
ḵaç-	:kaçmak
ḵ.-ıp	:157a/14,158a/5,159b/4,159b/12, 161a/9,162a/3,163a/4,165a/1, 165a/4,165a/11,180b/15,181a/3
ḵ.-t1	:157a/1
ḵ.-up	:165b/1,181a/2
ḵaçan	:ne zaman
ḵ.	:160a/11
ḵaçur-	:kaçırmak
ḵ.-d1	:180b/11
ḵ.-dılar	:157a/11,161a/15,180b/14
ḵ.-up	:179a/9
ḵadīmī	:eski
ḵ.(er-)	:173b/8
Ḵāf	:Kaf dağı
Ḵ.-dın	:168b/13

kal-

:kalmak

k.

:155a/13

k.-ıp(müteaccip k.)

:170a/7

k.-madı

:182a/14

k.-sa

:166a/2

k.-ur

:167b/1

kal^ca

:kale

k.

:161b/13,176b/10,177b/3,178a/8,
178a/9,178a/11,178b/8,182b/11

k.-dın

:156b/3,156b/3-4,170a/6

k.-ğa

:171b/2,173b/5,178a/1,178a/2,
181a/1

k.-nı

:176b/8,177a/1,178a/3,182a/13

k.-sı

:182b/8

k.-sıda

:161b/12,175b/11

k.-sıdın

:178b/6-7

k.-sığa

:172a/3,176b/7

k.-sınıñ

:176b/6

Kalmak

:Kendilerine Oyrat diyen bir Mo-
gol halkının Türkçe adı.Eserimiz-
de ilk defa yer adı olarak geçer.

K.

:163a/4,164b/9,165b/4

Kalmar

:Bir yer adı olup "oktamış Ham4ın
tasarrufundadır.

K.

:167a/1

Ḳamere'd-dīn	:Harezm bölgesi emiri
Ḳ.	:156b/15
Ḳ.-ga	:156b/15,157a/10
Ḳamere'd-dīn Beg	:bk.Ḳamere'd-dīn
Ḳ.B.	:156b/14
Ḳamere'd-dīn Doġlat	:bk.Ḳamere'd-dīn
Ḳ.D.	:155b/5-6
Ḳamış	:Yer adı
Ḳ.	:162b/2
kām-gār	:isteğine ulaşmış,mutlu
k.(kāmukār)	:154b/14
kām-gārlik(kāmukārlik)	:159b/2
kām-rānī	:arzusuna,isteğine ulaşmış olma
k.(kāmurānī)	:172b/7
kan	:kan
Ḳ.	:180a/1
Ḳ.-ını(baġısla-)	:165a/6
Ḳaṅlı	:Sogd ülkesinde hükümrانlık yaparak oraya bir zamanlar kendi ismini veren kavim
Ḳ.	:163a/13
Ḳ.(Ḳaṅlı)	:165b/5
Ḳapın-	:çalınmak
Ḳ.-dı	:170b/15

ḳara	:kara,siyah
ḳ.	:154b/10(2),179b/6
Ḳara Bilāl	:Timur'un kışlaklarından biri
Ḳ.B.-de	:166a/10
Ḳaracuk	:Diğer adı Farab olan Sir-derya kenarındaki şehir
Ḳ.	:156a/14,156b/7
ḳarār	:karar
ḳ.(tap-)	:162b/8,174a/8
ḳarındaṣ	:kardeş
ḳ.-ları	:162b/14
ḳarındaṣlık	:kardeşlik
ḳ.	:167b/6
ḳār-zār	:kavga,savaş
ḳ.(ḳārızār)	:169b/11
ḳarīb	:yakın
ḳ.	:181a/3
ḳasḁ	:niyet ,tertib
ḳ.-ıḡa	:170b/12
ḳ.-ı intikām(bol-)	:168b/2
ḳasr	:kasr
ḳ.-ı dāl-pezir	:168a/10
ḳ.-ı	:171b/8
ḳ.-ını	:173a/5
ḳāst	:kusur,eksik
ḳ.	:182a/14

kaş		:karşı,ön
k.-lğa		:158a/5,162a/9,165a/2,165a/5, 170b/8
kaş		:kaş
k.-ları		:179b/5
atagan		:Bir millet adı olup Timur'a bağlı
K.		:163a/13,165b/5
katar		:katar
k.		:182a/12
k. k.		:157b/4
katl		:öldürme
k.-ğa(yetgür-)		:156b/6
k.-ğa(yetgüz-)		:162a/7(katılğa),179a/10
k.-lğa		:172a/13
katli ^{cām}		:katliam
k.-ğa(meşgūl bol-)		:178a/3
kavla-		:sürmek,def etmek
k.-p		:157a/12,158b/4
kavl		:söz
k.-ün		:167b/4
kavm		:kavim
k.-ını		:156b/12
Kavratu		:Yer adı
K.-nın		:156b/15

•kavun	:kavun
•k.	:170a/13
•k.-dur	:170b/6
•k.-larnı	:170b/9
•kayd	:düşünce,endişe
•k.-ığa(tüş-)	:181b/10
•kaysı	:hangi
her •k.-sı	:161b/12
•kayt-	:dönmek
•k.-a	:154b/9
•k.-dılar	:157a/2
•k.-ıp	:154b/8,157a/5,161b/4,172b/5
•k.-kandın	:163a/12
•k.-makığa	:163a/3
•k.-tı(kayıt-)	:170b/7
•kaytar-	:geriye döndürmek,arkaya gitmek
•k.-dı	:158a/7,181b/7
•k.-may	:177b/11
•kayu	:hangi
•k.	:169a/14
•kaz-	:kazmak
•k.-ıp	:179a/2
•kazā	:kaza
•k.-dın	:159a/2
•Kazan	:Türk-İslâm muhitinin kuzey-batı

K.	:163a/6
Kazancı Bahadır	:Urus Han'ın askerlerinden
K.B.	:158b/4,158b/7
kažiyye	:iş,mesele
k.-de	:178b/1
k.-din	:158b/13,172a/2
Kebek Mankıt	:Urus Han tarafından Timur'a gönderilen elçi
K.M.	:159b/10-11
ked-huzā	:kethüda
k.-nı	:182b/3
Kehdistān	:Bir çayır adı
K.	:182a/6
kel-	:gelmek
k.-di	:156a/14,157a/13,158a/5,159a/4, 159b/4,159b/11,161b/8,162b/6, 169b/1,182a/1
k.-diler	:154b/11,157a/5,158a/15,158b/3, 161b/4,161b/11,164b/4,172b/5, 181a/5
k.-e(tur-)	:157a/14,159b/9
k?gen	:161b/14
k.-gende	:165b/1

k?-ip	:156b/10,161a/9,163b/1,165a/2, 165a/3,165a/4,165a/11,165a/13, 170a/13,173b/15
k.-medi	:170a/7,176a/6
k.-se	:180a/6,182b/11
k.-sünler	:160b/2
k.-üp	:158a/1,169b/5,170a/1,175b/13
k.-ür	:177b/5
kelâm	:söz
k.-ı mecîd-i zü'l-celâl-ni	:155b/11
keliş	:geliş
k.	:166a/1
kelle	:baş
k.	:167b/11
keltür-	:getirmek
k.-di	:157b/1,157b/2,161b/8,162a/9
k.-e(al-)	:171b/1
k.-gil	:182b/10
k.-se	:173a/14
k.-sünler	:180a/15
k.-üp	:159a/10,160a/1,169a/2,171b/4, 180b/10,182b/13,
k.-üpdür	:159b/13,160a/3
k.-üptür	:160a/3
kem	:kötü
k.	:182a/14

kemā yenbağī	:yine
k.y.	:159b/2
kemāl	:olgunluk
cayni'l-k.	:161b/2
kemer	:kemer
k.-i şimsīr	:166b/5,181b/6
k.-ini(bağla-)	:173b/14
k.-leri	:182a/10
kemiñ	:pusuya gizlenmiş adam
k.	:180a/12
kenār	:yan,nezd
k.(bol-)	:156a/10
kenekes	:Deşt-i Kıpçak'a bağlı bölgelerden
K.	:164a/10
keñeş	:müşavere,müzakere
k.-lerni	:166b/9
Kepe	:Toktamış Han'a verilen merkezler- den biri
K.	:163a/6
Kepekci Yurtçı	:Timur'un askerlerinden
K.Y.	:162a/6
kerāmet	:lutuf,ihsan
k.(kıl-)	:159b/1
kerek	:gerek
k.	:163a/1,174a/12,174a/13
k.-dür	:156a/2

kerrāt		:kereler, defalar
k.		:174a/6
kes-		:kesmek
k.-ip		:179b/1
kesret		:çok
kb		:158a/13
k.-ige		:178b/9
Keş		:Timur'un doğduğu şehir
K.		:172b/10
Keş-i dil-Keş,		:gönül çekici Keş bk.Keş
K.		:155a/11, 172b/9
keşte		:öldürülmüş
k.(bol-)		:169a/7
ket-		:gitmek
k.-genin		:181a/3
keyfiyyet		:durum, hal
k.		:159b/10
k.-i hāl		:161b/9
k.-ni		:174a/7
kıl-		:etmek, yapmak
k.-a(tur-)		:173b/6
k.-dı		:155a/10, 155a/12, 155b/9, 157a/6, 157a/8, 157a/9, 157b/4, 157b/15, 158a/6, 158b/2, 158b/11, 159b/2, 160b/10, 162a/11(2), 163a/8, 163a/12, 163b/2, 165a/8, 166b/2, 166b/4, 167a/14

	168b/8,168b/13,168b/14,169b/10, 169b/14,173b/7,173b/9,174a/7, 174b/5,174b/8,175a/10,176a/1, 178b/8,178b/11,179a/4,179a/11, 180b /8,181a/9,181b/15,182a/4, 182a/6,182b/3,182b/14
k.-dılar	:154b/9,155b/9-10,157a/11,157b/9, 162a/2,162b/14,164b/8,168a/10, 169a/3,169b/5-6,170a/8,170b/1, 170b/14,171a/14,171b/11,173a/6, 176b/9,176b/11,177b/13,178a/4, 178a/15,179a/15,180a/5,180a/12, 182a/13
k.-dīn	:167b/3
k.-durdı	:167a/8,173b/5,181a/5,181a/14
k.-ğac	:154b/10,159a/4,172a/14,173b/12, 175b/4
k.-ğan	:162a/13,166a/14,168a/14,172b/9, 173a/8,178b/5
k.-ğanıda	:178a/10
k.-ğaylar	:179a/2,181a/9
k.-ğusı	:169a/12
k.-iñuz	:159b/14
k.-ıp	:155a/9,157a/8,158a/12,159a/8, 163a/9,166b/8,168a/9(2),172a/4, 174b/13

k.-madı	:165a/9,170a/5,180b/9
k.-madılar	:181a/15
k.-madiñ	:167b/9
k.-maklamıda	:162b/15
k.-masa	:170a/3
k.-masak	:160a/1
k.-may	:169b/7,170b/3,181a/15
k.-may(tur-)	:165a/13,166a/1
k.-maydur(i-)	:182b/9
k.-sun	:166a/6
k.-up	:155b/12,155b/13,156a/12,156b/2, 156b/4,156b/5,156b/10,156b/12, 157b/7,158a/7,158b/1,159b/1, 160b/3,160b/12,161b/6,162a/10, 162a/15,163a/15,164a/4,164a/5, 164b/7,165a/14,165a/15,165b/7, 166b/4,166b/9,166b/15,167b/5, 167b/7,167b/10,167b/15,169b/13, 170a/2,170a/4,171b/3,172a/2, 172b/4,173a/6,173a/13,174a/3, 174a/4,176a/4,176a/6,176a/12, 176b/2,176b/5,178b/11,178b/13, 179a/9,179a/13,179a/14,180a/9, 181a/4,181a/14,181b/3,181b/15, 182a/5,182a/7,182b/12

	k.-up(er-)	:173b/12,174b/1,182a/7
	k.-up(i-)	:168b/1
	k.-up (tur-)	:165b/9
	k.-ur	:167b/1,167b/14,171b/1,173a/2
	k?-ur(er-)	:171b/15,173b/10,177b/5
	k.-un(i-)	:180a/8,180a/10
	k.-urğa	:156a/4
	k.-urlar	:166A/2
kılıç		:kılıç
	k.(sogur-)	:177b/13
	k.-dın	:180a/1
	k.-larnı	:170b/13
Kıpçak		:Orta Asya bozkırları ile bunun tabii bir devamı olan güney-doğu Avrupa bozkırları tarihini kaydet- tiği en eski devirlerden beri Türk- lerin yaşadığı bir saha.
	K.	:156b/8
Kırım		:Karadeniz(in kuzeyinde bir yarım ada
	K.	:163a/5
kırk		:kırk
	k.	:155a/15
kış		:kış
	k.	:168a/11,172b/6,175a/4
	k.-da	:165a/11

kışla-		:kışlamak
	k.-p(i-)	:166a/10
kışlak	.	:kışlık yer
	k.	:168a/12
	k.(sal-)	:172b/6,175a/5
	k.-ıdın	:168b/8-9
kıyāmet		:kıyamet
	k.	:181a/1
kız		:kız
	k.-ı	:181b/2
	k2-anı	:174a/5
ki		:ki
	k.	:154b/14,158a/13,158a/16,159b/2, 160a/8,160b/14,167a/11,167b/14, 168b/13,169a/10,169a/11,169a/13, 169a/16,170a/10,170b/14,172a/10, 172a/12,175b/3,175b/7,176b/13, 179a/12,182a/9,182a/11,182a/14
kibār		:büyük
	k.	:172b/11,176b/1
kibi		:gibi
	k.	:179b/6
kice		:gece
	k.	:165b/7,179a/14(kiçe)
	k.-de	:161a/14
Kiçik Salkın		:Urus "an'ın askerlerinden

K.S.	:161b/10
K.S.-nı	:162a/7
kidür-	:giydirmek
k.-üp	:174a/6
kigür-	:girdirmek,geçirmek
k.-di	:166a/14,168a/7
k.-üp	156b/6,166a/13,166b/13,167a/1
kil-	:gelmek
k.-ip	:175b/1
k.-mes	:167b/14
kiltür-	:getirmek
k.-üptür	:160a/9
kim	:ki
k.	:155b/10,156a/2,156a/14,156b/7, 156b/9,157a/13,158a/2,158a/8, 158b/13,158b/14,159a/1,159a/5, 159a/9,159b/4,159b/6,159b/11, 159b/15,160a/2,160a/4,160b/1, 161a/1,161a/2,161a/6,161a/7, 161a/9(2),161a/13,161b/5,161b/9, 161b/12,162a/2,162a/4,162a/6, 162b/2,162b/6,162b/9,162b/14, 163b/3,164a/11,164b/3,165a/1, 165a/8,165a/9,165b/3(2),166a/1, 166a/2,166a/5,166a/10,166b/4, 166b/7,166b/10,167a/5,167a/14,

167b/1,167b/5,168a/2,168b/3,
 168b/14,169a/5,169a/8,169a/13,
 169b/2,169b/6,169b/10,170a/1,
 170a/2,170a/4,170a/14,170b/1,
 170b/3,170b/5(2),170b/9,170b/13,
 171a/1,171a/14,171b/2,171b/7,
 172a/14,172b/10,173a/9,173a/14,
 173a/15,173b/8,174a/1(2),174a/8,
 174a/12,174a/14,174b/6,175b/6,
 175b/15,176a/1,176a/9,176a/11,
 176a/15,176b/14(2),177b/6,178a/2,
 178a/6,178a/13,178a/14,178b/13,
 179a/1,179a/4,179a/5(2),180a/4,
 180a/13,180a/14,180b/1,180b/11,
 180b/12,181a/5,181a/7,181a/8,
 181a/9,181a/15,181b/1,181b/3,
 181b/7,181b/12,182a/7,182b/2,
 182b/4,182b/5,182b/6,182b/7,
 182b/8,182b/10,182b/11

kim

:kim,kimse

k.-ke

:165b/14,169a/12

k.-ni

:169a/16

kime

:gemi

k.

:175a/2

kimerse

:kimse

k.

:181a/14

kīn		:gizli düşmanlık,kin
k.		:158a/15,160b/15
kīne-cū		:öc almaya çalışan
k.		:158a/11
kir-		:girmek
k.-di		:174b/5,181a/13
k.-diler		:171b/2,172a/4,178a/1,179b/2, 180b/5,181a/10
k.-er(i-)		:180b/5
k.-geç		:158b/2
k.-gey		:178a/13
k.-ip		:156a/3,158b/11,164b/10,165b/13, 169a/8,171b/14,178a/2
k.-megenidin		:163a/1
kirāmī		:kerim,şeref sahibi
k.(tut-)		:157b/3,174a/4
kirek		:gerek
k.		:170b/2
k.(bol-)		:173a/11
k.-mes		168b/12,170a/10
k.-tür		:178a/14
kişi		:kişi,insan
k.		:156a/14,161a/11,161a/14,161b/10, 163a/4,169a/9,169a/7,170a/12, 174b/13,177a/2,178b/14,180b/11, 180b/14,181a/11

k.-lerge	:161b/14
k.-lerni	:179a/10
k.-ni	:156b/4,161b/7,161b/8,176a/6, 180a/6,181a/4,181b/1,181b/2,
k.-niñ	:179b/1
kişver	:ülke
k.	:167a/15
kişver-güşây	:memleket,ülke açıcı
rāyit-i k.-g.	:sancak
r.-i k.-g.-dın	:175b/12
kişveristān	:fatih,memleket zahteden
k.-lar	:155b/15
kit-	gitmek
k.-er	:156a/7
k.-ti	:169a/15,172a/12
kitāb	:kitap
k.-larıda	:172b/10
kitābet	:kitabeta,anıt
k.-ler	:163a/9
kiti-nisār	:dünya zenginlikleri
nakd(-i) k.-n.	:156a/10
kiti-penāh	:sığınacak ülke
dergāh-ı k.-p.-ğa	:182b/12
kitistan	:dünyayı zapteden,cihangir
k.	:175a/9
Hażret-i Sāhib-Kırān-ı k.-niñ	:168a/13

kiy-		:giymek
	k.-ip	:154b/10
kiz		:çul,keçe
	k.-lerni	:154b/10
koçkar		:koç,koyun
	k.	:157a/12
kol		:asker duvar;taraf;kol
	k.-ğa	:170a/2
	k.-ı	:158b/8
	k.-ıdın	:159a/1
	k.-ığa	:166a/13
	k.-ın	:159a/7
	k.(aç-)	:167b/10
	k.-ın(aç-)	:167b/10
	k.-larını	:177b/9
Koñgrat		:Bir kabile adı olup Cüci Han'ın iki oğlu bu kabileden iki hannım- dan dünyaya gelmiştir
	K.	:158b/6,163a/8
koş-		:tertıp ve tanzim etmek
	k.-up	:156b/13,164a/9
koşul-		:karışmak,ilave edilmek
	k?-a(turur er-)	:175a/15
	k.-up	:164b/6
koşun		:asker
	k.	:174b/13

koy		: koyun; köy
	k.	: 162b/4, 168b/3, 172b/3, 173a/4, 175b/5
koy-		: koymak, vermek
	k.-dı	: 164b/14, 165a/6, 168a/11
	k.-mas	: 180a/7
	k.-may	: 180b/14, 180b/15
	k.-up	: 156a/13, 156b/10, 160b/3, 168b/1, 169b/4, 170b/7, 180b/3
	k.-up (er-)	: 176a/5
köç		: göç
	k.(kıl-)	: 182a/5
köçür-		: nakletmek, taşımak
	k.-üp	: 172b/1
Kömek Barğan		: Timur'un kumandanlarından olup Timür Melik üstüne yönelmişti
	K.B.	: 166a/8
könül		: gönül
	k.	: 179b/4, 180a/11
	k. (ber-)	: 177b/4
	k.-i (kōnli)	: 169a/14
	k.-ün (kōnlün)	: 165a/9
köp		: çok
	k.	: 171a/14
köprek		: çokça, daha çok
	k.	: 173b/6

köprüg		: köprü
	k.	: 175a/2
	k.-iniñ	: 180b/7
kör-		: görmek
	k.-di	: 159a/5
	k.-eli	: 169a/11
	k.-gey	: 181a/8, 182b/11
	k.-medi	: 170a/12, 176a/14
	k.-mediler	: 178a/9
	k.-se	: 181a/8(2)
körgez-		: göstermek
	k.-di	: 164b/13
	k.-di(darb k.)	: 172a/10
	k.-ip	: 162a/1
	k.-sünler(nüzul k.)	: 181b/13
körün-		: görünmek
	k.-medi	: 160b/14
	k.-meydür	: 156a/5
kös		: büyük davul
	k.	: 157b/8
köşk		: köşk
	k.-i	: 180b/4
köter-		: kaldırmak
	k.-di(feryād k.)	: 170a/1
	k.-ip(ortadın k.)	: 167b/8

köy-	:yanmak
k.-di	:178b/4
köz	:göz
k.	:178a/14
k.-i	:155a/4
k.-idin	:179b/3
^S kufte-hātır	:gönlü ezilmiş, kırık gönüllü
k.-h.(bol-7	:155a/6-7
kūh-istān	:dağlık yer
k.-da	:156b/4
kul	:köle
k.-ğa	:156b/6, 165a/5
kulak	:kulak
k.-ığa	:159a/3
kulzüm	:deniz bk. deryā
Kumar Şah Barlas	:Timur'un komutanlarından olup Gurlularla başarılı savaşlar yap- mıştır
K.Ş.B.	:179a/8
Kumārī	:Bir kavim adı olup Buhara'nın kuzeyinde Baysun civarında. Timur'- un askerlerinden
K.	:174b/9
kumaş	:kumaş
k.-dın	:157b/5
kurultay	:kurultay
k.	:173a/10

kusūr	:kusur
k. (bol-)	:160a/1
kuş	:kuş
k.-narı	:168b/13
kūşe	:köşe
k.-ni	:181a/11
kūşeş	:çalışma
k.	:162a/1
k.-de	:169a/12
k.-ler(kıl-)	:180a/12,180b/8,171a/13,171b/3
k.-lerini	:180a/9
k.-ni	:169a/10
kūşeş-merdāne	:mertçe çalışma
k.-m. (kıl-)	:180a/4
kūtāhlıg	:kısalık
k.-ıdın	:170b/9
Kutluğ Boğa	:Urus Han'ın oğlu
K.B.	:158a/1
K.B.-nīn	:158a/2
kutul-	:kurtulmak
k.-dılar	:162a/4
kuz̄zāt	:kadılar
k.	:172a/15
küç-ber-küç	:zarlukla
k.-b.-k.	:175b/9

küç		:güç, kuvvet
	k. (ber-)	:165a/8
külāh		:külāh
	k.-sız	:177b/3
kün		:gün
	k.	:154b/15, 160a/3, 162a/11, 165a/6, 168b/14, 171b/11, 176b/10, 179a/8, 180b/7, 182a/6
	k.-de	:179a/11, 182b/1
	k.-din	:155a/15, 162b/1, 171b/12
	k.-ge	:171b/12
	k.-i	:178b/12, 179b/3, 181b/13
	k.-ide	:176b/12
künbed		:kubbe, cami, türbe
	k.-i ^c ālī	:155a/11
kündüz		:gündüz
	:k.	:165b/7
künlük		:günlük
	k.	:162b/6
kürge		:bir nevi boru ismidir
	k. (çal-)	:177a/1, 178b/15
küstāhlık		:küstāhlık
	k.	:160b/9
Küsüye		:Nişabur tarafında bir yer adı
	K.-ğa	:176a/10

küyev

:güvey,damad

k.(bol-)

:177b/7

küz

:güz

k.

:175a/4

203

L

lahza	:an
1.	:162a/1,166a/3
lāyık	:layık,değer
1.	:166b/8
1.(bil-)	:164a/12
lāzım	:gerekli
1.(bil-)	:157b/2,173b/3,174a/4,174a/9
1.ü'l-itbā ^c (bol-)	176b/14
leşger	:asker
1.-i bī-gerān	:160b/5
leşgerī	:askerle ilgili
1.-lerdin	:178b/1
levāhık	:eklenen şeyler
1.-ı	:157b/13,163a/7
libās	:elbise
1.-ı fāhūre-mülūkāne	:159a/9
lū	:yılan
1.	:155b/1,160b/4

205

M

mağfūr		:ölmüş
m.		:155b/11
maḥal		:yer, bölge
m.-de		:161a/6, 170b/1, 172b/15
maḥallāt		:mahalleler
m.		:173b/7
maḥalle		:mahalle
m.		:173b/8
mā-ḥazār		:daha önceden hazır olan şey
m.-1		:159a/9
maḥrūsa		:Bir şehir adı
M.-nı		:167a/1
māh-sīmā		:ay yüzlü
m.(-yı) hūr-likā		:168a/7
maḥzūz		:hoşlanmış
m.(bol-)		:176b/3
makām		:durak
m.-ga		:164a/14
makdem		:avdet
m.(i-)		:182b/2
m.-ini		:157b/1
makdeme		:maksada girişmeden önce söylenen söz
m.-ga		:174a/1
makdūr(el-m.)		:güç, kuvvet
maḥbū'l-m.		:159a/10

māl		:mal
	m.	:162b/4
	m.(-1) bisyār	:175a/5
ma ^c lūm		:bilinen
	m.(bol-)	:159b/10,161b/9
	m.(kıl-)	:166b/2
Mamay		:Cüci Ulusu'nun Urus Han zamanın- daki Sol-kol beği
	M.	:166b/12
ma ^c mūr		:bayındır,şenlikli
	m.(kıl-)	:169a/3
mancılık		:mancınık,kale döğmek üzere ağır taşlar atmaya yarayan alet
	m.-lar	:171b/7
ma ^c nī		Hakla yakın sebep
	m.	:169b/1
	m.-ni	:174a/9
māni ^c		:engel
	m.-siz	:178b/4
Mankıt		:Bir kavim ve kabile adı.Moğollar
	M.	:159b/3
Mansūr		:Timurİun sıfatlarından
	M.	:157a/1,161a/15,172a/13,176a/13, 179a/7,180b/9
marīz		:hasta
	m.(i-)	:164b/8
	m.-i mūhlik	:172a/1

maşlahat	: ehemmiyetli iş
m.(imes turur)	: 169b/6
maşlahatlık	: önemli olma
m.	: 166b/8
matla ^c	: doğma
m.-ı envār-ı ilāhī	: 164b/11
ma ^c tūf	: yönelmiş
m.(kıl-)	: 178b/8
mat ^c ūmāt	: yenilecekler
m.	: 155a/9
maẓbūt	: zabt ve istila olunmuş
m.	: 178a/7, 178a/8
maẓbūtluḡ	: muhafazalık
m.-da	: 182b/8
me'āsir	: güzel eserler, nişanlar
m.	: 175a/10
meblaḡ	: para, tutar
m.-ı harāḡ	: 182a/15
mebzūl	: bol, çok
m.(kıl-)	: 166b/9
m.(tut-)	: 173b/1
mecmū ^c	: toplanmış
m.	: 159b/5, 163a/8, 164b/3, 170b/11
mecrūh	: yaralanmış
m.	: 159a/5
m.(bol-)	: 161b/2, 158b/9

medd	:uzatma
m.-i elif	:175a/2
meded	:yardım
m.	:166a/5,166a/6
meded-kārlik	:yardımcılık
m.	:164a/12
medīne	:şehir
m.-si	:172b/10
medrese	:okul
m.	:155a/11
meger	:ancak
m.	:158a/16,170b/15
mehār	:dizgin
m.	:182a/12
mektūb	:mektup
m.(bit-)	:169a/4
me'kūl	:yenecek
m.	:159a/9
meleh	:çekirge
m.	:158a/13
melek	:melek
m.	:156a/9
melik	:hükümdar
m.	:161a/9,173a/7,173a/8,173a/11(2), 173b/3,173b/10,173b/12,175b/10(2), 176a/7,178b/8,180b/7,181a/1,

	181a/13, 181a/15, 181b/2, 181b/13, 182b/11
m.-ke	:181b/7, 181b/11, 176a/10, 182b/9
m.-niñ	:182b/7
melik-āne	:hükümdara yakışır surette
m.-i husrev-āne	:181b/4
memālik	:memleketler
m.-ige	:174b/3
m.-lerğa	:160b/1
m.-lerideki	:168a/1, 2
m.-leriniñ	:178a/10
memālik-sitān	:memleketler alan
m.	:160a/14
memleket	:memleket
m.	:155b/14, 156a/12
m.-din	:172b/4
m.-ide	:174a/15
m.-ini	:166b/12
m.-niñ	:182b/2
men ^c	:yasaklama
m.(kıl-)	:172a/14
menkūl	:nakledilmiş
m.(turur)	:172b/10
mensūb	:bağlı, ilişik
m.(bol-)	:174b/2
m.(kıl-)	:163a/15

merāhim	:merhametler
m.-i pādīshāh-āne	:156b/11,174a/3
merd-āne	:kahramanca, mertçe
m.(bol-)	:158b/14,171a/13,171b/3,179a/8, 180a/9,180a/12,180b/8
merd-ānelik	:kahramanlık
m.-lar(körgez-)	:162a/1
merg	:ölüm
m.	:179a/12,170a/3
merhamet	:merhamet
m.-i pādīshāh-āne	:182b/13,159a/15
merhūm	:ölmüş
m.-ga	:155b/11
mer ^c i	:saygı gösterilen
m.(tut-)	:159a/11
merkād	:mezar
m.-iğa	:155a/10
merkez-vār	:merkez gibi
m.	:176b/9
mesālih	:işler,hususlar
m.	:155b/8
m.-i	:156a/2
mesāvi	:fenalıklar,kötülükler
m.(bil-)	:165b/15
mesel	:dokunaklı ve manalı söz
m.	:175b/7

- Mes̱el-i ^cAli Beg Kōngrat :Cüci nejjad'ın itibarlı ümerasın-
dan
- M.-i ^cA.B.K. :159b/6
- Mes̱el-i ^cAli Beg Kōngrat Berke Neseb:Urus Han'ın oğlu Tahta
Kaya'nın yakınlarından
- M.-i ^cA.B.K.B.N. :162b/10
- Mes̱el-i Ebu Muhammed-i ^cAbdān Hamidān Naşra(1-keştī:Keş şehri
ulemalarından
- M.-i E. ... :172b/12-13
- mesken :oturulan yer
- m.-idin :181a/6
- meskūn :oturulmuş yer
- m.-ge :164b/11
- m.-ga(tamāmī-i rub^c-im.):174a/12
- mes̱nevi :bir nazım türü
- m. :160a/6,154b/12,155a/1,156a/5,
158a/10,160a/2,160b/5,160b/12,
167a/9,169a/8,170a/8,170b/14,
172a/4,174b/14,175b/6,176b/15,
179b/5,181b/15,182a/8
- mesrūr :sevinçli
- m.(bol-) :169b/2
- meşakkat :güçlük,zorluk
- m.-i bisyār :164a/1
- meşgūl :bir işle uğraşma
- m.(bol-) :156b/5,161b/15,171b/5,172a/13,

	178a/3
m.(er-)	:166b/14
meşğulluk	:iş
m.(kıl-)	:165b/7
meşrûp	:işilecek şey
m.(er-)	:155a/9
meşveret	:danışma
m.(kıl-)	:174a/7
metā ^c	:elde bulunan varlık
m.-dın	:157b/5,169a/2,173b/5,175a/5-6
mevālī	:âlimler
m.	:155a/9,172a/15,181b/8
mevc	:dalga
m.	:158a/16
mev ^c ize	:öğüt
m.	:166b/11
m.-ler	:176b/4
Mevlānā Kutbü'd-dīn İbni Mevlānā Nizāmü'd-dīn:Devrin ulemalarından	
M.K.İ.M.N.	:182b/1-2
mevlānā	:bizim mevlamız anlamında bazı büyüklerle verilen isimdir
m.-i a ^c lem	:176a/15
m.-i müşārü'n-ileyh	:176b/3
mevzī ^c	:bir mahalle mahsus olan
m.-ide	:156b/6

meydān	:alan
m.	:161a/3
m.-lga	:169a/8
mezkūr	:adı geçmiş
m.(bol-)	:164b/2,174a/1
mīg	:kara bulut,duman ,sis
m.	:177a/2,180a/2
mihr	:güneş
m.	:169a/12,176b/12
mihter	:daha büyük
m.	:167b/5
mikdār	:kadar
m.(bol-)	:161a/1,165a/13,166b/4
milh	:tuz
m.	:174b/15
mīl	:meyl etmek
m.(idür)	:156b/7
milκ	:mâlik olma
vāris-i m.	:164a/15
min	:ben
m.	:169b/2
maña	:159b/13
maṅga	:160a/3,160a/9
maṅgadur	:160a/10
mendin	:160a/7
meniñ	:159b/12,159b/13

min	:bin
m.	:170a/2
m.(miṅg)	:167b/11
mīndür-	:bindirmek
m.-üp	:159a/12
Mīr	:bk.Mīraṣsāh Mīrzānī
M.-ge	:177b/13
Mīraṣsāh Mīrzānī	:Timur'un oğlu
M.M.	:174a/10,174b/6
mīrās-hūrelīḡ	:miras yiyicilik
Mirza Baht Melik Ağa misl	:164a/13-14 :Pir Muhammed'in annesi :155a/14 :benzer
m.-i seyl	:160b/8
mīve	:meyva
m.-din	:170a/15
mu ^c ālece	:ilaç yapma,ilaç kullanma
m.-ğa	:171b/4
mu ^c āvüdet	:geri dönme,dönüş
m.(kıl-)	:162b/13,163a/11
muḡarrık	:gark olan
m.	:182b/7
muḡāzır	:
m.	:156b/1
muhaddis	:hadis ile meşgul olanlar
m.-ler	:172b/12
muḡāḡızat	:muhafaza eden
m.-lğa	:160b/3

muḥālīf	:karşı
m.-lerdin	:181a/3
m.-lerniñ	:177a/4
muḥālīfet	:uymama
m.(kıl-)	:162b/15
Muḥammed	:Melik Gıyaseddin'in kardeşi
M.	:175b/10
Muḥammed Beg	:Timur'un kumandanlarından
M.B.	:157a/6
Muḥammed Karīmān	:Musa Bey'in oğlu
M.K.	:174b/11
Muḥammed Mehdī	:Küsüye'nin serdarı
M.M.	:176a/11
Muḥammed Sultān Mirzā	:Cihangir Mirza'nın oğlu
M.S.M.	:155a/13
Muḥammed Sultān vāh	:melik olup Timur'un kumandanı
M.S.Ş.	:161a/8,161b /5,172b/9
muharrem	:bir ay adı
m.	:182a/4
muḥāşara	:kuşatma
m.	:171b/11
m.(kıl-)	:176b/9
Muḥīm	:Timur'un askerlerinden
M.	:160b/9
muḥkem	:sağlam, fevkalade
m.(kıl-)	:179a/2

mukābele		:karşılık verme
m.		:178b/11,181b/7
m.-side		:167a/6,179a/1
m.-siğa		:158b/2,161a/5
mukārin		:yaklaşmış,bir yere gelmiş
m.		:159b/10
mukarrer		:verilmiş
m.(bil-)		:164a/14
mukātele		:vuruşma
m.		:181b/8
m.-ğa		:178b/11
mukteżā		:icab eden
m.-sı		:168a/6
munca		:bunca,bu kadar
m.		:169b/12
mūr		:karınca
m.		:158a/13,175b/14
murassa ^c		:kıymetli taşlarla bezenmiş
m.		:182a/10
Mūsā Beg		:Timur'un kumandanlarından
M.B.-niñ		:157a/6,168a/5,176b/11
musāf		:harp saflarının dizildiği harp meydanları
m.-da		:161b/2
musahhar		:ele geçirilmiş
m.(knl-)		:166a/6
m.		:172a/9

muṣībet	:sonsuz bela
m.-	:155a/6
m.-din	:156a/4
Mustafaviyye ^c aleyhi's-selām	:Hz.Muhammed aleyhisselamla ilgili
M.a.s.	:168a/6
mutābık	:uygun
m.	:168b/3
mutahassıs	:paylaşan
m.(bol-)	:182b/9
mutahhara	:temizlenmiş
m.-i muṣṭafaviyye	:168a/6
mu ^c teber	:itibarlı
m.	:158b/6,159b/6,166b/13,182b/3
mutlakā	:kayıtsız,şartsız
m.	:161a/2,165b/10,166a/1,180b/14
muttali ^c	:haberli
m.(bol-)	:159a/15,181a/11
muṣāfık	:uygun
m.	:163a/11,164a/6
m.(bol-)	:155./1,172b/3,182a/5
m.-i me'kūl	:159a/9
m.-ıda	:174b/6
muṣāfakat	:uygunluk
m.-i	:165b/5
muṣāfık	:uygun
m.	:167a/1

muṡāsilet	:ulaşma
m.(kıl-)	:167b/5
Muṡaffer	:Timur'un kumandanlarından Uc Kara'nın oğlu
M.	:174b/12
mübārek-terīn	:en hayırlı
m.-t.	:175a/11-12
mübāzin	:evladı olan
m.	:156b/1
Mübeşşir Bahādur	:Timur'un kumandanlarından
M.B.	:177b/8,161b/8,180b/1
M.B.-nın	:180a/3
müdde ^{cā}	:dava olunan şey
m(-y) tamām	:157b/15
müddet	:sınırlı zaman
m.	:161a/4
m.-i ^c ömr-i	:155a/12
müheyyā	:hazır,hazırlanmış
m.	:172b/8
m.(kıl-)	:158a/7,164a/5,168a/10,178b/10, 179a/15
m.(turur)	:160a/6
mühlik	:helak eden
marīz-i m.	:172a/1
mühr	:mühür
m.	:162a/10

mükemmel	:mükemmel
m.	:161a/11
m.(bol-)	:169b/4
m.(kıl-)	:176b/11
mülāhaza	:iyice düşünme
m.(kıl-)	:179a/4
mülāyim	:uygun
m.	:169b/1
mülāzim	:zabıtlığın en küçük rütbesinin sahibi olan asker
m.-ler	:158b/5
mülāzimet	:teğmen
m.-ğa	:173a/15
m.-ka	:157a/7
mülhak	:katılmış
m.(bol-)	:176a/2,176a/10
mültemes	:iltimaslı,kayrılan
m.-ini	:173b/1
mülūk	:sahip,hükümdar
m.	:182a/7
müluk-āne	:hükümdara mensup
libas-ı fahire(-i)m.	:159a/10
mülūk-ı tavāif	:Abbasi İmparatorluğunun yıkılma- sından sonra İslâm aleminde teşek- kül eden küçük devletler
m.-ı t.	:168a/2

münādī	:tella1
m.(kıl-)	:181a/5,181a/14
münāsib	:uygun
m.	:156a/4
m.(kıl-)	:165b/9
mür	:acı
m.	:174b/15
mürā ^c āt	:koruma
m.-dın	:168a/15
mürāci ^c at	:geri dönme
m.(kıl-)	:173a/1
müretteb	:tertib olunmuş
m.(kıl-)	:159b/2,164a/5,178b/11
mürğāb	:su kuşu,ördek
m.	:175b/15
müsellem	:verilmiş,teslim edilmiş
m.(tut-)	:156b/12,157b/14,163a/10,164b/1
müsemmā	:uygun
ism-i m.	:168a/11
müslimān	:müslüman
m.-larnın	:167b/7,169a/6
müstahkem	:sağlam
m.	:178a/10
müste ^c ir	:ödünç alan
m.	:172b/4

müşāhede	:görme
m.(kıl-)	:180a/9
m.-din	:171b/9
müşāren-ileyh	:adı geçen, anılan
m.-i	:176b/3
müşārref	:şereflenmiş
m.(bol-)	:157a/7, 165b/2
müte ^c accib	:şaşan
m.(kal-)	:170a/7
müte ^c allāy	:oyalamak
m.(kıl-)	:157a/8
müte ^c allık	:bağlı
m.-lerini	:165a/7
müte'ellim	:elemli
m.(bol-)	:155b/2
mütemādi	:uzayan, süren
m.(bol-)	:161a/4, 171b/11
mütevattān	:yurtlanmış
m.	:172b/12
müteveccih	:yönelen, yola çıkan
m.(bol-)	:157a/4, 160a/13, 160b/4, 161b/6, 164b/7, 166a/9, 174a/10, 175b/10, 176b/5
mütevehhim	:korkan, şüphe eden
m.(bol-)	:157a/14

mütevekkelen ^calā Allah

:Allah'a sığınarak

m. ^ca.A.

:175a/11

mütevellid

:doğan

m.(bol-)

:155a/15,164b/12

224

N

nā-besūd		:el değmemiş,yeni şey
n.		:182a/9
nakāre		:davul,kös
n.		:157b/8
nakd		:akçe,para
n.(-ı kiti-nisār		:156a/10
n.(bol-)		:182b/1
nā-kes		:inayetsiz,alçak
n.		:166b/9
n.-lerni		:165b/9
nakl		:bir yerden başka bir yere götürme
n.(kıl-)		:171b/11
nāle		:inleme,inilti
n.		:159a/3
na ^c l		:nal
n.-i		:182b/6
nām		:ad,isim
n.		:160a/5
nāme		:mektup
n.(yaz-)		:167a/12
nāmudār(nām-dār)		:namlı,ünlü
n.		:161b/10,172b/12
nāmūs		:kanun,nizam
n.(kıl-)		:170a/4,170a/5
nā-pusen-dīde		:beğenilmiz
gerdār-ı n.-p.-din		:167a/8-9

nāmuzed(nām-zed)	:aday
n.(kıl-)	:174b/7
nā-secde-gāh	:secde edilecek yersiz
n.-s:-1 melek	:156a/8
naşīb	:pay
n.-m̄	:170a/15
naşihat	:öğüt
n.	:158b/13,176b/3
n.(kıl-)	:182b/12
n.-1	:166b/11
nāyip	:vekil
n.	:165b/9
ne	:hangi,ne
n.yer	:nere
n.y.-din	:179a/4
her n.	:her ne
h.n.	:181a/8,182b/11
her n. ki	:neyi,her ne
h.n.k.	:182a/9
her n. kim	:neyi
h.n.k.	:178a/4
neberd-azmāy	:çok savaşlara girmiş çıkmış tec- rübeli kimse
n.-a.	:171a/13
nefer	:asker
n.	:156b/1

nefîr		:boynuzdan yapılan boru
n.		:157b/8
nehîb		:çapulcu,yağmacı
n.		:181a/1
nehîc		:doğru yol,usûl
n.		:178a/12
nejjad		:soy,neseb
n.		:167b/5,165b/13
nemerse		:nesne,şey
n.-ler		:162b/5
nerdübân		:merdiven
n.-larga		:179a/14
n.-larnı		:180b/2
nesl		:nesil
n.-idin		:166a/1
netîce		:akıbet
n.-sidin		:164a/2
nev ^c		:çeşit,tür
n.		:155b/7,182a/14
nevâhî		:havali
n.-sidağı		:167b/11
nevâziş		:iltifat
n.		:175b/13,181b/5
n.(kıl-)		:174a/4
n.-i melik-âne-i husnev-âne:		181b/4
nevbet		:nöbet,defa

n.	:165b/4,166a/13,157a/3,164b/10, 165a/3,168a/14
ney	:ney
n.	:170b/15
nezāre	:bakma,seyir
n.(kıl-)	:180a/8
ni	:ne,hangi
n.	:167b/2,168a/2,170b/5
n. her	:165a/10
n. için	:178a/6
n. yer-de	:170b/14
niçe	:nice,birçok
n.	:169a/5
bir n.	:156a/14,156b/4,156b/5,158b/5, 158b/6,168b/14,180b/3,182a/6
her n.	:170a/3,170a/6,177b/10,181a/13
nigāh	:bakma,bakış
n.-ka	:168a/7
nigār	:tasvir
n.	:167b/14
nigārende	:ressam,tasvirci
n.-i āşikāre	:175b/8
Nigi Kuçin	:Timur'un büyük kumandanlarından
N.K.	:164a/8

nīgū		:güzel, iyi
n.		:167b/5
nihān		:gizli
n.		:175b/8
nimerse		:nesne, şey bk. nemerse
n.		:166b/4
ni n.-dür		:170b/5
nīstlik		:yokluk
n.		:177b/2
Nişābur		:Horasan'ın dört başşehrinin en önemlisi ve orta çağda İran şe- hirlerinin en büyüğü
N.-nı		:176a/7
nişān		:nişan, iz
n.-ları		:164a/11
nişist-geh		:oturacak yer
n.-g.-i		:168a/8
nizām		:düzen
n.		:174b/3
n.(ber-)		:155b/14
noksān		:eksik
n.-ı		:166b/10
noyānī		:serasker
n.-ler		:155b/9, 169b/5, 173a/10
nukūd		:akçeler
n.		:182a/9

nusret-me'āsīr	:zaferin nişanı
^c asākir-i n.-m.	:175a/15
nusret-penāh	:yardım sığınağı
n.-p.	:161b/4, 181a/2-3
nusret-şī ^c ār	:zafer kazanmış
n.-ş.	:162b/3
Nūşirrevān	:Ak Boga'nın oğlu
N.	:171b/6
N.(Nuşurrevān)	:171b/2
nükte-dān	:nükte bilen
n.	:167a/11
nüzūl	:inme
n.(kıl-)	:154b/9, 160b/9, 173b/12, 176a/1, 182a/6
n.(körgez-)	:181b/13

231

0

oğlan	:oğlan,oğul
o.-ğa	:161a/13
oğul	:oğul,oğlan,çocuk
o.(okun-)	:hürmet ve riayet etmek
o. o.-dı	:157b/9
o.-ı	:155a/13
o.-ı(oğlı)	:157a/7,157b/15,158a/9,161a/12, 162b/7,163a/3,164a/8,171b/3, 174b/11,174b/12,177b/6,177b/8, 177b/13,181b/2,182b/7
o.-umnı(oğlumnı)	:159b/12
o.-una(oğluna)	:182b/12
o.-uñnı(oğluñnı)	:182b/10
ok.	:kuvvetlindirme edatı
o.	:155a/1,170b/3
ok.	:ok
o.	:158b/9,161b/1,167a/15,177b/5, 177b/10
o.(yi-)	:158a/3
oku-	:okumak
o.-dılar(aḥsenet o.)	:180a/13
okun-	:bk. oğul,vasflandırmak
ol	:göl,ḍerya
o.	:161a/7
ol	:o
o.	:154b/14,154b/12,155a/1,155b/7,

155b/11,155b/12,155b/15,156b/3(2),
156b/4,157a/10,158a/3,159a/3,
159a/4,159a/13(2),159b/10,159b/15,
160a/3,160b/10,161a/1,161a/2,
161a/4,161a/6,161b/2,161b/4,
161b/9,162a/3,162a/11,162b/4,
163a/1,163a/6,164a/2,164b/2(2),
164b/6,164b/13,165a/1,165a/9,
165a/12,165a/15,165b/14,165b/15,
166a/9,166b/4,167a/5,167a/7,
167a/8,167a/14,167b/14,167b/15,
168a/3,168a/7,168a/10,168a/11,
168b/1,168b/5,169b/1,169b/7,
170a/13,170b/3,170b/14,170b/15,
171b/11,172a/13,172b/4(2),172b/5,
172b/12,172b/15,173a/1,173a/2,173a/3,
173a/5,173a/9,174a/1,
174a/11,174a/15,175a/4,175a/8,
176a/7,176a/8,176a/9,176a/10,
176a/11,176a/13,176b/2,176b/4,
176b/5,176b/8,176b/13,178a/3,
178a/4,178a/7,178a/8,178a/9,
178b/1,178b/8,179a/8,179a/14,
180a/6,180a/11,180a/13,180a/14,
180b/7,180b/10,180b/11,181a/1,
181a/15,182a/11,182b/2,182b/8

o.-dur kim	:178a/12
o. kim	:158a/2,169a/8
alar	:161a/11,160b/15,158b/1,157a/6, 156b/2
a.-ga	:181b/5
a.-nı	:161a/15,171b/4
a.-nıñ	:177b/10
aña	:154b/15,156b/12,157b/7,166a/2, 167a/15,170a/3,174a/8
anca	:157b/2,159a/10,173b/12
anda	:161a/13,163a/5,177a/2,178a/15, 180b/15,181b/12,182a/6,182a/11
andın	:166b/10,171b/6,174a/2,180b/5, 182a/5
anğa	:158b/13,159a/6,160ä/1,167b/2
anı	:157a/11,158a/6,160a/10,167b/1, 175b/5,175b/8,178b/3
anıñ	:157b/9,158a/1,158a/11,158a/14, 160a/6,162a/10,162b/7,168b/12, 172a/7,173a/14,173b/1,182b/3, 174a/1,174a/3
anuñ	:156b/4,159b/1,164b/14,165a/6, 174a/5
ol-	:olmak
o.-dı	:172b/7,180a/1,182a/13
olca	:o kadar,çok

	o.	:159a/15,162a/2,168b/15,173b/9, 175a/6
	o.-i firāvān	:169a/2
olca		:harp ganimeti
	o.	:162b/4
	o.(kıl-)	:157a/11
oltur-		:oturmak
	o.-dı	:160b/12
	o.-up	:165a/15
	o.-up(er-)	:161a/6,167a/6
	o.-up(tur-)	:162b/3,165b/6,170a/14
on		:on
	o.	:162b/6
on altı		:on altı
	o. a.	:171b/11
on bir		:on bir
	o. b.	:176a/1
on iki		:on iki
	o. i.	:158a/9
on dört		:on dört
	o.d.	:174b/7
on beş		:on beş
	o.b.	:156b/1,162b/1
On̄gut		:Bir Türkmen oymağı
	O.	:165b/5

ordu	:ordu
o.-ğa	:171b/4,175a/15
o.-nı	:169a/3
o.-sı	:161b/7,162b/5
orun	:mahal, mekan
o.-ığa(ornığa)	:162b/7
orta	:ara
o.-dın(köter-)	:yok etmek
o.-dır k.-ip	:167b/8
o.-ğa(al-)	:176b/9,177a/1,178b/14
^c Ösmān Barlas	:Timur'un kumandanlarından
^c O.B.	:174b/9
ot	:ateş
o.	:178b/3
o.-ını	:177a/4
Otrar	:Sir-Derya'nın sağ kıyısı üzerin- de Aris kolunun biraz güneyinde bir kasaba
D.	:157b/10,157b/12,160b/9,161b/12
O.-da	:167a/5
O.-ğa	:156b/3

ökür-		:dördürmek, çevirmek
ö.-di		:176a/9
ökürül-		:yığdırılmak, toplatılmak
ö.-üp		:177b/4
öl-		:ölmek
ö.-gen(i-)		:158a/3
öltür-		:öldürmek
ö.-üp (tur-)		:159b/12
^c Ömer		:Abbas Bey'in oğlu olup Timur'un kumandanlarından
^c Ö.		:177b/8
^c Ömer Şeyh		:Timur'un oğlu
^c Ö.Ş.		:157a/5
^c Ömr		:ömür
müddet-i ^c ö.-i		:155a/12
öt-		:geçmek, savmak
ö.-gey		:178b/14
ö.-ti		:175a/3(2)
ö.†tiler		:158b/4
ö.-üp		:158b/10, 160b/9, 175b/15, 177a/3, 177b/14
öz		:kendi
ö.		:162b/12, 166b/13, 174a/9, 176a/4, 176b/14, 179a/2, 180b/13, 181a/6, 181b/1
ö.-i		:155a/14, 157a/9, 157a/12, 169b/11

ö.-ige	:155a/5,158b/11,158b/15
ö.-in	:181b/14
ö.-ini(elt-)	:164a/1
ö.-ini(sal-)	:158b/9,181a/2
ö.-ün	:177a/2,178b/10
ö.-lerini	:158b/3
ö.←lerini(sal-)	:162a/4
ö.-lerini(ur-)	:162b/3
ö.-lerini(yetgür-)	:180a/6
ö.-ündin	:181a/8
Özbek	:Özbekistanlı
Ö.	:166a/7
Ö.-ge(Özübek)	:166b/7
özge	:başka
ö.	:156b/13,171b/10,181b/1
^c özür	:özür
^c ö.-ler	:182a/2
^c özür-huvāhluk(h ^v āh)	:özür dilemek,af istemek
^c ö.-h.-lar(kıl-)	:181b/15

240

P

pādişāh	: padişah
p.	: 156a/8, 165b/15, 167a/3, 174a/12
p.-ı kişveristānlar	: 155b/15
p.-ğa (encām-ı perver-i p.)	: 156a/1
pādişāhlık	: padişahlık
p.-ka	: 174b/1
p.-ını (pādişāhlığını)	: 157b/8
p.-nı	: 158a/7, 164a/5
pādişāh-āne	: padişaha yakışır surette
p.	: 156b/11, 157b/2, 157b/7, 159a/15, 166b/3, 174a/3
p.-din	: 182b/13
p.-ğa	: 164a/4, 176a/3
pāk	: temiz
gevhher-i p.	: 155b/13
perver-i p.	: 176a/14
pāy	: derece, rütbe
p.-ı fāhir	: 160a/15
pāy-ı taht	: başşehir, başkent
p.-ı t. (kıl-)	: 165a/15
pāye	: derece
p.-i serîr-i ~~alî~~	: en yüksek taht derecesi
p.-ı s.-i a.-ğa	: 173b/11
pehlüvān	: pehlivan, kahraman
p.	: 176a/11

penāh	:sığınma,sığınacak yer
p.	:160a/3
p.(keltür-)	:159b/13,160a/3
p.(kıl-)	:158b/11
p.(kiltür-)	:160a/9
p.-1	:159b/15
penhān	:gizli
p.(bol-)	:162a/5
perde	:perde
p.-din	:164b/13
perver	:terakki ettiren
encām-ı p.-i pādişāh'a	:156a/1
p.-i pāk	:176a/14
pek-verdigār	:Aylah
p.	:168b/9
pes	:bu halde,binaenaleyh
p.	:171a/2
peşīman	:pişman
p.(bol-)	:170a/5
peş-keş	:armağan
p.	:173b/4
peygām	:haber
p.-1	:159b/11
Peyir Muhammed	:Melik Gıyaseddin'in oğlu
P.M.	:181b/2

peyvend	:taalluk
p.-i	:162b/9
Pīr Muhammed	:Cihangir Mirza'nın oğlu
m.B.	:155a/14
Pīrim Sūfī Kongrat	:Timur'un komutanlarından
P.S.K.	:164b/5
Pīrim Şeyh	:Urus Ĥan'ın muteber ümerasından
P.Ş.	:159b/8
pīst	:alçak,engin
p.	:165b/9
p.(kml-7	:182a/13
pūlād	:çelik
berk-i p.	:180a/2
puşt	?:askerlerin giydikleri hafif sarık; silah,cihaz
p.-iğa	:166b/5
pūr-eşk	:bol gözyaşı
p.-din	:155a/4
pūr-zī-kīn	:kin dolu
p.	:179b/4

244

R

rahne		:gedik,yarık
	r.-lek(kıl-)	:172a/4
	r.-ler(sal-)	:178a/2
rah-vār		:sarsmadar yürüyen at
	r.	:157b/4,159a/11
rahm		:yazmak
	r.(kıl-)	:163a/7
	r.(rakam)	:174a/5
ra		:Farsça edattır.-a/-e
	^c avn-i ilāhī r.	:175a/14
rāst		:doğru
	r.	:178a/1
rāyet(-i)nusret-āyāt		:zafer gösteren sancak
	r.(-i) n.-ā.	:176b/7
rāyit		:bayrak,sancak
	r.(-i) kişver-güşā	:175b/11
ref ^c		:kaldırma
	r.(ol-)	:182a/13
rem		:ürkmek,titrelemek
	r.(kıl-)	:168b/13
renc		:eziyet,sıkıntı
	r.(i-)	:172a/7
renk		:renk
	r.	:174b/2
resmī		:tören
	r.-de	:154b/11,182a/15

revā		:yakışır, uygun, yerinde
	r.(tut-)	:160a/5, 167b/7
revān		:yürüyen, giden
	r.(bol-)	:166b/11, 155b/4, 156b/2, 157a/9, 160b/5, 160b/8, 161a/11, 161b/6, 162a/15, 164b/9, 168b/9, 169b/5, 169b/7, 172a/9, 175a/12, 176b/2
	r.(kıl-)	:157a/9
	r.(ol-)	:172a/6
	r.(tüş-)	:159a/8
	r.(yürü-)	:179a/4
	sipehr-i r.	:180a/1
rezi		:rezil
	r.	:165b/8
rezm		:kavga, cenk
	r.	:169a/13, 179a/11
	r.(rezim)	:178b/10
	r.-ğa	:180a/13
	r.-ığa	:168b/7
	r.-ini	:165b/15
	r.-ni	:172a/5
rihlet		:göç, göçme, ölme
	r.(kıl-)	:172a/2
riżā		:kendi isteği
	r.	:166b/9
	r.-ğa	:156a/11
ri ^c āyet		:ağırlama, sayma
	r.	:158b/15, 180a/10
	r.(-i) rezm	:179a/1

r.-i	:157b/9
r.-ler	:157b/6
rikāb-dār	:üzengi tutan
r.	:170b/5
rikābī	:büyük bir kimsenin önü
r.-de	:170b/13
rīv	:düzen ,hile
r.	:174b/2
rub ^c	:dörtte bir,çeyrek
r.-ı meskūn-ge	:164b/11,174a/12(-ğa)
r.-lğa	:175b/7
rū-be-rū	:yüz yüze
r.	:157a/1
rūd	:ırmak,çay
r.-ğ Ceyhūn	:175a/1
rūh	:ruh
r.-lğa	:155b/13
r.-lnı	:155a/8
ruhsat	:izin
r.(ber-)	:173b/11
rūy-gerdān	:yüz çevirme,yüz dördürme
r.(bolup tur-)	:165b/10,162b/12
rūz	:gün,gündüz
r.	:169a/16
rūzigār	:rüzgar;zaman

r.	:154b/15,155a/5,167b/13,176b/2
r.-da	:168b/9
rūzla-	:uzanmak
r.-p	:180b/13
rūcū ^c	:dönmek
r.(kıl-)	:167b/15
Rüstem	:Timur'un kumandanlarından
R.	:180a/13

249

s

sa ^c adet		:bahtiyarlık
s.		:168b/8,179a/3
Sabrān		:Timur'un Toktamış'a verdiği hükü-
		metlerden biri
S.		:157b/11,157b/12,
S.-ğa		:158a/8
sadāy		:ses
s.		:170a/6
sādır		:meydana getirilen
s.(bol-)		:180a/14
safā		:rahat,huzur
s.		:175b/3
safder		:düşman askerinin saflarını yarıp
		geçen
Sagnak	S.	:180a/10
Sāhūb-Kırān	S.-nı	:bk. Sagnak
		:165a/14
		:Timur
S.-K.		:156a/11,157b/12,158b/12,162a/8-9,
		165a/1,167a/8,167a/10,169b/6,
		172a/10,175b/2,176a/14
S.-K.-ğa		:163b/3,164a/1,165a/11,182a/14
S?-K.-nıñ		:164b/4
sāhib-vücūd		:mekki sahibi,sözü geçer
s.-v.		:170a/12
sahra		:sahra
s.		:161a/4
s.-sıda		:160b/9

sakf		:tavan
	s.-lğa	:172a/11
sākin		:okuran
	s.(bol-7	:173a/4
	s.-leri	:181a/10
sal-		1)göndermek,sevketmek
	s.-dı	:178b/15,181a/2
	s.-dılar	:168b/11
	s.-ıp	:182a/11
		:2)bina tesis etmek
	s.-dılar(kışlak)	:172b/6,175a/5
	s.-dılar	:177a/1
		:3)hücum etmek
	s.-ğaylar(uruş)	:179a/5
	s.-ıp	:172a/4,180a/15
		:4)atmak,koymak
	s.-ıp	:154b/11,158b/10,162a/5,170a/15, 170b/2,178a/2,179b/5
		:5)düzen yaymak
	s.-p(taş)	:174b/2
		:6)bırakmak
	s.-ur(durur)	:178b/3
salṭanat		:salṭanat
	s.	:163a/11,165a/15,172b/5,174b/1
	umūr-1 s.	:155b/13
	s.-ka	:155b/8,166b/14,167a/2

şana ^c		:sanatkâr,el işlerine yatkın kişi
şan ^c nak	s.-nı	:172b/1
Sar-Boga	s.-da	:bk. şağnak :165b/6
	S.-B.	:Kıpçak emiri,Urus Boga'nın kardeşi :156b/9,174b/11
Saray		:Altın-Drdu'nun başkenti
	S.	:166b/12
şarb		:dik
	s.	:178a/1
sarı		:taraf
	s.	:171a/1
Sarık Eteke		:Timur'un kumandanlarından
	S.E.	:177b/12
şar-şar-şitāb		:çok süratli,rüzgar gibi
	s.-s.-ş.	:163b/3
savuk		:sâğuk
	s.	:161a/1
sa ^c y		:gayret
	s.	:162a/1
sāye		:yardım
	s.-i zū'l-celāl	:156a/8
	s.-dindür	:156a/8
sāyir		:diğer,başka
	s.	:166a/2,174b/12,177b/8
şaykal		:cilacı
	ş.(-1) ^c akl	:156a/7

sebep		:sebep
	s.(bol-)	:163a/3
sebîl		:yol
	s.-ide	:158b/14
sefer		:savaş
	s.	:173b/4
selâmet		:emniyet
	s.(al-)	:162a/3
	s.(elt-)	:163b/4
	s.	:181a/12
Semerķand		:Timur(un başşehir)
	S.	:160b/2,168a/8,172b/5
	S.-da	:165a/11
	S.-dın	:156b/2
	S.-ğa	:154b/9
sen		:sen ,bk.sin
	s.	:182b/10
ser		:baş
	s.	:160a/4,160a/15
ser-be-ser		:baştan başa
	s.	:178a/15
ser-dār		:asker başı
	s.-ı hāver-zemīn	:175b/2
	s.-ı	:176a/11
	s.-ıdın	:170b/11
	s.-lar	:163a/13,163a/14,177b/15

Ser-ebdal	:Serbedari denilen Doğu İranlı hanedan
S.-lardin	:176a/8
ser-efrāz	:başını yükselten
s.(bol-)	:156b/11,176a/3,176a/13,182b/13
s.(kıl-)	:157a/7,162a/10-11,164a/4,166b/4
ser-efrāzlık	:seçkinlik
s.-ğa	:164a/12
ser-gerdān	:başı dönen,âvare
s.(yürü-)	:156a/15
Serhis	:Başka kaynaklarda Serahs olarak da geçen Herat'ın güneyinde bir kale
S.	:175b/11
serīr	:taht
pāye-i s.-ica ^c lī	:173b/11
ser-pāy	baştan ayağa
s.	:181b/6
sevāb	:doğruluk
cādde-i s.-dın	:156b/9
sevālıg	:eşitlik
eyyām-ı s.-ıda	:172b/11
Seyfe'd-dīn Beg	:Timur'un komutanlarından
S.B.	:155b/2
Seyhūn	:Sir-Derya
S.	:158b/3

	S.-da(aks-i S.)	:164b/3
	S.-dın	:154b/8,160b/9
seyl		:sel
	misl-i s.	:160b/8
sezā-vār		:münasip,uygun
	s.(bol-)	:167a/2
sıdk		:doğruluk
	s.	:169b/3,175b/3
sıhhat		:gerçeklik
	s.(tap-)	:171b/5
sınaç		:tartan
sı'nak	s.	:177a/3
sırr	s.	:bk. sügnak :164b/4 :sır
	s.-ı cālem	:178a/15
sibend		:üzerlik tohumu
	s.	:178b/3,178b/4
Sicāvüt		:Urus Han'ın komutanlarından
	S.(Sicāvet)	:162b/11
	S.	:163a/8,164a/10,165b/12
sin		:sen
	s.	:165a/10,167b/3,180a/1,182b/11
	saṅga	:160a/10
	saṅa	:156a/10
	s.-dur	:156a/10
	seniñ	:170a/1

	sensiz	:170a/10
	since	:170a/12
	siniñ	:167b/4
sin		:sene, yaş
	s.-ediğa(ir-)	:174b/7
sīne		:mahrek
	s.-si	:175b/6
	s.-dür	:175b/7
sipāh		:asker
	s.	:157a/5, 181a/2, 171b/12, 175a/3
	s.-1	:157a/2, 158b/2, 160b/13, 166a/7, 171b/1, 176a/2
	s.-1n1	:158b/1, 159b/5, 168b/7
sipāhī		:askere mensup
	s.	:174b/15, 175b/1
sipeh-gerd		:dönen asker
	s.-g.-i	:175a/1
	s.-g.-idin	:179b/6, 180a/2
sipehr		:talih
	s.	:169a/11, 176b/13
	s.-i revān	:180a/1
siper		:tamamlamak
	s.	:175a/14
siyāh		:kara
	s.(bol-)	:155a/3
siz		:siz
	s.-ge	:159b/12

soğur-		:çekmek
s.-up		:169b/13,170b/13,177b/13
sohbet		:sohbet
s.-iğa		:176b/3
soñ		:sonra
s.		:155a/15,171b/6
s.-ıdın		:157a/9,158b/5
soñra		:sonra
s.		:155a/15,162b/1
sor-		:sormak
s.-dılar		:170b/4
soy		:ırk
s.-iğa		:162a/15,174b/5
söz		:söz
s.-ini		:166b/9
s?-lerge		:169b/7
s.-leri		:162b/14
s.-lerini		:166b/11
s.-lerni		:170a/4
s.-ni		:170b/3
s.-ündin		:170a/11
su		:su;cevher
s.		:176b/10
s.-ğa		:158b/9,170b/10,175a/2,178b/4(su)
s.-larını		:177b/1
s.-yı		:180b/4

s.-yıldın	:177a/3
s.-yığa	:164b/4,178b/2
sūḫaslı savb)	:taraf,yön
s.-ığa	:175b/9
s.-ka	:176b/5
subh	:sabah
s.	:155b/13
sūd	:fayda,kar,kazanç
s.	:170a/11
Suḡnak	:Sir-Derya kenarında bir yer adı bk.Saḡnak,Sı ^c nak,Sa ^c nak,Şa ^c nak
S.-da	:160b/12
sūd-mend-āne	:faydalı olmaya elverişli
s.	:176b/4
sulbī	:kendi evladı,oğlu
s.	:168a/5,174a/5
sulh	:barış
s.(kıl-)	:165a/14
sultān	:hükümdar
s.	:174a/13
s.-ı mihr	:176b/12
tīḡ-i s.	:156a/7
s.-ı	:180a/15
Sultān Bahādur	:Timur'un kumandanlarından
S.B.-nın	:177b/12
suran	:arayıcı
s.	:168b/11,169b/12,177a/1,178b/15

suyurgal		:ihsan
	s.-largā	:175b/14
sügü-vār		:mızrak gibi
	s.	:155a/4
sükkān		:oturanlar
	s.	:181b/9
	s.-ıdın	:182a/15
sükne		:oturan
	s.-niñ	:156a/3
sür-		:sürmek
	s.-üp	:162b/1,167b/12,179a/9,180b/15
süvār		:atlı
	s.	:169b/12
Süyünçek		:Hıtay Bahadur'un kardeşi, Moğol umumî valisi
	s.	:180b/1
süyünçi		:müjdeci, muhbir
	s.-sığa	:166a/15

260

2

şādī	:gönül ferahlığı,sevinçlilik
ş.	:170a/11
şādumān	:sevinçli
ş.(kıl-)	:155a/9,182a/3
şādumānī	:sevinç
ş.	:172b/8
şāh	:şah
ş.	:155a/2,164b/13,172a/12
Şāh-ı Cüci Karīn Çingiz-zāt	:Toktamış Han
Ş.-ı C.K.Ç.	:164a/2-3
şāh-rūh	:büyük simurg
ş.	164b/13
Şāh-rūh	:Timur'un oğlu
ş.	:164b/14
şāh-zāde	:şah oğlu
ş.	:157a/5
ş.-ler	:162b/8-9
ş.-leri	:159b/5-6
ş.-lernin	:160b/11
ş.-niñ	:155a/8
Şāh-zāde Cüci Nejjad	:Cüci Nejjad bk.Cüci
Ş.C.N.	:158b/5
Şāh-zāde-i Şāh-rūh	:Timur'un oğlu
Ş.Ş.	:164b/12
şām	:akşam
ş.	:155b/13

Şa ^c nak	:bk.Suğnak
Ş.-nı	:157b/13
şart	:şark
ş.(kıl-)	:167b/3
şāyed	:eger
ş.	:170a/4
şeb-gīr	Ygece uyumayan,gece giden kervan
ş.(kıl-)	:156b/2
şebīhūn	:gece baskını
ş.-ğa	:179b/1
şecā ^c at	:yigitlik,cesaret
ş.	:180a/11
şeh	:şah
ş.	:158a/14,164b/14,169b/11
ş.-niñ	:156a/6
şehin-şāh	:en büyük padişah
ş.-ı gerdūn-medār	:182a/12
şehīd	:savaşta ölen
ş.(bol-)	:161b/3
şehir	:şehir
ş.	:168b/14,179a/3,181a/10,182a/15
ş.(şehir)	:172a/9,180b/6,181b/8
ş.-i Hōrezmni	:172a/6
ş.-ğa	:172a/4,179b/1,180b/4,180b/15, 181a/10
ş.-i(şehri)	:172b/9

ş.-iḡa(şehir)	:172b/2
ş.-ini(şehir)	:178b/5
ş.-iniñ(şehir)	:168a/8
ş.-ni(şehir)	:178b/14
ş.-niñ	:172a/13,172a/15
şehir-şehir	:şehirlerin şehri
ş.-ş.(i-)	:182b/8
şehir-bend	:şehirre bağlı
ş.-b.	:173b/7,180b/5
ş.-b.-ḡa	:181a/2
ş.-b.-ka	:173b/8
şeref	:şeref
ş.(ihtisās tap-)	:165b/12,173b/15,175b/14
ş.(tap-)	:176a/12
ş.-i bisāt-pūs	:181b/14
ş.-i bisāt-pūsluk	:168a/1
şerī ^c at	:şeriat
ş.	:168a/6
şerr	:kötü
ş.	:167b/10
şast	:yay çekmek için parmağa takılan kemik yüzük
ş.-ıdın	:161b/1
şevket	:heybet
ş.	:158a/7,164b/10,165a/15

şevval	:şevval ayı
ş.	:168b/3
Şeyh ^c Alī Bahādur	:Timur(un kumandanlarından
ş. ^c A.B.	:177b/11-12
şikest	:yenilme
ş.	:158a/4,166a/11
ş.(tap-)	:162a/1,163b/2,165b/4
şimşir ^s	:kılıç
kemer-i ş.	:166b/5,181b/6
şinā	:işitmek
ş.	:158b/10
şir	:arslan
ş.	:177a/2
ş.-i ^c azzīn	:160b/16
ş.-ler	:160a/11
şirīn ^l	:tatlı,cazibeli
ş.	:165a/2,165a/5
ez-cān-ı ş.	:159a/7
şitāb	:acele,çabuk
ş.(eyle-)	:171a/1
ş.(kıl-)	:161b/6
şitābān	:acele eden
ş.-ı sipehr	:169a/11
şitāyış	:övme,övüş
ş.	:170a/8
Şuburgan	:Şapurgan yer adı
ş.-ga	:175a/4

şurb

:içmek

ş.-ka

:165b/7

şükûn

:sevinçli

ş.(tut-7

:175b/5

T

tā		:nihayet bildirir.-den,-a kadar
t.		:165a/8,169a/12,169a/13,169a/16, 176a/10
ta ^c ālā		:yüksek olsun anlamında olup Allah'ın ismiyle birlikte anılır
t.-dın		:169b/2
ta ^c alluk		:irtibat,ilişik
t.(tur-)		:156a/1
ta ^c allül		:vesile ile bahane arama
t.		:169b/3
tāb		:nur,ziya
t.		:169a/11
tāb		:güç,kuvvet
t.(keltür-)		:171b/1
tabak		:tabak
t.		:170b/1
t.-da		:170b/5
t.-ka (bal-)		:170a/15,170b/2
t.-nı		:170b/3,170b/10
tabın		:bir bölük asker,hizmet bölümü
t.-dın		:169a/1
tāb ^c		:bir merkeze bağlı olan
t.(kıl-7		:166b/8
tabi ^e at		:yaratılış
t.		:170b/2

tabşur-	: emanet vermek
t.-unūz	: 159b/13
tāc	: taç
t.	: 167a/15, 176b/13, 182a/10
ta ^c cīl	: acele ettirme, çabuklaşırma
t.	: 162b/1
t.-i tamām	: 161a/10
Tagay Timür Hān	: Cüci Han'ın oğlu
T.T.H.-nīn	: 181b/1-2
tahayyülāt	: vehm ve hayal ile tasavvur etme
t.	: 171b/14
taht	: taht
t.	: 167a/15, 176b/13, 182a/10
t.(kıl-)	: 162a/13
tapa-yı t.	: 182a/1
t.-ı tasarruf	: 174b/4
tahtıgāh	: taht yeri, payitaht
t.-ige	: 154b/8, 163a/11
Tahta Kaya	: Urus Han'ın büyük oğlu olup Deşt-i Kıpçak'ın 21. padişahıdır
T.K.	: 158a/8, 163a/3
Tahta Kaya Han	: bk. Tahta Kaya
T.K.H.	: 162b/7
taḥūr	: temizleyici
t.-ları	: 180a/11
tahvil	: çevirme, döndürme, değiştirme
t.-i āfitāb	: 168b/4, 168b/6

tā'ife		:bölük,takım
t.		:174a/15
takdīm		:bir büyük zatın huzuruna bir şey götürme
t.		:173b/3
t.-ini		:174a/4
takdīrāt		:Allah'ın her şey hakkındaki ka- rar-ı ezeli
t.-i ilāhī		:171b/15
takı		:dahi,da,de
t.		:157a/6,157b/1,158a/7,161b/8, 162a/9,163a/3,163a/5,164a/4, 165a/13,173a/11,176a/6,180a/11, 181a/1,182a/10,182a/11
tālān		:yağma,çapul
t.		:167b/7,172a/13
t.-dın		:172a/14
tala-		:yağma etmek
t.-p		:157a/2,169a/1
talep		:talep,istek
t.(kıl-)		:173a/8
t.-i		:173a/1
tāli ^c		:baht,kısmet
t.		:175a/12
tan̄g		:tan

t.	:179b/3
t.-la	:179b/2
tap-	:bulmak
t.-dı	:171b/6,181b/14
t.-ğan	:154b/7
t.-ıp	:156b/6,158a/5,161b/4,162a/2, 162b/7,162b/8,163b/2,165b/4, 168a/1,168a/3,171b/5,175b/15, 176a/12,178b/10,181b/10
t.-kan	:164b/15
t.-kandin	:155a/15
t.-kanı	:172a/7
t.-may	:173b/10
t.-tı	:163a/5,165a/12,165b/1,172a/2, 173b/15,174a/8,174b/3,175b/14
t.-tılar	:172a/3
taşa	:-a/-e doğru
t.-yı tahk	:182a/1
Tapan Bahādur	:Timur'un uşağı
T.B.	:174b/10
tārāc	:yağma
t.-ı cān	:179a/12
taraf	:taraf,yan
t.	:175a/14
t.-dın	:158a/2,160b/10,161b/9,164b/2, 165a/12,175a/15,177b/13,179a/13,

	180a/5,180a/14
ṭ.-ga	:165a/10
ṭ.-ida	:168a/8
ṭ.-idin	:163a/14,176b/14-15,177b/15, 178b/13,180b/4,180b/13
ṭ.-iga	:164b/9
ṭ.-ige	:158a/4,160a/13,160b/4,165b/4,
	175b/5
ṭ.-inin̄	:156b/8
ṭ.-ka	:176a/9
tarafeyn	:iki taraf
ṭ.-din	:169a/5,178b/12
tarh	:nizam,düzen
ṭ.(sal-)	:174b/2
tāriḥ	:tarih
ṭ.	:155b/1,163a/10,164a/5,168b/3, 172b/2,172b/10,173b/2,174b/5, 175a/8,182a/4
tarīk	:yol
ṭ.-i mürā ^c āt	:168a/15
ṭ.-i pādiṣāh-āne	:157b/2
tarīka	:yol
ṭ.-sı	:174a/2
ṭ.-sın	:155b/15
ṭ.-sını	:167b/8,173a/12
tart-	:çekmek
ṭ.-dı	:174a/6

t.-dılar	:181a/13
t.-ıp	:171b/7
t.-kan	:175a/7
taşaddukāt	:sadaka verme
t.	:155a/8
taşarruf	:sahip olma, idare ile kullanma, ~~...~~
t.(kıl-)	:166a/14
t.-ığa	:164b/10
taht-ı t.	:174b/4
t.-ığa(kigür-)	:166b/12
t.-ka(kigür-)	:167a/1
t.-ka(kir-)	:178a/12
taşavvur	:fikren kurma
t.(kıl-)	:173b/9
taş	:taş
t.	:175b/5, 177b/10
t.-lar	:171b/8-9
taş	:dış
t.-ıda	:161b/14
taşkarı	:dışarı
t.(ayak t. koy-)	:156b/9
t.(koy-)	:168b/1, 176a/5(taşkarı)
t.	:170a/2
t.	:172a/2
Taşkent	:Taşkent merkezi
T.	:166a/4

taşla-	:taşlamak
t.-dı	:175b/5
t.-p	:157a/1,158b/3,170b/10
tavacı	:muhibir,tellal
t.-larnı	:160a/15
ṭavāf	:etrafını dolaşma
ṭ.(kıl-)	:175b/4
ṭavāif	:bölükler
mülūk-ı ṭ.	:168a/2
ṭavḳ	:halka,tasma
ṭ.	:157b/8
tavuk	:tavuk
t.	:175a/8,182a/5
Taybad	:Uhde'nin büyük âlâmlerinden
	bk. Uru ^c Zeyne'd-dīn Ebu Bekir T.
T.	:176b/2
ta ^c yīn	:atamak
t.(kıl-)	:155a/10,159b/14,179a/13
ṭayyibe	:iyi,güzel,hoş
ṭ.-ğa	:173a/1
tāze	:yeni
t.(kıl-)	:164b/6
ta ^c zīm	:ağırlama,ululama
t.(kıl-)	:158a/6
t.-ler	:173b/3

tecdīd		:yenileme
t.		:159a/15
tayçak		:kayacak yer
t.		:166b/6
tedbīr		:bir işin sonunu düşünerek alı-
		nan önlemler
	t.-i meşālih	:155b/8
	t.-ige(koy-)	:156a/12
tefahhus		:inceden inceye araştırma
t.(kıl-)		:156b/5,159a/4,180a/8
teg-		:değmek
t.-di		:171b/4
teg-		:u ~~ğ~~ aşmak
t.-mey		:165b/2
telef		:helak,mahv
t.(bol-)		:161a/3
	^c arasa-i t.-de(bol-)	:169a/6
temām		:tamam,tam,bütün
t.		:158a/6,167a/3,178a/8,182b/6
t.(kıl-)		:173a/6
t.(tap-)		:165b/1
	ikrām-ı t.	:157b/1
	müddeā(-y1) t.	:157b/15
	ta ^c cīl-i t.	:161a/10
temamī		:noksan tamamlamaya mahsus ve a-
		lakalı

t.-i ahālī	:181b/8
t.-i Andıkan	:166a/4
t.-i bahādurlar	:177b/14
t.-i Cüci Çağatay Hân	:174b/3
t.-i Cüci Nejjad	:162b/8
t.-i Çağatay	:160b/3
t.-i dānişmend	:172a/15
t.-i Deşt-i Kıpçak	:164b/9
t.-i Deşt-i Kıpçak-nı	:163a/5, 165a/14, 166a/12
t.-i rub ^c -ı meskūnga	:174a/12
t.-i Türkistan	:164a/15
t.-i vülāyet	:178a/12
t.-i Yesi	:157b/12
Temuge Koçın	:Tapan Bahadur'un kardeşi
T.K.-niñ	:174b/10
Temür Melik	:Urus Han'ın oğlu bk.Timür Melik
T.M.-ni	:163a/14
tepren-	:hareket etmek
t.-gey	:161a/7
terk	:bırakma
t.	:175b/1, 179a/11
tertīb	:tanzim
t.(kıl-)	:168a/10
t.-i pādişāh-āne	:157b/7
t.-i	:173b/4
t.-ige	:156a/13

teshīr		:zapt ve istila etme, ele geçirme
	t.(kıl-)	:178b/5
teslīm		:verme
	t.(kıl-)	:181b/14
	t.-din	:181b/1
teşrīf		:şereflendirme
	t.(keltür-)	:173a/14
teşvīş		:karışkıрма, karma karışık etme
	t.	:169a/5, 176a/14
tevābi ^c		:bir merkeze bağlı olma
	t.	:157b/13, 163a/7
teveccüh		:yönelme, çevrilme
	t.(yüzi)	:169b/4
	t.-iğa	:175a/9
	t.-ü	:175b/11
tevakḳuf		:bekleme, durma
	t.(kıl-)	:162a/11, 173b/5, 182a/7
tevekkül		:işlerini ilahi idareye havale ile hükm-i kadere razı olma
	t.	:169b/3
	t.(eyle-)	:169a/9
	t.(kıl-)	:156b/10
tık-		:tıkmak, sokmak
	t.-dılar	:181a/1
tırāz		:süs
	t.(eyle-)	:167a/13

tırnak	:tırnak
t.-ı(tırnağı)	:176a/4
tığ	:kılıç
t.	:180a/2
t.(soğur-)	:169b/14
t.-i sultān	:156a/7
tığ-vār	:kılıç gibi
t.(ir-)	:174b/15
tig-	:deymek, ulaşmak bk.teg-
t.-gey	:167b/2
t.-üp(şikest t.)	:166a/11
til	:düşmandan alınan esir,casus
t.(al-)	:161b/8
t.(tut-)	:161b/11,161b/7
til	:dil
t.-in	:182a/2
t.-ini	:176b/4
tile-	:dilemek
t.-di	:167a/10
t.-p	:155b/3
t.-r(er-)	:169b/3
t.-y(tur-)	:159b/9,165b/11
timür	:demir
t.	:179b/6
t.-din	:182b/6

Timür Melik	:Urus Han'ın oğlu,bk.Temür M.
T.M.	:161a/13,165a/4,165a/8-9,165a/13, 166a/5,166a/9
T.M.-den	:166a/3
T.M.-ke	:166a/11
T.M.-ni	:166a/12
T.M.-niñ	:161b/1-2
Timür Melik Hān	:bk.Temür Melik
T.M.H.	:164b/8,164b/15,165a/5
T.M.H.-ğa	:165a/7
T.M.H.-niñ	:164b/7,165b/3,166a/8-9
Timür Taş	:Ak Boğa'nın ağabeyi olup Halep şehri ümerasından
T.T.	:182b/5
tīre	:bulanık,kara
t.(bol-)	:154b/15,167b/13
tīre-reng	:kara renkli
t.	:156a/7
tirig	:canlı
t.	:162a/8
tiriglik	:canlılık
t.-din	:170a/3
Tīrmiz	:Tirmiz şehri
T.	:182b/4
T.-din	:170a/13

tive	:deve
t.	:161a/3,162b/4,182a/12
t.-ler	:157b/4
t.-lerini	:167b/12
tiz	:tez,çabuk
t.	:172a/5
tofrak	:toprak
t.	:159a/6
t.-ığa	:177b/1
t.-larını	:177b/2
Toktamış	:Altın Ordu hanlarından
T.	:159b/12,160a/9
Toktamış Hān	:bk.Toktamış
T.H.	:163a/9,163a/15,163b/1,163b/4, 164a/11-12,164b/3,164b/10, 164b/15,165a/1,165a/2,165a/14, 165b/6,166a/10,166b/6
T.H.-ğa	:165b/1-2,166a/4-5,166a/7
T.H.-nı	:165b/11
T.H.-nıñ	:158a/12
Toktamış Oğlan	:bk.Toktamış
T.O.	:157a/13,157b/14,158a/4,158b/1, 159a/14,163a/2,
T.O.-ğa	:157b/13,163a/6
T.O.-nı	:157a/15,157b/10,159a/4,159b/9, 162a/14

	T.O.-nın	:158b/8
tol-		:dolmak
	t.-dı	:180a/2,182a/11
tola		:dolu
	t.	:172a/8
tora		:tepe,zirve
	t.	:179a/14
toy		:cemiyet,şenlik
	t.(ber-)	:174a/6
Toy Boğa		:Timur'un kumandanlarından
	T.B.-nı	:167b/10-11
tök-		:dökmek
	t.-tiler	:177b/2
tört		:dört
	t.	:182b/1
törtünci		:dördüncü
	t.	:168a/13
tubcak		:arılı,soylu at
	t.-lar	:157b/4
tūde		:yığın,küme
	t.-i hāk	:178a/4
tuğra		:tuğra
	t.-sığa	:163a/7
tuhfe		:hediye,armağan
	t.	:173a/13
	t.-ler	:166b/6

tumşuk		:köşe
	t.-ıda	:156b/7
tur-		:durmak
	t.	:165a/10
	t.-dı	:170a/6
	t.-up(er-)	:180a/3
	t.-ur	:156b/8
tur-		:yardımcı fiil -dır/-dir
	t.-ur	:156a/1,156a/15,157a/14,159b/9, 159b/10,159b/12,160a/1,160a/6, 161b/13,162b/8,165b/6,167b/7, 165b/9,169b/6,170a/2,170a/3, 170a/14,170b/7,172b/10,173a/11, 173a/15,175b/6,175b/15,176a/1, 178a/6,181b/1,181b/11
	t.-ur(er-)	:171b/13,173b/6,175b/1
	t.-urlar	:156b/8-9,162b/3,165b/10,165b/11, 165b/14,166a/1,166a/3,173a/4
Tūran		:ülke adı
	T.	:174b/3
	T. 1 sipāh	:175a/3
tuş		:eş,benzer
	t.-unı	:175b/5
tut-		:saklamak,tutmak
	t.-argā	:161b/11

t.-ma	:160a/5
t.-madı	:177a/2
t.-may	:155b/11
t.-salar	:165b/14
t.-tı	:158a/14,174a/4(t.-dı)
t.-tılar	:156b/12
t.-up	:157b/3,157b/14,159a/11,161b/7, 162a/7,162a/8,163a/10,164b/1, 165a/5,166a/12,167b/8,169b/10, 173a/2,173a/13,173b/1,175b/5, 181a/1
t.-up(er-)	:159a/14
tümen	:sancak
t.	:162a/10
Tümen Ağa	:Emir Musa'nın kızı
T.A.-nı	:168a/5-6
Tümen Timür	:Timur'un emirlerinden
T.T.-ni	:157a/15
T.T.-niñ	:164a/7-8
Tümen Timür Özübek	:Özbek ümerasından biri
T.T.Ö.	:164a/7
Türkistān	:Türkistan bölgesi
Tamāmī-i T.	:164b/1
T.-nı(Türkistan)	:165a/3
Türkmen	:Türkmen olan
T.-len	:167b/11

türlüg		:türlü,çeşitli
t.		:167b/6,168a/2
tüş-		:düşmek
t.-di		:168a/12
t.-er(ir-)		:171a/2
t.-güsi(tur-)		:181b/10
t.-ti		:159a/3,165a/5
t.-tiler		:161b/14
t.-üp		:158a/4,159a/8,170b/8,180b/15
tüşür-		:düşürmek
t.-üp		:173b/4
tüz-		:düzmek,düzeltemek
t.-üp		:174b/1
tüzüklük		:durulmuşluk
t.-ige		:156a/3-4

284

U

u	:bk ve
Uç Kara	:Timur'ur askerlerinden
U.K.	:174b/12
uçra-	:rastlamak
u.-y(tüş-)	:161b/14
uçraş-	:karşılaşmak
u.-tılar	:161a/13
^c Uhde	:İran tarafında bir şehir adı
^c U.-niñ	:176b/1
ulaş-	:ulaşmak,yetişmek
u.-a(turur er-)	:161b/13
^c ulemā	Xâlimler
^c u.	:172b/12
^c u.-i İslām	:172b/11
^c u.-larıdın	:176b/1
^c u.-sığa	:182b/2
uluğ	:büyük,ulu
u.	:158a/9,180b/5,181b/2
Uluğ Salkın	:Timur'un askerlerinden
U.S.	:161b/10
U.S.-nı	:162a/8
ulus	:halk,memleket
u.	:158a/4,165b/11
u.-ı	:162b/12,174b/4

u.-idin	:159b/3,163a/13
u.-iğa	:162a/13,167a/2
u.-ını	:157a/1,157a/2,157a/11,160b/10, 166b/12
u.-ının	:163a/13
u.-lar	:163a/12,166a/2-3
u.-nı	:165a/13
umağ	:nesiğ,şube
u.-ı	:159b/3
umūr	:işler
u.-ı saltanat	:155b/8,155b/13
ur-	:vurmak
u.-ar(ber-hem u.)	:156a/2
u.-dı(mevc u.)	:158a/16
u.-dı (fāl)	:175b/6
u.-up	:162b/4,177b/1,177b/9
Uru ^c Zeyne'd-dīn Ebū Bekir Taybadī:XIV.yy. tarihçilerinden	
U.Z.E.B.T.	:176a/15
Urus Boğa	:Mangıt aşiretinin mirzalarından
U.B.	:180a/3
U.B.-nīn	:174b/10
Urus Hān	:Alıtın Ordu'nun 20. hükümdarı
U.H.	:158b/5,159b/4,160a/13,160a/14, 160b/4,160b/10,161b/7,162a/15, 162b/6-7,163a/1,167a/5
U.H.-dın	:157a/14,159b/4,159b/11,165a/1

U. <u>H</u> .-ğa	:160a/7
U. <u>H</u> .-nın	:157b/15,158a/8,161a/12,162a/12
Urus <u>H</u> oca	:Toktamış'ın emiri
U. <u>H</u> .-dın	:166b/10-11,166b/2
U. <u>H</u> .-nı	:166b/3
Urus <u>H</u> oca-i Kōngrat	:bk.Urus <u>H</u> oca
U. <u>H</u> .-i K.-nı	:166a/15
uruş	:vuruş
u.	:159b/14,160a/6,168b/14,170b/12
u.(bol-)	:158a/1,158b/8,161a/14,163b/1, 166a/11,179a/7
u.(ilt-)	:176b/15
u.(sal-)	:172a/3,179a/4,180a/15
u.-ğa(meşgūl bol-)	:161b/15
u.-ını	:176b/10
u.-ka	:177b/4
u.-lar(kıl-)	:179a/8
u.-nı	:160a/12
uruş-	:vuruşmak,dövüşmek
u.-tılar	:171a/14
u.-up	:164b/15,165a/4
uşal	:işte o
u.	:156a/8,158a/15,160a/2,161a/14, 162a/1,163b/4,165a/11,166a/3, 172a/9,175a/3,175b/9,177a/1, 179a/11,182a/13,182b/10
uşandak	:bunun gibi
u.(bol-)	:178a/13

uşbu		:işte bu
u.		:168a/4,169b/2,174a/9,175b/7, 178a/12
ut		:ut
u.		:170b/15
utru		:-a karşı
u.-sige		:171b/9
uyğat-		:uyarmak,ikaz etmek
u.-a(al-)		:165b/8
uyku		:uyku
u.-dın		:165b/8

289

U

ü.	:bk.ve
üç	:üç
ü.	:161a/4,165b/4,171b/11,176b/10, 179b/1
üz-de	:182a/4
üç min	:üç bin
ü.m.	:161a/14
üçün	:için
ü.	:157b/9,158a/10,158a/15,161b/13, 164b/1,168a/8,168a/11,173a/1, 173a/10,174a/1,174a/8,178a/6, 179a/1,182a/12,182b/6
üçünci	:üçüncü
ü.	:166a/13,172b/12
ümerā	:beyler,subaylar
ü.	:155b/9,158b/7,162b/9,163a/8, 165b/10,165a/13,165b/14,169b/5, 170b/1,173a/10
ü.-dın	:164a/7
ü.-mar	:159b/7,164b/2
ü.-ları	:166b/13
ü.-nı	:156b/13,174b/12
ü.-sı	:159b/3,160b/11,162b/11,164b/4, 165b/12,180b/12
ü.-sıdın	:164a/9
ü.-sını	:166b/7

ümîd-vārliġ

Hümitli olma

ü.-v.-lar

:182a/3

ün

:feryad,figan

ü.-i

:159a/3

Ürüktemür

:Toktamış'ın askerlerinden

Ü.

:165a/2,165a/4,165a/11,165b/1

üst

:üst,üzeri

ü.-ide

:175a/13,180a/3,180b/8

ü.-ige

:155b/6,156b/14,157a/3,157a/6,
158a/1,163b/1,164b/7,166a/5,
166a/9,166a/10,174a/8,177b/11,
180b/10,180b/14

üstüvārliġ

:kuvvetlilik,dayanıklılık,saġlamlık

ü.-i

:178b/9

üzre

:üzeri,üstünde

ü.

:179b/5

V

vācib	:yapılması gerekli
v.-i ğam-h ^v ārlik(kıl-):159a/8	
hasb(-ı)fermān-ı v.ü'l-ed'ān:176b/8	
va ^c de	:zaman,belirli süre
v.-i ri ^c āyet(kıl-)	:180a/10
vakf-hāne	:vakıf evi
v.-h.-ler	:155a/10
vāki ^c a	:olmuş bir iş,gerçek
v.	:155b/2
v.-dın	:155b/7
vākıf	:bir şeyi elde eden,ayakda duran
v.(bol-)	:159a/1,167a/9,175b/12,179a/13
vāki ^c	:vuku bulam
v.(tur-7)	:178a/6
vakt	:vakit
v.	:165a/1,166a/9,167a/5
v.-da	:159a/13,161b/11
v.-ıda	:179b/4
vāris	:mirasçı
v.-i milk-i	:164a/15
varta	:uçurum
v.-dın	:162a/3-4
vāsıta	:aracı
v.(bol-)	:162b/15
vazīfe	:vazife,görev
v.	:169a/7

v.-i	:159a/10
v.-si	:155b/12
ve	:ve, bağlama edatı
u.	:156a/7, 158a/13, 167a/15, 168a/11, 170a/10, 170b/15, 172a/13, 174b/15, 176b/13, 182a/12
ü.	:154b/12, 158a/11, 158a/12, 158a/14, 160a/4, 162a/10, 167a/15, 167b/10, 174b/2, 175a/14, 177a/2, 179b/4, 182a/9(3), 182a/10, 182a/14
v.	:154b/10(2), 155a/8(2), 155a/9, 155a/10(2), 155a/11(2), 155a/12, 155a/13, 155a/14, 155b/1, 155b/2(2), 155b/9, 155b/14, 156a/3, 156a/7, 156b/1, 156b/2, 156b/3, 156b/7, 156b/9, 156b/12(2), 156b/13, 156b/14, 156b/15, 157a/1(2), 157a/5, 157a/8, 157a/9, 157a/10, 157a/11(2), 157a/14(2), 157b/1, 157b/3(2), 157b/4, 157b/5(2), 157b/6(2), 157b/7(2), 157b/8(4), 157b/9(2), 157b/10, 157b/12(3), 157b/13, 157b/14(2), 157b/15, 158a/2, 158a/4, 158a/6(2), 158a/7, 158b/3, 158b/4, 158b/6, 158b/7, 158b/10(2), 158b/11, 158b/14,

158b/15(2), 159a/5(2), 159a/9(2),
 159a/11, 159b/2, 159b/3, 159b/4, 159b/5, 159b/7(2), 159b/8(3),
 160a/6(2), 160a/15, 160b/2, 160b/11,
 160b/15, 161a/2, 161a/3(2), 161a/8(2),
 161b/2, 161b/8, 161b/10, 161b/12,
 161b/14, 161b/15, 162a/1, 162a/2,
 162a/5, 162a/8, 162a/11, 162a/13,
 162a/15, 162b/4(3), 162b/9(2),
 162b/10, 162b/11(4), 162b/12(2),
 162b/13, 162b/15, 163a/2, 163a/4,
 163a/6(4), 163a/7, 163a/8(4), 163a/9,
 163a/12, 163a/13(2), 164a/2, 164a/4,
 164a/5, 164a/7, 164a/8(2), 164a/10(3),
 164a/13, 164b/5(2), 164b/10, 165a/7,
 165a/8, 165a/10, 165a/13(2), 165a/15,
 165b/5(2), 165b/6, 165b/7, 165b/8,
 165b/9(2), 165b/10, 165b/11(2),
 165b/12, 166a/2(2), 166a/4, 166a/12,
 166b/3, 166b/5(2), 166b/6, 166b/8, 166b/12(2), 166b/14, 166b/15,
 167a/1, 167b/6, 167b/7, 167b/9,
 168a/3, 168a/4, 168a/10, 168a/11(2),
 168b/5, 168b/8, 168b/10, 168b/11,
 169a/1, 169a/2(2), 169a/3, 169a/5,
 169a/7, 169b/2, 169b/3(2), 169b/5,

169b/8(2), 170a/5, 170a/8, 170a/11,
 170b/11, 171b/2, 171b/4, 171b/5,
 171b/6, 171b/10(2), 172a/15(4),
 172b/1(3), 172b/2, 172b/5, 172b/8(2),
 172b/11, 172b/12, 172b/13, 172b/14,
 173a/3, 173a/10, 173a/12, 173a/13,
 173b/3, 173b/4, 173b/5(2), 173b/6(2),
 173b/8, 173b/9, 173b/10, 173b/13,
 173b/14, 173b/15, 174a/4, 174a/6,
 174a/7, 174a/13, 174a/15, 174b/1,
 174b/2, 174b/3, 174b/8(2), 174b/9(4),
 174b/10(2), 174b/11(2), 174b/12(3),
 175a/4(2), 175a/5(2), 175a/10,
 175a/15, 175b/4, 175b/8, 175b/11,
 175b/13, 175b/14(2), 176a/3(2),
 176a/5, 176a/6, 176a/13, 176a/14,
 176b/3, 177b/5(2), 177b/7(2),
 177b/8(2), 177b/9, 177b/10, 177b/11,
 177b/12, 177b/14, 177b/15(2), 178a/1,
 178a/2, 178a/3, 178a/5, 178a/7(2),
 178a/8, 178b/1(2), 178b/9(2),
 178b/10(2), 178b/11, 178b/14,
 178b/15, 179a/2, 179a/3(2), 179a/6,
 179a/7, 179a/14, 179a/15, 180a/8(2),
 180a/10, 180a/11(2), 180a/13,
 180a/15, 180b/1(2), 180b/3, 180b/5,

		180b/6(2), 180b/12, 180b/14, 181a/2, 181a/5, 181a/6, 181a/7(2), 181a/8, 181a/9, 181b/1, 181b/2, 181b/3, 181b/5, 181b/6(2), 181b/7, 181b/8(2), 181b/9(3), 181b/10, 182a/4, 182a/5, 182a/6, 182a/15(2), 182b/1, 182b/2, 182b/4, 182b/7, 182b/10, 182b/14,
	vü	:182a/10
vedā ^c		:ayrılma, ayrılış
	v.(kıl-)	:176b/5
vefā		:yetişme, yetme
	v.(kıl-)	:170a/2, 170a/3
vefāt		:ölme, ölüm
	v.	:155b/1
	v.(bol-7	:158a/3
	v.(tap-)	:154b/7, 155a/14, 162b/7, 163a/5, 172a/2
vehm		:kuruntu, yersiz korku
	v.	:158b/14, 160b/15
	v.(it-)	:160a/11
	v.-i gīnāh	:160a/2
	v.-de	:173a/15
vehm-dār		:korkulu
	v.(kıl-)	:178a/4
velīkin		:lâkin, ama, fakat
	v.	:172a/8

vīrānlık	:yıkık,yıkılmış
v.-nı	:167b/7
vücūd	:varlık,gövede
v.	:177b/2
vülāyāt	:vilayetler,iller
ṭamāmī-i v.	:178a/12
vülāyet	:il
v.	:176a/13
v.-ide	:174a/15
v.-iğa	:174a/9
v.-ini	:165b/1,166a/4
v.-lerni	:168b/15
v.-ni	:166a/14,167a/7
v.-niñ	:168a/3

Y

yağ-		:yağmak
	y.-ar	:180a/1
yağdur-		:yağdırmak
	y.-dılar	:177b/10,11
yağşı		:güzel
	y.-dur	:156a/9
	y.-rak	:160a/12,170a/3
yaka		:taraf,kenar
	y.-sıda	:170a/6
	y.-sığa	:158b/3,170b/4,170b/7
	y.-sığaça	:169b/15
yākūt		:yakut,değerli süs taşı
	y.	:168b/5
yalañaç		:çıplak,üryan
	y.	:158b/10,159a/5(yalanğaç)
yalğuz		:yalnız
	y.	:164a/1,166a/2
yaman		:yaman
	y.	:156a/9,182a/2
yana		:yine
	y.	:179b/2
yañgi		:yeni
	y.	:170a/13,170b/6
yapış-		:yapışmak
	y.-tılar	:177b/14-15

yara-	:yaramak, uygun gelmek
y.-y	:161ä/6
Yarık Timür	:Timur'un askerlerinden
Y.T.	:161b/3, 161a/8
yarlıĝ	:buyruk, emir, ferman
y.(bol-)	:161b/5, 176b/14, 178b/15
y.(kıl-)	:168b/14, 181a/9
yasa-	:saf saf dizmek
y.-ĝaylar	:171b/7
y.-p(tur-)	:156b/8
Yasak	:Deşt-i Kıpçak'ta bir yer adı
Y.-ĝa	:166a/12
yaş	:yaş
y.-ĝa	:155a/12
yet-	:yatmak
y.-ur	:159a/5
yāvarlık	:yardımcılık
y.(kıl-)	:160a/1
yavuk	:namzedlik, nişan
y.-da	:176a/7
y.-ıdın	:161b/7
yaz-	:yazmak
y.(nāme y.)	:167a/2
yaz	:yaz mevsimi
y.	:173a/9, 174a/8

yeber-	:göndermek
y.-di	:156b/2,157b/14,164a/11,164b/2, 166a/5,166b/7,169a/4,173b/2, 174b/14
y.-diler	:181b/4
y.-eli	:170a/15
y.-gen	:155b/6,157b/10,167a/4,174a/10, 176a/6
y.-gende	:165a/3
y.-ip	:157a/15,164b/5,166b/1,167a/7, 167b/11,173a/8
y.-ip (er-)	:158b/13,173a/9
y.-mek(kirek)	:170b/2
y.-üp(tur-)	:170b/7
y.-ür	:170a/15
yegāne	:biricik,tek
y.-i devrān	:179a/6
y.-i rūzigār	:176b/2
yek-cihetlik	:fikirleri bir olan
y.-larını	:164a/13
yek-dil	:gönüllü,gönülleri bir olan
y.	:159a/11
yek-sere	:bir baştan bir başa
yeke	:170a/9
-y.	:at cinslerinden
yeke-süvāre	:164a/2 :tek başına ata binen,arkadaşı olmayan

y.	:164a/2
yek-şenbih	:pazar günü
y.	:181b/13
yel	:yel, müzgar
y.-ige(nīstlık y.)	:177b/2
yenām	:?
y.	:156a/6
yeñi	:yeni
y.	:155b/14, 173b/7
yer	:yer
y.	:180a/1
y.(kıl-)	:168a/9
y.-de	:162b/2, 170b/14, 182b/10
y.-ge	:171b/10, 182a/13
y.-den	:179a/4
y.-din	:180a/6
y.-idin	:161a/7
y.-ini	:159b/14
y.-lerini	:179a/2
y.-niñ	:176a/11
Yesi	:Türkistan şehri
tamāmī-i y?	:157b/12
yet-	:yetişmek, erişmek
y.-geç	:156b/3, 158a/8, 164b/3, 173b/2, 176a/11, 176b/7
yetgür-	:yetiştirmek

y.-di	:165b/3
y.-diler	:156b/7
y.-üp	:180a/6
yetgüz-	:yetistirmek,yetirmek
y.-di	:159a/13,162a/7,179a/10,164a/2, 168a/4,170b/14,173b/13
y.-diler	:166a/12
yeti	:yedi
y.	:155b/1,162a/11,163a/10,164a/5, 168b/3,172b/2,173b/2,182a/4
y.-de	:155b/1
yeti yüz seksen	:yedi yüz seksen
y.y.s.-de	:168b/3,172b/3
yeti yüz seksen bir	:yedi yüz seksen bir
y.y.s.b.-de	:173b/2
yeti yüz seksen iki	:yedi yüz seksen iki
y.y.s.i.-de	:174b/5-6
y.y.s.i.-side	:175a/8
yeti yüz seksen üç	:yedi yüz seksen üç
y.y.s.ü.-de	:182a/4
yeti yüz yetmiş sekiz	:yedi yüz yetmiş sekiz
y.y.y.s.	:164a/6
y.y.ş.s.-de	:163a/10
yeti yüz yetmiş yeti	:yedi yüz yetmiş yedi
y.y.y.y.-de	:155b/1
yetiş-	:yetişmek,ulaşmak

y.-di	:173a/5,175a/1(2)
y.-diler	:157a/10,175b/3,177b/9
y.-geç	:166a/7,169b/15
y.-ip	:158b/8,162b/2,166a/10
y.-ip(er-)	:155a/12
y.-ti	:158a/10,158b/4
y.-tiler	:156b/15,158b/7,168b/10,178b/12
y.-tük	:159a/2
yetmiş	:yetmiş
y.	:166b/4
yığ-	:yığmak,toplamak
y.-ip	:159b/9,163a/15
yığaç	:ağaç
y.	:170b/2,173b/7,176a/1
y.-lar	:177a/3
yığıl-	:toplanmak
y.-up	:160b/2
yıkıl-	:yıkılmak,devrilmek
y.-ip	:171a/15
yıl	:yıl
y.	:168a/4,173b/6
y.-da	:173a/6,175a/8
y.-ı	:168b/3,174b/6,175a/8
y.-ığa	:155b/1,163a/11,164a/6,172b/3, 182a/5
y.-ınn̄	:160b/4,173a/4
y.-nn̄	:164a/6

yılan	:yılan
y.	:163a/10,164a/6
yırac	:uzak
y.(i-)	:162b/6
yâ-	:yemek
y.-p	:158a/3
yigirmi	:yirmi
y.	:155a/12
yigirmi miñ	:yirmi bin
y.m.	:164ä/9,166a/7
yigit	:yigik,kahraman
y.-ler	:179b/6
yigitlik	:kahramanlık
y.-de	:154b/13
yir	:bk.yer
y.	:170a/14
yok	:yok
y.(er-di)	:155a/7,161a/2,161a/7
y.(er-se)	:156a/1,159b/14
y.(i-di)	:166b/5
y.(turur)	:181b/1,164a/15(yokturur)
y.-sa	:178a/14
yol	:yol
y.	:161a/3,161a/12,162b/6,171b/14
y.(ber-)	:158b/15,166b/9
y.(tap-)	:168a/3,181b/9
y.-ı(tüş-)	:159a/3

yokarı	:yukarı
y.	:180a/4
y.-dın	:170b/4,170b/7,180a/4
yu-	:yıkamak
y.-dı	:179b/3
yurt	:yurt,yer
y. y.-ı Deşt-i Kıpçak:	166a/6
y.	:164b/1
y.-da	:162a/11
y.-ğa	:165b/12
y.-larığa	:162b/13,166b/13
y.-nı	:165b/5
Yūsuf Sūfī	:Hüseyin Sufi'nin kardeşi.Ağabeyi ölünce Kongrat emirliğine geçti.
Y.S.	:170a/14
Yūsuf Sūfī Beg	:bk.Yūsuf Sūfī
Y.S.B.	:170b/8
Y.S.B.-ke	:169b/15-170a/1,170b/6,171b/9-10, 171b/13
Yūsuf Sūfī Kongrat	:bk.Yūsuf Sūfī
Y.S.K.	:167a/6,168a/15,169a/3-4
Y.S.K.-ka	:167a/12
yuvi-	:yuvarlamak
y.-p	:159a/7
yük	:yük
y.	:182a/12

yükün-		:önünde eğilmek, baş eğmek
	y.-üp	:165a/7,169b/9
yürü-		:yürümek
	y.-p	:179a/4,180a/8
	y.-y(tur-)	:156a/15
yürüş		:yürüyüş
	y.-i	:174a/8
yüz		:yüz(sayı)
	y.	:155b/1,161a/11,161b/10,163a/10, 164a/5,168b/3,172b/3,173b/2, 172b/2,174b/5,175a/8,182a/4, 182b/3
yüz		:yüz, surat
	y.(kaytar-)	:177b/11
	y.-idin	:167a/1
	y.-ini	:176a/4
	y.-üni	:156a/12,169b/4

309

z

ẓafer	:düşmanı yenme üstün gelme
ẓ.	168b/7
ẓ.(tap-)	:161b/4,164b/15
çetr-i ẓ.(bol-)	:175a/13
ẓafer-karīn	:zafer sahibi
ẓ.-ḳ.	:176a/2,179b/4
ẓafer-penāh	:zaferin koruyucusu
ẓ.-p̣.	:175a/15
ẓāhir	:görünen,açık,belli
ẓ.(bolup er-)	:174a/2,178a/14
ẓahīre	:gerektiği zaman harcanmak üzere anbarda saklanan hububat,yiyecek
ẓ.	:173b/5
ẓāhirī	:görünen,görünürdeki
ẓ.-de	:159a/13
ẓahm	:yara
ẓ.(teg-)	:171b/4
ẓahm-dār	:yaralı
ẓ.	:158b/10-11
zamān	:zaman
ẓ.	:170a/10,170b/15
ẓ.-da	:174a/15,178a/11
ẓarūrī	:mecburî
ẓ.	:165b/7
zemīn	:yer,yer yüzü

z.	:170a/10
z.(bol-)	:160b/6
z.-ğa	:175a/7
Zencîr Sarāy	:Çağataylıların ve Timur'un en kıymetli karargahlarından
Z.S.	:168b/8
Z.S.-da	:168a/12,172b/6
zeng	:pas
z.	:156a/7
zer	:altın
zb	:182a/9,182a/10
zer-beft	:sırmalı kumaş
z.-b.	:182a/11
zerre	:pek ufak parça
z.	:167b/9
ziber	:üst,gök
z.	:175a/13
zıkr	:anma,anılma
z.-i	:154b/7,155b/6,157a/4,157b/10, 160a/13,162a/13,164b/15,167a/4, 168a/14,172b/9,173a/8,174a/10, 175a/7,176b/6,178b/5
zîrek	:anlaşışlı,uyanık
z.-ler	:178a/6
zîver	:süs
z.	:176b/13,182a/9

ziyāret		:ziyaret
	z.-ka	:176b/1
zūr		:güç,kuvvet
	z.(kel-)	:180a/6,180b/10
zū'l-celāl		:Allah
	z.	:156a/8
zümre		:bölük,takım,topluluk
	z.-i evliyā	:175b/4